

SLOVENE

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta " " " 13.—
za četrt leta " " " 6:50
za en mesec " " " 2:20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V upravnistvu:

Za celo leto naprej . K 22:40
za pol leta " " " 11:20
za četrt leta " " " 5:60
za en mesec " " " 1:90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

Inserati:

Emostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat " 13 "
za trikrat " 10 "
za več ko trikrat " 9 "

V reklamnih noticah stane
emostolpna garmondvrsta
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljenju primeren popust.

Izhaja:

vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije.
Upravištkega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 18 strani.

Hrvatje in dr. Šusteršič.

Da sede Hrvatje in Slovenci skupno v klubu na Dunaju, ni nič novega. To se je vsled medsebojne vzajemnosti in navezanosti jugoslovanske politike že večkrat dogajalo. Vendar je bila ta zveza vedno nekaj rahlega, nekaj mehničnega, zunanega; ta zveza je pomenjala samo neko skupno reprezentanco nasproti vladi in drugim strankam. Zato pa moramo z največjim veseljem pozdraviti vstop hrvaških poslancev v »Slovenski klub« na Dunaju. Na jugu se dela dan. Hrvaški poslanci se niso pridružili slovenskim iz politične oportunitete, ampak ker jim je tako veleval razum in srce. Cilji hrvaške in slovenske politike so čim dalje jasnejši. Jugoslovani smo si v zadnjih letih natanko zarisali načrt svoje bodočnosti. Vemo, kaj hočemo in kam gremo. Hrvati in Slovenci imamo isti cilj. Iste verske kulturne in gospodarske težnje, isti politični cilj: združeno jugoslovansko državo v habsburški monarhiji. Skupaj smo živeli od pamtivekov, skupaj se borili, vojskujemo se i zdaj skupno in zmagujemo skupno. To je temelj, na katerem sloni zveza Hrvatov in Slovencev; vse drugo, kar pišejo hrvaški in slovenski liberalni listi, je kleveta, s katero hoče jugoslovansko svobodomiselnost umazati in mislilitirati to zvezo. To čutijo tudi doli v Dalmaciji, kjer so začele politične razmere dobivati jasne obrise in kjer so Hrvatje sami naredili konec nejasnosti in majavosti v hrvaški politiki in vsprejeli odločno krščansko - narodni program.

Da skuša naše svobodomiselnost to zvezo preprečiti, je samoobsebi umevno in ena izmed teh pretvez, pod katero se namerava to doseči, je oni stalni politično izrabljeni refren, kateri se neprestano dr. Šusteršiču in naši politiki podtika, »da Hrvatje ne smejo trpeti zunanjih voditeljev svoje politike in da stremi dr. Šusteršič za strankarsko-političnimi motivi in interesi«. Ta misel zveni tudi iz članka splitske »Svobode« pod naslovom »Zunanji voditelji«, katerega je »Narod« ponatisnil in ki takole izvaja:

»V zadnjem času se vedno bolj in bolj opaža, da je znaten del naše zunanje reprezentance, obrambe in vodstva naše politike prešel v roke oseb, ki ne pripadajo našemu narodu.

Kakor je za nas tolažljivo, da je naša politika zainteresovala v veliki meri

tudi politične prvake izven mej naše ožje domovine, kakor se semtertja tudi lahko postavimo s poedinci izmed teh zagovornikov in se jim izkažemo hvaležne za njih zavzemanje, vendar je ta pojav za nas malo laskav, ker kaže pomanjkanje domačih, takim nalogam doraslih sil, ali pa pomanjkanje ugleda in volje naših ljudi.

V naši politiki igrata vedno večjo in večjo vlogo dva moža: na eni strani dr. Masaryk, na drugi strani pa dr. Šusteršič.

Navajajoč ti dve imeni, hočemo dokazati samo to, da se more pravec liberalne narodno - neodvisne politike in narodnega edinstva kakor tudi pravec klerikalne ekskluzivne politike v pomanjkanju svojih sil naslanjati na osebe inčiatorje in zagovornike, čisto tudi na prave voditelje, ki pripadajo četudi bratskim, vendar pa drugim narodom.

Masarykov vpliv je samo moralen, njegove intencije nimajo strankarskih ali sebičnih ciljev, dočim stremi dr. Šusteršičev vpliv naravnost za strankarsko-političnimi smotri in interesi.

Od njegovega nastopa, da, od njegove taktike je vedno bolj in bolj odvisno postopanje in delovanje klerikalno-pravaških življenj pri nas.

Ta vpliv je merodajen ne samo za naše medstrankarske razmere, marveč celo za klubske odnose hrvaških poslancev na Dunaju.

Šusteršič vpliva tudi na Bosno, Hercegovino in Istro.

Naravno je, da je nedavni spor Šusteršič - Masaryk vplival tudi na nas in da so naprednejše narodne skupine bolj naklonjene Masaryku, dasi je njegov vpliv, kakor smo že naglašali, samo moralen.

Toda to pot ne nameravamo stopiti v meritorno razpravo in kritiko teh vplivov.

Hoteli smo samo opozoriti na dejstvo in sicer za to, da pokažemo, kako vedno bolj in bolj izgublamo v naših stvareh samih inčiativo, vodstvo in predstaviteljstvo.

Jasno je iz teh besedi, da je krščanski svetovni nazor tisti, pri katerem se je začela ločiti hrvaška politika. Kdo je predstavnik teh dveh gibanj na jugu, je popolnoma irelevantno. Značilno pa je dejstvo, kako se skuša Masarykov vpliv pod krinko nadstrankarstva in nesebičnosti in samo »moralnega vpliva« na jugu utrditi, dr. Šusteršiča pa kot moža »strankarsko-političnih smo-

trov in interesov« nemogočega napraviti. Naši liberalci so kakor cigani, ki vsi enega konja jahajo. To je namreč tisti konj »osebnosti in nadstrankarstva«. Časi breznačelnosti, vodenosti in politične brezbravnosti so minili: tempi passati, če se tudi tržaška »Edinost« utopi v solzah za njimi. Ljudje, ki sami mečejo dr. Šusteršiču polena pod noge, ki se oklepajo Ploja, ki igra za Jugoslovane tako žalostno in nesrečno ulogo v naši politiki, nimajo pravice govoriti, da se imamo pri Čehih objektivnosti in skupnosti učiti. Mi ne poznamo nobenih osebnih nasprotstev in strankarskih strasti, ampak nasprotniki smo osebnih aspiracij in te zmiraj pobijamo, naj se že imenuje Peter ali Pavel. Kako smešno se slišijo iz ust teh ljudi tiste sentimentalne elegije o skupnosti, o nadstrankarstvu, ko niso nikdar našli niti trohice priznanja za uspehe in napore politikov Slov. Ljud. Stranke in s kako stočno mirnostjo pričakujejo, da bi vendar politika S. L. S. kak poraz doživela. Zato smo pa z nekim posebnim zadoščenjem prebrali članek v »Hrvaški državi« z dne 26. novembra t. l. pod naslovom »Zar čemo preko ovoga mukom proči«, v katerem članek jasno in odkrito naše delo v prid hrvaškim koristim razmotriva. Članek se glasi takole:

»Dva dogodka v zadnjem delegacijskem zasedanju sta našla velik odmev v hrvaški javnosti: dvoboja Masaryk - Aerenthal in Šusteršič - Burian, sekundiralo in kumovalo je celokupno srbsko in hrvaško časopisje. Zanimivo in značilno za večino naših politikov je, kako se je časopisje v tem dvoboju obnašalo. Masaryka, človeka, ki nima za hrvatstvo niti trohice zasluge, ki je hrvaške narodne pravice označil za nezrele težnje, ki je od dr. Šusteršiča zahteval, da v interesu bosenskega srbstva umakne svoj predlog proti Burianu, ki je Vasiče ustvaril, kakor nekdanj Aerenthal Nastiče, tega človeka naše srbofilske in srbske novine kujejo v zvezde, dvigajo v nebesa, mu pošiljajo brzojave, spomenice, priznanja in še živemu postavljajo spominske plošče.

A Šusteršiču? Kaj mu je storila hrvaška javnost? S čim mu je plačala njegov nastop v delegacijskem zasedanju? Ko je izstopilo šest mažarskih politikov s svojo drzno zahtevo, da se mora Bosna in Hercegovina spojit z Ogrsko in to takoj, vstal je dr. Šusteršič in zagrmel: Stoj! Bosna in Hercegovina pripadata po božjem, zgodovinskem in narodnem pravu edino in izključno k troedini hrvaški kraljevini.

In da je to dokazal, posegel je po starih aktih in adresah hrvaškega sabora. »Za trializmom moramo iti, gospoda moja, ako hočemo uspešno računati s politiko na Balkanu.«

In da zavrne šovinistične težnje Madžarov, ki temelje edino na madžarski administraciji ministra Buriana, vzdignil je proti njemu obtožbo z raznimi neodpustljivimi delikti, ki jih je ta minister na Hrvatih zagrešil in zahteval njegov padec. Ali oni, ki bi mu morali pomagati, so mu nasprotovali Ploj, Hribar, Masaryk, Baljak, odurna imena še bolj odurnih narodnih izdajalcev. Namesto da bi se z vsemi silami potrudili za vsprejem Šusteršičevega predloga, so pa glasovali proti. Ne samo to, ampak največji Hrvatofil Hribar brzojavi Kramaru, da se zavzame za Buriana v interesu srbstva in svobodomiselnosti. In da preprečijo naše hrvaške zahteve na Bosno in Hercegovino, v »škodo« naših srbskih bratov, so glasovali ti naši nasprotniki za Buriana. V protest te narodne izdaje in v priznanje dr. Šusteršiču za njegov nastop hrvatstvu v prilog, mu je odposlalc uredništvo »Hrv. Države« sledeči brzojav: »Za Tvoj nastop v prilog državno-pravnim zahtevam hrvaškim, so Ti hvaležni vsi pošteni Hrvatje. Čast Ti in priznanje!« Nadalje pozivljai člankar dalmatinske Hrvate, da nabirajo podpise po vsej Dalmaciji in odpošljejo zahvalo dr. Šusteršiču. Mi pa upamo, da so časi prav blizu, ko bode korakala skupna Slovenska in Hrvatska Ljudska Stranka od Drave doli ko Kotorja skupno roko v roki pod eno zastavo v boj za svoje ideale!

K letnim poročilom srednjih šol za šolsko leto 1909 — 1910.

I. Gimnazije.

Minister za bogočastje in pouk je dne 20. sušca 1909 izdal novi učni načrt za gimnazije v Avstriji. V dotični odredbi se pravi, da se mora novi načrt uvesti v nižji gimnaziji in v petem razredu že v šolskem letu 1909/10. Poleg preuredbe v načinu in razdelbi pouka za posamezne predmete predpisuje novi načrt tudi nove obvezne predmete, in sicer telovadbo v celi ter risanje v nižji gimnaziji. Nemška gimnazija v Pulju je celo dobila od ministrstva 1164 kron 22 vin. za novo telovadno orodje. Na nobeni slovenski (bolje rečeno utra-

LISTEK.

Sv. Miklavž v Bosni.

Siv, bradat in gologlav spet prišel je k nam svetnik, ki nebeški mu sodnik dal je poln koš darov . . .

Dobili smo v naše zapuščeno bosansko gnezdece nebeški telegram, da nas letos izjemoma tudi sv. Nikolaj obišče. Dogodek, kakršnega do sedaj nisi mogel v mestni kroniki zaslediti. Tako si čital v novinah in na posebnem lepaku v čitalniški dvorani naše uradniške kazine. Zavladalo je za ta poset ogromno zanimanje po celi naselbini in po okolici. Ne samo uradniki, marveč tudi meščani, ki so bili člani kazine, katoliki, pravoslavni in muslimani se par dni sem niso o drugem pogovarjali kot o častitljivem starčku, ki nas pride obiskat z nebeških višav.

»Gazda Marko,« je upil Kusuf beg črez cesto na trgovca Marka Popovića, »ali si čital v našem kazuinu? Sv. Nikolaj pride!«

»Čital sem, čital, beže!« odgovarjal je rdečelični Marko. »In jaz pridem

danes zvečer z otroci, kar mi jih je nebo darovalo. Naj se malo razvesele.«

»Gazda,« je nadaljeval beg, »jaz se malo spoznam, ali bi smel jaz kot musliman, tudi svoje male pripeljati. Podučji me malo.«

»I, seveda!« mu je odgovoril trgovec in spustila sta se v dolg, živahen in tih pogovor.

Tako je šlo po celem mestecu. Vse, vse je govorilo in se zanimalo samo za sv. Miklavža . . .

Ob 8. uri je bil napovedan začetek Miklavževega večera, a že pred sedmo uro se je napolnila velika dvorana občinske hiše do zadnjega kotička. In vse ti je prihitelo, karkoli je bilo v kaki zvezi s kazino. Prevladala pa je množica otrok. Velike otroške oči so se svetile od veselja in mala ličica so žarela v temnem purpuru vsled nestrpnega pričakovanja. Mali katoliki, muslimančki in pravoslavni so se sestopili v enem kotu in živo debatirali kaj in kako. Na drugi strani si opazil enaki krog deklic. Vsak trenutek je hitel kak otrok s tega kroga k mamic, kajti v takih zadevah ima k mami več zaupanja, da se bolje o stvari informira. Seveda muslimanske devotice so se morale zadovoljiti z odgovori svojih očetov, ker strogo verne

muslimanske žene ne smejo prihajati v družbo, kjer se nahajajo moški.

Ahmet, kazinski sluga, je kuhal kavo in gazda Ivan je načenjal na hodniku pred vorano sod pive enega za drugim.

Zdajci je zazvonil zvonec na odru za zastorom. Po dvorani je zavladala grobna tišina, tudi otroci so se v strahu in upanju zatekli k svojim roditeljem. Naš orkester, sestajajoč s klavirja (igral ga je davkar) in harmonike, na kateri se je produciral stari nadcestar, je zaigral veličastno slavnostno koračnico. Zastor se je počasi, škripaje razgrnil in v polni slavnostni razsvetljavi se je pokazala krasna slika. V sredini odra je stala v bogatem, zlato okrašenem ornatu mogočna postava z dolgo sivo brado, ki ji je padala do pasa. Na glavi se ji je bliščala na snežnih laseh z žarečimi kamni intarzirana mitra in v rokah je držala rdečo knjigo s svetlim križem in dolgo zlato pastirsko palico — sv. Miklavž. Okoli te imponujoče postave so se ljubko vrtili beli kriljatici, držeč v rokah mnogo obljubujoče koše. Toda v ozadju, v ozadju — groza in strah. Tam se je razvrstil temni strašni Mefisto s svojo peklenko družino.

»Oh babo (oče), babo! Šejtan (vrag), živi šejtan!« je vzkliknil mali Mehmed

v neskončnem strahu in stisnil svojo glavico očetu med noge. Tako se je sirota prestrašil, da ga je babo komaj pomiril.

S široko razprtimi očmi so strmeli otroci na oder in katoliki in pravoslavni so kot na povelje padli na kolena, mali mohamedančki pa so se ozrli na nje in hitro oponašali svoje zemljake, da bi se ne zamerili svetemu možu, ki je mirno stal sredi svojega nebeškega spremstva.

Koračnica je končala v bobnečem maestozo. Sv. Miklavž je stegnil roko v znamenje, da hoče govoriti. Muho bi bil slišal brenčati po dvorani, taka tišina je zavladala. In sv. Miklavž je govoril, govoril v kratkih jedrnatih stavkih, pozdravil vse navzoče, ki so dobrega in pohlevnega srca, zagrozil pa je hudobnim in malopridnim s temno družino, ki je stala v ozadju in tedaj se je razzvenelo strašno tulenje in sikanje, škripanje in rožljanje, ropotanje in bobnenje. Mali zemljanje so se kar tresli groze in sv. Miklavž je moral ustaviti z energično besedo počenjanje zlodjev, da mali posetniki ne skoprne od groze.

Nato se je podal Miklavž s svojimi krilatici z odra doli med zbrane vernike. Mefisto se je ustopil na rob odra in se naslonil ob kuliso, da pazi na

kvisitični) gimnaziji na Kranjskem, niti na samostojnih slovensko-nemških razredih v Celju se nista vpeljala ta dva predmeta! Zakaj se slovenske šole tako zanemarjajo?!

Poslovenjenje kranjskih gimnazij napreduje. Letos so se učili v V. razredu verouk, matematika in prirodopis, v VI. razredu pa verouk s slovenskim učnim jezikom.

Vključ poslovenjenju gimnazij glede učnega jezika je uradovanje v njih in v kranjskem deželnem šolskem svetu skozi slovensko. Tudi izvestja so nemška razun ene državne gimnazije v Ljubljani. Ena edina gimnazija je zapustila tiskarno in dala svoje izvestje tiskati v Katoliški tiskarni. Ljubljanske srednje šole pa so še vedno monopol tvrdke Kleinmayr & Bamberg tako glede kupovanja knjig in tiskovin, kakor glede tiskanja letnih poročil.

Zapostavljanje slovenskega profesorstva se nadaljuje, čeravno ima vsak slovenski profesor usposobljenost za dva učna jezika, za slovenski in nemški, nekateri celo za tri. Lani je bilo na 4 slovenskih državnih gimnazijah na Kranjskem 26 suplentov, letos pa koncem leta skupaj 1566 javnih učencev, 50 definitivnih, 1 provizorni profesor in 35 suplentov. Suplenti torej tvorijo 40 % vseh učnih moči! Dve kranjski nemški gimnaziji imata skupaj 255 javnih učencev (manj kot najslabše obiskovana slovenska), 15 definitivnih, 5 provizornih profesorjev in samo 3 suplente, t. j. le 13 % učnih moči teh dveh zavodov! Na slovenskih gimnazijah pride na eno učno moč (z vštetiimi supletii) 18, na nemških pa le 11 dijakov!

Temu se ni čuditi. Saj je imela nemška gimnazija v Ljubljani v IV. razredu 13 dijakov, v V. razredu 14, v VI. razredu 15, v Kočevju pa v IV. razredu 13, v V. razredu 16, v VI. razredu 9 in v VII. razredu 8 dijakov. Obe skupaj bi dale prav slabe razrede. Samostojni slovensko-nemški gimnazijski razredi v Celju so imeli lani v IV. razredu ravno toliko dijakov, kakor letos obe nemški gimnaziji na Kranjskem! In vendar se ti razredi v Celju še niso razširili v celo samostojno gimnazijo. Kje tiči vzrok temu?

V ostalem naj govori statistika.

Gimnazija:	vseh dijakov	Slovencev	Nemcev	pripravl. razred
Ljubljana I. gimn. . .	585 + 19	559 + 16	18 + 2	—
„ II. gimn. . .	412 + 1	406 + 1	1	—
„ nemška . . .	127 + 15	4	118 + 15	—
Kranj . . .	302 + 10	298 + 10	3	—
Novomesto . . .	267 + 7	276	7	—
St. Vid . . .	210	210	—	—
Kočevje . . .	128 + 2	10	116 + 2	19
Celje višja gimn. . .	301 + 5	81	218 + 5	12
„ slov. razr. . .	145	145	—	—
Maribor . . .	496 + 12	288 + 4	208 + 8	—
Ptuj . . .	178 + 4	29 + 2	148 + 2	22
Celovec . . .	486 + 3	82	400 + 3	—
Beljak . . .	307 + 7	12 + 1	294 + 6	33
St. Pavel . . .	199	18	171	—
Gorica . . .	623 + 3	302	50 + 2	52
Trst . . .	517 + 22	173 + 4	172 + 9	—
Pulj . . .	166 + 28	20 + 3	55 + 18	26 + 2
Pazin . . .	187 + 13	41	—	—

S + prišteto število pomeni privatiste in privatistke. Novomeška gimnazija šteje po narodnosti vse sprejete dijake, ne samo one, ki so bili ob koncu leta. To moti nekoliko ves račun. Po učnem jeziku je privatna gimnazija v St. Vidu edina popolnoma slovenska — o ostalih kranjskih gimnazijah smo že prej govorili. Na samostojnih slovensko-nemških razredih v Celju se uči polovica predmetov v slovenskem, polovica v nemškem jeziku; istotako na slovenskih paralelkah v nižjih razredih v Mariboru. Vse druge navedene gimnazije so nemške, le v Pazinu je čisto hrvaška. — Zakaj sme ta biti jezikovno čista? — Razun navedenih je na Primorskem še mestna italijanska v Trstu, državna italijanska v Kopru, deželna italijanska nižja realna gimnazija v Pazinu in mestna hrvaška realna gimnazija v Voloskem (letos 1. razred). Učenci pripravljanih razredov v prvih rubrikah niso všteti.

II. Realke.

Ta študij je pri nas skrajno zanemaren. Na Kranjskem je pred 10 leti bila ena edina realka in še to so sma-

trali Nemci za svojo domeno. S požrtvovalnostjo mestne občine idrijske smo dobili drugo realko, ki se je lani podzvalila. Proti 2 realkam pa je v deželi 7 gimnazij. **Kranjska je menda edina dežela v Avstriji brez deželnega realnega zakona.** Na Spodnjem Štajerskem so 3 gimnazije in 1 realka, a še te realke se Slovenci ogibajo. Ravnotako je na Koroškem. Na Primorskem so 3 nemške državne realke in 2 italijanski (mestna v Trstu in deželna [višja] v Pazinu). Tudi tukaj Slovenci bolj silijo v gimnazije, četudi jih je v realkah razmeroma več kot v drugih deželah.

Nepravljena antipatija Slovencev do realk se javlja tudi v tem, kako je na realkah preskrbljeno za Slovence. Slovenščina se uči redno le na goriški in na kranjskih realkah. Na goriški in idrijski realki so slovenski maturanti dobili iz slovenščine po 3 naloge na izbiro, na ljubljanski pa samo eno. Ali veljajo za ljubljansko realko in za g. deželne šolskega nadzornika Belarja drugačni predpisi kakor drugod? V Mariboru, Celovcu in Trstu je slovenščini odmerjen le skromen kotiček v nižjih razredih.

vsaki migljaj svetega moža, njegovi hudobni podaniki pa so se razgostili po tleh odra in začeli pridno premetavati karte. Kot vesten kroničar bi moral natančno popisati, katero hazardno igro so igrali, ali je bil ferbl, cvik, makao, trenje kvarante, ali kaj sličnega, vendar moram k svoji sramoti priznati, da sem pozabil paziti na to zanimivo dejstvo, kajti peklenški šejtani so me manj zanimali kot mali zemljani, ki so stali v dolgi vrsti in popolni zavesti svoje ničevnosti pred častitljivim svetim starčkom. Bilo je zanimivo pogledati to otroško vrsto. Sami so se razvrstili. Spredej so stali katoliki, za njimi pravoslavni in potem mali turčinčki in turkinje, ki so z bistrimi očmi motrili ponašanje svojih predhodnikov.

Miklavž se je pri vsakem ustavil in mu stavljal prijazno par vprašanj. Otroci pa so hiteli prekrižati se in poljubiti prstan na desni svetnik. Tako je svetli mož prešel razdelujoč darove vrsto katolikov in pravoslavni. Prišel je do prvega mohamedančka in vrgel dolg, vprašujoč pogled po dvorani kot bi bil nekako v zadregi. A mali Suljo ni zaman gledal, kaj so delali preje otroci, hitro se je prekrižal in poljubil Miklavžu roko. Ta ga je do brotljivo pogladil po glavi in ga bogato obdaroval. Tako je šlo dalje brez zavire in zapreke, muslimanski očetje pa so se v ozadju na tihem muzali in srkali črno kavo.

Naš živinozdravnik, mal, vesel in

debel gospod, pa se ni mogel vzdržati smeja, ko se je mala Lutva zmotila in mesto, da bi bila poljubila prstan, ga začela z jezičkom lizati, ter se je začel na glas krohotati. Sv. Nikolaj ga je nejevoljno pogledal, potem pa se je ozrl in namignil Mefistu.

Huj, to ti je vzrojilo peklo kot bi završal najdivjeji vihar čez planino. V trenutku je bil živinozdravnik ves oмотan z verigami. Par mladih begov, ki so mu prihiteli na pomoč, je zadela enaka usoda. In že so jih peklenščki med strašnim tulenjem in evilem vlekli iz dvorane. Otroci so prestrašeno onemeli. Mali Suljo pa je nagloma skočil proti Miklavžu, padel na kolena, začel mu ponujati darove nazaj in prosil:

»Oj, sladki offendija (gospod)! Vrni mi mojega starejšega brata in tudi ostale! Vrni mi jih in vzemi darove nazaj, samo da one tam šejtani ne raztrgajo!«

Miklavž je do brotljivo pogledal malega prosilca, namignil angelju, ki je stal v bližini in mu dal povelje, naj vrgi spuste jetnike.

Par trenutkov nato so se med zvoki zmagonosne koračnice vračali okov oproščeni nazaj v dvorano . . .

Miklavž je obšel celo dvorano in se vrnil polagoma nazaj na oder. S kratkimi prirčnimi besedami se je poslovil od navzočih in obljubil, če bodo pridni in dobri, da jih prihodnje leto zopet obišče.

Slavnostna koračnica je ponovno

Tako zanemarjamo Slovenci svojo lastno korist in se ne brigamo za tehnične poklice, dasiravno živimo ob morju in ob vhodu na Balkan, kjer bi

se dalo dobro zaslužiti s tehničnimi vedami.

Statistika realcev na slovenskem ozemlju je sledeča.

	Vseh dijakov	Slovencev	Nemcev	Pripravljalni razred
Ljubljana . . .	488 + 2	280 + 2	197	—
Idrija . . .	243	337	5	30
Maribor . . .	258 + 2	11	243 + 2	—
Celovec . . .	392 + 2	8	375 + 2	—
Gorica . . .	436 + 3	162	65	79
Trst . . .	481 + 5	89 + 2	169 + 1	—
Pulj . . .	154 + 8	5 + 2	64 + 3	—

Slovencev nas je na tem ozemlju več ko trikrat toliko kakor Nemcev, pa imamo manj realcev kot Nemci!

III. Ženski srednješolski študij.

Tu je v prvi vrsti mestni dekliški licej in z njim združeni ostanek višje dekliške šole v Ljubljani. Dekliški licej je nekako srednja šola v miniaturni: daje absolventkam ugodnosti za nekatere poklice: za učiteljice, za pošto, za lekarništvo, za licejsko profesuro itd. Ljubljanski licej je imel v treh razredih 182 gojenk, večinoma hčerke ljubljanskih staršev (120). Zunanji starši se ne odločijo radi, da bi dali desetletno dekle iz doma. V tem oziru je bila višja dekliška šola primernejša, ker je sprejemala deklice po dovršeni ljudski šoli. V preteklem letu je bilo v II. in III. letniku višje dekliške šole 120 gojenk, in sicer skoro polovica (59) izvenljubljanskih. Nadalje je bil na liceju pedagoški tečaj z 31 in trgovski tečaj z 51 gojenkami.

Nekateri starši se ne zadovoljijo z licejem, ampak želijo svojim hčerkam dati gimnazijsko izobrazbo. Zadnja leta je naučno ministrstvo dovolilo, da se deklice vpišejo kot privatistke in da smejo kot gostje biti prisotne pouku. Takih dijakinj je bilo v celem 40 Slovencev, in sicer na prvi gimnaziji v Ljubljani 16, v Kranju 10, v Mariboru 4, v Ptuj 2, v Trstu 4 ter v Pulju na gimnaziji 2 in na realki 2. Letos je izšla nova odredba, ki omejuje število hospitantij na 5 %.

Prav primerno je, da si iščejo dekleta tudi druge učne poklice, da ne bomo imeli samih učiteljic. Ženska učiteljica so dozda edine šole, v katerih imamo Slovenci nadprodukcijo.

IV. Splošne opombe.

Vzgojno delo na srednjih šolah se giblje večinoma v starem izvoženem, deloma za voženem tiru. Roditeljski sestanki, ki bi naj pospeševali stike med šolo in domom ter širili med občinstvom smisel za dobro vzgojo, so se lani začeli na več gimnazijah. Letos pa so se nadaljevali le še na idrijski realki in posebno živahno na II. državni gimnaziji v Ljubljani.

Zanimivo je, da je na tržaški državni gimnaziji učiteljska konferenca dne 2. aprila poskusoma dovolila učencem samoupravo po ameriškanskem vzoru. Letno poročilo pravi, da je ta poizkus dozda prinašal prav dobre uspehe. Kaj ko bi poskusili s tem tudi na drugih zavodih!

Srednješolske dijaške podporniške zaloge so mestoma prav lepo napredovale. Dijaki prve gimnazije v Ljubljani

so priredili gledališko predstavo, klasično »Antigono«, v korist podporni zalogi (čisti dobiček 316 K 88 vin.). Takih prireditev je na nemških šolah več. Na gimnaziji v Celovcu je dala Schillerjeva slavnost 126 K 46 vin. za izletni fond, iz katerega dobivajo ubogi dijaki podporo za poučne izlete, ki bi se jih sicer ne mogli udeležiti. Hvalevredna misel! V Beljaku so dijaki predstavljali Schillerjeve »Roparje« (540 K) in priredili plesni venček (142 K 50 vin.) za podporno zalogo. V Pulju sta srednji šoli priredili skupaj borilno akademijo in slavnost s telovadno in športno tekmo v isti namen (297 K 63 vin.).

Novi ravnatelj druge gimnazije v Ljubljani se je lepo vpeljal z ustanovitvijo »Podpornega društva za učence c. kr. II. držav. gimnazije v Ljubljani«, ki je že v prvem letu nabralo 2144 K 76 vinarjev.

Med javnimi zastopi in denarnimi zavodi, ki so darovali za srednješolske podporne zaloge, so sledeči: Kranjski deželni odbor 2600 K za kranjske srednje šole z izjemo idrijske realke; c. kr. ministrstvo za javna dela 300 K, mestna občina idrijska 200 K in okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji 100 K za idrijsko realko; občinski svet ljubljanski 150 K za drugo državno gimnazijo; Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice 200 K; Glavna posojilnica v Ljubljani 80 K; hranilnica v Novem mestu 200 K, v Kandiji 50 K, v Črnomlju 20 K, v Žužemberku 20 K, v Kranju 20 K; občina St. Mihiel-Stopiče 40 K. Pogrešamo še nekatere večje denarne zavode!

Na Štajerskem so darovali: okrajni zastop v Šmarju 60 K; posojilnice v Celju 1000 K, na Vranskem 300 K, v Šmarju 100 K, v Ptuj 60 K, v Mariboru 50 K, v Vojniku 12 K, v St. Ilju 10 K, Južnoštajerska hranilnica 200 K. To je samo za podporne zaloge. Razun tega podpirajo štajerski denarni zavodi tri slovenske dijaške kuhinje v srednješolskih mestih.

Nemci se tozadevno bolj zavedajo svojih dolžnosti. Kočevska gimnazija je razdelila med majhno število svojih dijakov 2092 K 26 vin. — slovenska nobena toliko! — in sicer je dobila od kneza Auersperga 1000 K, od kočevske hranilnice 400 K, od Schulvereina 400 kron, od Südmarke 100 K, od trboveljske premogarske družbe 200 K. Celjska mestna hranilnica je darovala 300 K nemški gimnaziji v Celju, mestna občina ptujska 100 K, okrajni zastop ptujski 200 K slovenskega denarja za nemške ptujske dijake. Koroška hranilnica v Celovcu je prispevala 290 K za pod-

zadonela in zagrinjalo je škripaje oder zagrnilo . . .

Zopet so stali otroci v krogu, kazali lepe darove in sladke drobnarije.

»Učili se bomo koran,« je razlagal vzradoščeni Alija, »in vsak dan bomo hodili v džamijo (muslimansko svetišče) klanjati (moliti), da nam Allah zopet kmalu pošlje tega ljubega svetega effendija . . .«

Unkat sm šlišu, ke sa se vuguvraje mlekarce na plac pred ta nova tržnica, de je na Martinu cest tonu en kojn iz vuzam ured u blate in de je gespud Paušku Zane, ubčinsk svetnk, zdej na urlaub, telegrafiru u Pola vu

enga tauharja, de b pršou kojna in vuz iz blata vn putegt. Ke se je pa spustu tauhar u glubučina blata, pa še nega ni blu več vn in zdej je tak dirndaj in jamrajne tam ukul Martinuve ceste, kokr de b biu sodn dan.

»Pepe, tula se pa že splašča, de bi natank tala reč puzveš in preiščeš.« sm s mislu sam pr seb. »Ta nar bi pametn bo, če se pumujaš naraunast du Pauškuga Zaneta, ke sta prjatla. Ta ma zdej čas, ke se mu ni treba iz mestnem humatijam in skrbmi glave belt in t u lohka use natank puroču u te strašn nasreč.«

Tku sm s mislu in sm ja pu uvinkeh mahnu u Pauškuva štarija in narajmu sm ga lih, ke je sedou gulurok u kot za ena miza in mou iz ubema rukama pudprta glava; pred ním je pa stavu na miz en velek prazen glaš in u ta glaš je Zane tku debel gledu du dna, kokr kašn deluc na glažut, kedr glaže napihuje.

»Kua s pa tku zavervan u glaš, Zane?« prašu sm ga in se usedu zavravn nega.

»O serbus!« zdihnu je Zane in m pumulu roka. »Ena nasreča se je prgudila tlela na Martinu cest; sej s gvišn že šlišu kej ud ne. Zdej m pa te skrbí rujeja pu glau in s jh na mory vn pregnat. Tula je že ta šest glaš. skrbí se nekamer na premaknoja. Še ene par glažu b blu treba, pa m ga mama več na drlaubaja, ke na veja, kua se tu prau, take skrbí pu glau nost.«

porne zaloge 4 koroških srednjih šol! Skrb za zdravje dijakov se kaže skoro edino v mladinskih igrah. Zanimivo je, da je naučno ministrstvo kočevski gimnaziji dovolilo 191 K 60 vin. za igralno orodje. Nekaj zdravnikov zdravi uboge dijake brezplačno. Izvesti gimnazij v Gorici in Pulju poročata, da se redno preskušajo oči vseh dijakov. Mestna občina ljublj. je letos nastavila dva šolska zdravnika za mestne šole, h katerim spada od srednjih šol tudi deklški licej. To vse so častne izjeme. Sicer pa se za dijaško zdravje pri nas nikdo ne briga. Manjka sistematičnega dela v tem oziru. Skrajni čas je, da se te razmere temeljito izpremnijo, da bodo naši dijaki tudi telesno krepki in zdravi.

V. Konec.

S tem podajemo tretjo kritiko naših srednješolskih razmer na podlagi letnih poročil. V veliko zadoščenje nam je bilo priznalo pismo, ki ga je dobilo uredništvo lista od češkega visokošolskega profesorja za objavo naših »Glos k letnim poročilom srednjih šol na Slovenskem« leta 1908. Slovenci sami so se malo zmenili za te članke. Poklicani činitelji se ne brigajo dovolj za pravi razvoj našega šolstva. Kar smo grajali pred dvema letoma in lani, je večinoma tudi letos še nepopravljeno!

Letna poročila takozvanih slovenskih gimnazij: prve v Ljubljani, v Kranju, v Novem mestu in slovensko-nemških razredov v Celju so še vedno nemška, za slovenske starše nerazumljiva! V Ljubljani se je na gimnazijah v V. razredu prirodopis učil v slovenskem učnem jeziku, v Kranju pa nemški, novomeško poročilo pa o tem nič ne pove. Ali se gg. profesorji strokovnjaki in gg. ravnatelji kot kolegi ne morejo pogovoriti, da bi postopali enotno!

Ze dve leti povdarjamo, da je na Kranjskem dovolj slovenskih gimnazijcev, pa premalo realcev. In vendar število gimnazijcev znatno raste (leta 1908. 1594, letos 1764), realci pa se komaj množijo (leta 1908. 509, letos 519). Tudi na Primorskem je letos razmerje med slovenskimi gimnazijci in realci nekoliko neugodnejše za realce, kakor leta 1908. Koroška je v vseh ozirih in seveda tudi v srednjem šolstvu za Slovence zadnja dežela. Lani je odšel iz Beljaka edini slovenski profesor. Na cellem Koroškem je sedaj samo eden definitivni slovenski profesor, pred nekaj leti so bili še 4.

Da se niti na Kranjskem slovenskim profesorjem ne godi boljše, smo že prej dokazali. Ponavljamo le krčič slučaj, o katerem smo poročali lani. Iz prve gimnazije je bil germanist dr. Riedl prestavljen na nemško gimnazijo, od tam je postal ravnatelj v Kočevju. Na nemški gimnaziji v Ljubljani je dobil definitivnega naslednika že junija lanskega leta; na prvi gimnaziji, od katere je prej odšel, pa je mesto še vedno nezasedeno in je dotični profesor germanist samo prideljen. Zavod s 635 dijakih in 17 razredih je že dve leti brez stalnega germanista!

Število slovenskih dijakov na spodnještajerskih srednjih šolah še vedno pada. Na mariborski gimnaziji je leta 1900 bilo 341 Slovencev (72%) in 134 Nemcev, leta 1908 pa 290 Slovencev (64%) in 163 Nemcev, letos 288 Slovencev (57½%) in 210 Nemcev. Mesto

slavista je po odhodu prof. Majcigerja še vedno nezasedeno. Leta 1906. je bilo na Spodnjem Štajerskem 651 slovenskih gimnazijcev, letos pa le še 543. Slovenskih realcev tu sploh ni. Ze dve leti opozarjamo na to pojevanje slovenskih dijakov na Štajerskem, toda zastoj. Za vse drugo imajo ljudje čas in denar, le za izobrazbo mladine ne!

Kar smo pisali o pouku slovenščine lani in pred dvema letoma, je žalibog še vse v veljavi. Istotako o prostih predmetih. Novomeška gimnazija še vedno ne nudi dijakom prilike, da bi se naučili stenografije. V Kranju je obiskavalo slovensko stenografijo 18 dijakov, nemško pa 65. Katero bo večina v življenju bolj rabila? Dolžnost profesorjev bi bila, da dijake poučijo! O risanju in telovadbi smo že v začetku omenili, da bi se morala učiti obvezno. A tudi kot prosta predmeta ju Slovenci premalo obiskujejo.

Grajali smo tržaške slovenske srednješolce, da ne obiskujejo slovenščine. Ali so se znaniti poboljšali? Kaj še! Na gimnaziji je od 177 slovenskih dijakov in dijakinj samo 159 obiskovalo obvezno slovenščino. Razmeroma bolj se zanemarljavo slovenščina v višjih razredih. Na realki se uči slovenščina samo v nižjih razredih, letno poročilo pa ne pove, kdo je učil ta predmet. Od 77 Slovencev prvih štirih razredov se je le 28-im videlo vredno učiti se slovenščine. To meče prav čudno luč na toli slavljeni tržaško narodno zavednost. Ali je znaniti obisk slovenščine dijakom otežkočen? Tržaški narodni krogi naj se pobrigajo za to!

V celoti moramo povdarjati, da imamo Slovenci še vedno premalo srednješolcev. V začetku šolskega leta je bilo v celi Avstriji 92.630 gimnazijcev in 48.067 realcev. Na 1000 prebivalcev zadnjega ljudskega štetja pride 354 gimnazijcev in 184 realcev. Slovenci smo imeli ob koncu šolskega leta okoli 3000 gimnazijcev in 800 realcev. Na 1000 Slovencev pride 240 gimnazijcev in 064 realcev. Manjka nam torej do istega razmerja še kakih 1200 gimnazijcev in 1500 realcev!

Omenili smo že, da ima Kranjska razmeroma dovolj slovenskih gimnazijcev. In vendar se čuti hudo pomanjkanje v stanovih, ki izhajajo iz gimnazije. Kranjski slovenski sodniki ne zadostujejo za Kranjsko, vsled tega vsiljuje sodna uprava Nemce in deloma štajerske Slovence, tako da na slovenskem Štajerskem ni skoro nič slovenskih sodnikov vključno precejšnjemu številu štajerskih Slovencev in sodnem stanu. To so skrajno nezdrave razmere. Podobno je tudi v drugih poklicih.

Naša skrb bodi, da pošiljamo dovolj dijakov v srednje, visoke in razne strokovne šole, da ti dijaki svoje študije pravilno dovršijo in se potem posvetijo domovini tam, kjer jih ona najbolj potrebuje. Zato pa je potrebno, da imamo vsestransko razvito narodno šolstvo. Izobrazba je pogoj kulturnega in gospodarskega napredka!

Ileseniške novice.

j Shod je imel v nedeljo na Javorniku Kristanov ata. Svojim rdečim ovčicam je pridigoval, da bo draginjo odpravil na ta način, da bo »farjem« odvzel njihovo plačo in jo razdelil sočijem. To vam je bilo veselja! Takoj

naslednji teden se je pa zopet moka podražila. Kristanovi problemi so vse-kako krasni.

j Sokoli jako jokavo tožijo v »Narodu«, da so njihove blagajne prazne. Radi verjamemo! Svoj dom, pravijo, bi radi imeli, pa nihče ne dá ničesar zanj. Zato oštevaajo tiste, ki so jim ob različnih prilikah obetali prispevkov, pa niso ničesar dali. Sedaj imajo menda polno blagajno obljub, ki pa zanje ničesar ne dobiijo. Samo notar Svetec je bil baje izpolnil svojo obljubo in jim dal odpravek v znesku nekaj grošev. Ali se res našim Sokolom čudno zdi, da jih ljudje ne marajo in se ne menijo zanje ter se jih ogibljejo, kakor senenemu vozu na cesti?

j Sanjkačem se je nekaj časa letos že silno dobro godilo. Mesto da bi sanjkali po hribih, so si napravili sanjkalisce kar na cesti od železniškega mostu do tovarne na Savi. Zvečer pozno v noč je kar mrgolelo teh športlerjev, med katerimi so bili posebno »hajlovci« glasni. Za potnike je bila ta stvar silno nevarna in le s težavo so se ogibali vpijatom v sneg. Čujemo, da se je ta šport na javni cesti oblastveno prepovedal. Upamo, da se bo ta prepoved tudi strogo izvrševala.

j Miklavžev večer priredi katoliško delavsko društvo jutri, v nedeljo dne 4. decembra, ob 7. uri zvečer v »Delavskem Domu« na Savi. Spored: Sv. Nikolaj, igrokaz v šestih slikah, prirejen po resničnem življenju sv. Nikolaja. Dejanje se vrši v škofjskem mestu Mira. Živa slika. Nastop Miklavža s spremstvom. Razdelitev daril po Miklavžu med otroke. Vstopnina: Sedeži 1 K, stojišča 30 vin. Otroci v spremstvu staršev so prosti. Darove sprejemajo odbornice ženskega odseka v nedeljo popoldne.

j Vabilo. Katoliško delavsko društvo vabi na predstavo, ki jo priredi v četrtek dne 8. decembra, ob pol 8. uri zvečer v »Delavskem Domu« na Savi. Igra: »Kdo me bo pahnil s prestola?«, igra v treh dejanjih. Pri igri in prosti zabavi sodeluje društveni orkester. Vstopnina navadna.

j Koroška Bela. Slov. kat. izobraževalno društvo priredi v ponedeljek zvečer 5. t. m. ob 7. uri v prostorih stare šole Miklavžev večer. Otroci naj pridejo v spremstvu svojih staršev. Starši, ki žele, da bi bili njihovi otroci še posebno obdarjeni, naj pošljejo darila z natančno napisanim naslovom obdarovanca v ponedeljek v društveni prostor na Koroški Beli.

Idrijske novice.

i Umrla je 1. decembra Marija Kogej. Bila je sestra rajnega idrijskega dekana Jožefa Kogej. Živela je zelo bogoljubno. Naj počiva v miru!

i Kapela sv. Janeza — pred upravnim sodiščem. Kakor je znano, liberalci niso hoteli popravljati tega zgodovinskega spomenika. Sprejeli so ga pač od rudniškega erarja brezplačno, da bi ga oskrbovali. Ko so pa kapelo dobili v roke, so jo dali enkrat nekoliko pobeliti in prekriti s pločevino, ki je bila pa kmalu preluknjana. Skoro gotovo jo je za drag denar dala ona liberalna firma, ki je tudi čitalnišnemu poslopju preskrbela tako imenitno pločevinasto streho, da je bila v kratkem času preluknjana, kakor bi jo bili

bombardirali; vsled tega se je v šest let staro poslopje vselila hišna goba, kakor so konstatirali naprednjaki sami. Naprej niso kapele hoteli popravljati, ker se jim je zdel denar zavržen v ta namen. Ko je gerent vodil občino, je tudi spoznal, da bi bilo treba nekaj ukreniti, da kapela ne razpade. Da bi občina ne imela stroškov, jo je ponudil mestni župniji, da jo sprejme in vzdržuje v prihodnje v dostojnem stanju, kakor se spodobi lepemu zgodovinskemu spomeniku. Kakor je mestna občina sprejela kapelo brezplačno, odstopil jo je gerent tudi mestni župniji brez odškodnine. Pravzaprav pa tudi tega ne moremo trditi, ker je bilo s tem, da župnija prevzame kapelo, mestni občini odvzeto breme, katero ni občini donášalo niti vinarja, ampak ravno nasprotno jo zdatno obteževalo, če je hotela kapelo ohraniti v dostojnem stanju. Župni urad torej tudi ni iskal dobička, temveč je ponudbo in s tem samo breme sprejel iz prepričanja, da bode vsak občan zadovoljen, da se kapela ne uniči, ampak ohrani, in da se vzdržuje iz prostovoljnih darov, ne pa iz davkov. Župni urad se je zmotil v naših liberalcih. Pritožili so se na deželni odbor, češ, da je mestna občina oškodovana, ker izgubi nepremičnino brez odškodnine, kakor bi kapela občini kaj nesla. Deželni odbor je pritožbo odbil, kar je naprednjake hudo speкло. Zlasti enemu ni bilo prav. Pripovedovali so večkrat, da želi že dolgo svojo posest raztegniti do mostu pri sv. Janezu in da je baje trdil, da bi bil pripravljen sam dati občini za kapelo 3000 K. Seveda bi v tem slučaju ne stal več dolgo v kapeli oltar sv. Janeza Nepomučana, ampak bi se najbrže v kratkem kapela spremenila v vse kaj drugega, morda celo v šnop-sarijo, sicer bi se liberalci ne krivili toliko proti temu, da bi bil obstanek kapele zagotovljen za vedno, obenem pa hudo obteženi občini odvzeto breme. Ko so naprednjaki pogoreli pri deželnem odboru, so se pritožili na upravno sodišče, oziroma se je pritožil gospod Valentin Lapajne, po domače Tinče, trgovec z raznovrstnim blagom in lastnik hiše št. 68. Med to njegovo hišo in preporno kapelo stoji edino hiša št. 66, kjer je bila leta in leta precej dobro ideoča gostilna; pred par dnevi so jo zaprli in upanje je — — — Dne 2. decembra razsoja upravno sodišče o pritožbi Valentina Lapajne v zadevi kapele sv. Janeza. O izidu bomo takoj poročali.

i Proračunsko sejo je imel občinski odbor 1. decembra.

i Cesta Idrija—Kalice je v škandaloznem stanju, odkar se šteje, da je podražljena. Zabavljalo se je včasih, da je slabo oskrbovana, ko je bila deželna. Bila pa je tedaj vsaj petkrat boljša. Pravili so, kako jo bodo letos v Zali razširili, a se je niti dotaknili niso ne v Zali ne kje drugje, samo kar cestar razgrebe, ki pa sam mnogo ne more storiti, ker se ne vozi kmalu po kaki cesti toliko voz.

i Katoliška delavska družba je v nedeljo zvečer zbrala precejšnje število svojih članov v dvorani hotela Didlič, v prvi vrsti, da je v imenu katoliško mislečega idrijskega prebivalstva protestirala proti žaljivemu govoru rimskega župana, framasona Nathana, drugi povod temu sestanku pa

»Nč na jamri; ga uš pa pr men mal ruknu. Kar pu litra ga prcefrej za ta prva sila. Viš, glih zavle te nasreče sm pa pršou h teb, de kej bl natančn zvem kuku in kaj. Al je use tu res, de je en kojn iz vuzam ured u blat utonu in pol puvrh še tist tauhar iz Pole, ke je pršou kojna vn ulečt?«

»Use je res, Pepe, use! Orka delikti! Buh ve kulk pa še družeh pučiva že tle na dnu Martinuve ceste, ke na uja preh najne naletel kokr, kedr uja kašne kanale kupal.«

»Če je pa res taka vaša Mrtinuva cesta, pol se pa jest teb na morm zadost načudet, kuku morš čez ta nou cestn zakon pu shodeh zabaulat; ke morš vnder sam vedei, de u ta zakon za use ceste bulš, astn tud za Martinuva.«

»Zabaulat, zabaulat! Prjatu, puvej m no, kua pa čma delat? Če še zabaulal na uma, pol pa sploh več na uma vedl, za kua sma prouzaprou tle. Sej veš, de še clu usaka žvau more puka-zat iz ena rečjo, de ževi: škrrpion iz repam, mačka iz krempem, jež iz šetihnam, ps iz zubmi, mi, leberalci pa iz jezikan.«

»No, pol ste pa sami uržah, de mama take ceste! Za kua se pa že preh, dokler ste na rotuže guspudari, niste pubrigal, de b se ceste pu Iblan mal u vornga sprau! Sej ni sam Martinuva cesta taka, ampak use iblanske ceste sa take, de ni treba

mehkega srca čluvek, de se more nad nim zjokat.«

»Tu je že res! Al mi mestn učeti sma mel use neki družga pred učmi. Ceste pupraulat, tu je že ena zastarana reč; ceste nej pupraulaja pu kmeteh, ke nisa še mudern napihnen; mi sma pa mudern, zatu sma že neki sklepal, de se u ush mestneh šulah, tud u utroških vrčeh ket ubligatn predmet upele: hoja pu štelcnah. Če uja znal enkat usi utroc pu štelcnah ukul letat, pol jh lohka vs blat pihne in iblanske ceste puvrh.«

»Ja, kua u pa iz tistem, ke več u šula na hodja, pu štelcnah pa tud hodet na znaja? A tist nej greja pa za tem kojnam in tauharjam?«

»Le putrp, Pepe, de t use puvem. Za udrašene ldi, ke več u šula na hodja, pu štelcnah pa tud na znaja hodet, ma pa puhpintar Breskvar za skrbet in iz popndečna take flukmašine za skumenderat, de uja frčal pu luft kokr matafiri.«

»Čak, Zane! Al u pa puhpintar Breskvar znou take flukmašine zrihtat?«

»Zavle tega kod pa čist brez skrbi. On ma že zdauni ena taka flukmašina fertik.«

»Ja, pa je za kej tista negava flukmašina?«

»Kaj na u! Pa še fejst! Kulkat je že naredu tkula pu noč — pu dneu so

neče bahat iz soja iznajdba, ke je bl ta puhleune nature — soje puskušne pulete iz te al pa une uštarije, pa še nekol mu ni falil. Pa iz negava flukmašina se še ni treba tku zaletavat, predn gre u lft, kukr iz drugm flukmašinam; ampak kedr če sfrčat, kar mal bl iz jezikan pumiga u uštari, pa t sfrči vn, de je vesele za pugledat. Viš, Pepe, tu se prau, de sma napredn in mudern! Kdu se u iz blatam in cestam ubiju. Tu je sam za kmete; zatu pa na smeš zamert, če zabaulama čez ta nova cestna pustava. Placrespehtar Ribnkar je že tud začeu iskat pu Iblan in ukole prpraune uštarije, de b lohka na Breskvarjuva viža vn sfrču in mislem, de mu ja na u treba več prou douch iskat.«

»Kaj m na puveš! Kaj se je tud placrespehtar začeu iz flukmašinam obgebat? A nima dost iz placrespehtarja uprauka?«

»Tist že! Al kua pa če? Placrespehtar nima tiste žilce, de b kar pr en reč ustou. Ta peru je puskusou soja sreča pr žvin; pa žvina mu je hmal repe pud nus pumulila. Ke tu ni šlu, sa mu pumagal, de je dubiu eksleerajne brajnuk čez. Tu mu scer tud na gre-pusebn ud rok, al plačan je pa le use glih dobr tud za tist, kar mu na gre ud rok. Ke je pa enkat puskusou soja živinozdrauniška praks, kokr prauja, pr leberalceh, b ga pa hmal zaprl. Tku mu zdej ni družga čez ustal,

kokr Breskvari pr flukmašinah pumagat.«

»No, lepa hvala, Zane! Zdej pa več vem, kokr sm želu zvedet. Zdej um pa mogu udrint.«

»Čak no, Pepe! Neki t mam še za puvedat, pa b hmal puzabu. Jest sm zvedu tkula ud strani, de sa mladini in starini use urage iz pekla nakajfal, de nej te že enkat uzameja, de na uš več tlela zgage delu; in ta nar leuš proložnast, kokr sm šlišu, u na Meklaužuvm večere u Unione. Pepe, če s pametn, nekar not na hod; jest, ket toj prjatu, t na prvošm, če prou sm leberalc in velek suvražnk ta nove cestne pustave.«

»Zdej um pa glih šou, de uja moj prjatli leberalci saj pršli du spuznajna, de se jest še clu uragu na bujim, tulk mn pa leberalcu, če sa prou bl žleht ket uragi, ampak muči nimaja tiste.«

»No, pol s pa sam seb prpiš; jest s roke umijem.«

»Žane, jest s jh pa že zjutri pu-navad, pa ksiht tud! Serbus!«

— — — — —

Zdej sm pa res ferbčen, kua špekuleraja uragi iz mana. A sa res zmenen iz iblanskim leberalcem, al kal. Jest um šou u Union na Meklaužu večer, če se usi štrik putrgaja. Pa pridte še ta druh moj prjatli in prjatice, de ute saj vidl, kulk u dau tem uragem uprauka

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

je bilo predavanje g. c. kr. kateheta Fr. Oswalda. — G. dekan M. Arko je v svojem govoru pojasnil pomen praznovanja 20. septembra v Rimu, prešel je potem k ves katoliški svet žalečemu slavnostnemu govoru rimskega župana ter je k sklepu navedel nekaj odstavkov iz spisov nekatoliških pisateljev, ki jasno kažejo, da resni možje o papeštvu vse drugače sodijo, kakor pa brezverski framsoni. — Gosp. katehet Franc Oswald pa je v svojem zanimivem predavanju naslikal življenje na Jutrovem. Opisal je razne navade in običaje Jutrovcev, njih vero in njihove vraze, njihovo nošo in njihovo hrano. Omenjal je zlasti delovanje raznih katoliških redov, zlasti blagodejno delovanje očetov frančiškanov, varihov božjega groba.

Izgubil se je dne 22. novembra popolnodelalnjogled na poti od Godoviča do Idrije, najbrž pa v Idriji, mogoče v kaki restavraciji. Pošteni najditelj naj sporoči svoj naslov na uredništvo »Slovenca«.

Tržiške novice.

t Miklavžev večer priredi društvo sv. Jožefa v ponedeljek dne 5. decembra t. l. v dvorani pri Bastelju. Začetek točno ob sedmih zvečer. Spored: 1. »Palčki«, igra s petjem v treh dejanjih; 2. deklamacija; 3. Miklavžev govor; angel in Mefisto; 4. razdelitev darov. — Ako hočete svojim otročičem ali pa tudi odraslim napraviti malo veselja, prinesite darove, ki ste jih zanje namenili, v nedeljo dopoldne ali popoldne v zgornjo dvorano društva sv. Jožefa. Na darovih naj bo natančni naslov onega, ki so mu namenjeni. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste 80 vin., ostali po 60 vin., stojišča po 40 vin., za otroke od 7. do 12. leta po 20 vin. Otroci do 7. leta v spremstvu staršev so vstopnine prosti. — Čisti dobiček se porabi za obdarovanje otrok o Božiču.

t Drugo javno predavanje je priredilo društvo sv. Jožefa zadnjo nedeljo. Predaval je g. urednik Terseglav iz Ljubljane. V uro trajajočem predavanju je g. predavatelj razlagal začetek revolucije ter obširneje omenjal francosko revolucijo, ki služi kot vzor raznim poznejšim revolucijam. Kajpada se je spomnil tudi socialne demokracije, ki ne taj, da je revolucionarna stranka. Predavanje je bilo izborno obiskano. Občinstvo je navdušeno odobravalo izvajanja g. predavatelja.

t Javen shod krščansko-socialnega delavstva bo jutri 4. t. m. ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih. Na shodu poročata predsednik J. S. Z. in deželni odbornik dr. Ivan Zajc ter g. župnik in deželni poslanec Ivan Piber. Ob tej priliki se ustanovi za delavstvo strokovna organizacija.

t Draginja. Tukajšni tovarnar g. župan Mally je za svoje delavstvo naročil veliko množino špeha. Kilogram plačujejo po 1 K 46 vin., dočim je drugod po 1 K 80 vin. in še dražji.

Družba sv. Rafaela

za izseljence v Ljubljani opozarja vnovič vsa društva S. K. S. Z. na Kranjskem, Štajerskem, Goriškem in Koroškem, da ustanovijo takoj »Izselniške odseke«. Posebno je to potrebno v krajih, kjer se ljudje mnogo izseljujejo v tujino, zlasti v Ameriko. Rafaelova družba je v začetku oktobra t. l. poslala v štiri liste navodila za izseljence in obenem naznanila prijavljene izselniške odseke; ostala društva pa opozorila, da ustanove tudi ona enake odseke.

Danes opozarjamo vnovič: Ustanavljajte društvene odseke za izseljence! — Ob tej priliki tudi toplo priporočamo naročanje slovenskega izselniškega lista »Ave Marija«, ki izhaja mesečno v New-Yorku, naroča se pa v naši pisarni in stane na leto 1 K, pod pogojem, ako se ga naroči vsaj tri iztise skupaj (enega za duhovnega voditelja, enega za knjižnico in enega za odsek sv. Rafaela). Posamezniki ga dobé po 1 K 50 vin. — List prinaša razne novosti širne Amerike, tičeče se slovenskih izseljencev.

Prečastiti duhovščini se priporoča, da navaja izseljence, ki na vsak način hočejo v tujino, zlasti v Ameriko, da se zglašajo pred odpotovanjem pri družbi sv. Rafaela. Vsak izseljenec naj bi prišel, ko pride v Ljubljano, najprvo v našo pisarno in ne šele potem, ko se je z agentom že pogodil, da se mu tu svetuje glede proge, po kateri se hoče voziti ter ugotovi njegovim željam. Naša družba dobi za izseljence tudi popust vseh potovalnih pisarn (agentur) in ta popust dobi vsak potnik, ki se zglašuje v naši pisarni. Dalje se dobi družbeni znak, »Priporočilni list« in »Kažipota«.

kar je velikega pomena za vsakega potnika, osobito pa za ženske. Ako ima družbeni znak in priporočilni list, je obvarovana vseh nepravil ter se na celi progi z njo lepo ravna, v slučaju nevarnosti ali potrebe se pa lahko obrne s priporočilnim listom do zastopnikov Rafaelove družbe, ki so na razpolago po vseh pristaniških mestih; njih naslovi so naznanjeni na priporočilnem listu. Vsak zaupnik takoj svetuje, oziroma ukrene vse potrebno za potnika, in to brezplačno.

Vsak izseljenec naj se torej poslužiti te pisarne, ki ima tako blag in koristen namen, kar izprevidi in prizna marsikdo šele na daljnem potu v tujini, o čemur pričajo razna zahvalna pisma izseljencev.

V pojasnilo še pripomnimo, da želi »Rafaelova družba«, naj ostanejo Slovenci na svoji rodni zemlji. Njen namen ni pospeševanje izseljeništa, ampak naloga njena je varovati one, ki se hočejo na vsak način izseliti, pred materijelno in duševno škodo začetkom potovanja ter na potovanju do končnega cilja.

Družba sv. Rafaela za izseljence v Ljubljani, Dunajska cesta št. 32, v hiši »Zadružne zveze«. F. R.

Poučni tečaji za župane, občinske tajnike itd.

Deželni odbor je sklenil v seji dne 31. avgusta t. l., da se prirede po raznih okrajih dežele tečaji za župane, občinske tajnike in občinske svetovalce. Vsled tega sklepa se priredi dne 27. decembra t. l. (prvi dan po božičnih praznikih) prvi poučni tečaj, in sicer za ljubljansko okolico. Trajal bo le en dan, tako da se bo mogoče udeležiti tečaja vsem občinskim funkcionarjem ljubljanske okolice. Ta poučni tečaj, ki se prične točno ob 9. uri dopoldne, se vrši v dvorani »Slovenske krščansko-socialne zveze«, oziroma, če bo potreba, v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Vodil ga bo referent za občinske zadeve, deželni odbornik dr. Vladislav Pegan s sodelovanjem uradnikov deželnega odbora. Deželni odbor naroča s posebno okrožnico, da se zanesljivo udeležijo tečaja vsi župani, oziroma namestniki, tajniki in občinski svetovalci in da prijavijo županstva deželnemu odboru predloge, prošnje in nasvete vsaj tri dni pred tečajem.

K temu tečaju se vabijo tudi vsi župni uradi ljubljanske okolice.

Zaslugo, da se prirede tečaj, ima tudi »Kmetiška županska zveza«. — Z ozirom na veliko potrebo in važnost pouka naj bo udeležba polnoštevilna.

Prihodnji tečaj se namerava prirediti v Kranju.

S. K. S. Z.

Slov. kat. izobraževalno društvo v Šmartnu pri Kranju. V nedeljo, 20. nov. je predaval g. dr. Cepuder o »delu in denarju od leta 1000 naprej«. — Predavanje je bilo številno obiskano.

Loški potok. Predavanje je priredilo društvo »Tabor« v Loškem potoku dne 20. novembra. Predavatelj g. Škulj. Predmet: Kmet oderuh ali prekupevalci, karteli, borza.

Ambrus. V društvu smo imeli v nedeljo, 20. novembra predavanje o novem občinskem volivnem redu. Zanimanje je bilo veliko. Predaval je preč. g. Ivan Zavbi.

Na Dobrovi pri Ljubljani je v nedeljo, 27. novembra predaval g. žup. J. Plantarič v izobraževalnem društvu o Nathanu in njegovi židosko-framasonski olik. Številni poslušalci so bili ogorčeni nad neokusnim izbruhom židovsko-framasonske strasti, ki je 20. septembra t. l. tako kruto žalila svetega Očeta in verski čut katoličanov. Soglasno so se pridružili zborovalci protestu, ki je 20. novembra t. l. po dr. Šusteršičevem govoru donel po veliki dvorani »Uniona«.

Predavanja na Goriškem. V nedeljo, 27. t. m. je imel jur. Godnič skiopitiško predavanje o alkoholizmu v Otaležu. Predavanja se je udeležilo 350 ljudi. — Podbrdom je predaval jurist Vrtovec.

Križe pri Trzinu. V nedeljo popoldne po večernici je priredilo tukajšnje slov. kat. izobraževalno društvo predavanje. Govoril nam je č. g. župnik Janez Zabukovec o prstozidarstvu in portugalski revoluciji. — Pričelo se je v našem slov. kat. izobraževalnem društvu v nedeljo, 13. m. m. petje, katerega že ni bilo več let pri nas. Fantje, v nedeljo od 1. do 2. ure popoldan pridite k učenju in vselej pripeljite kakšnega novince seboj! — V Sebenjah hiš. št. 40 se prodaja časopis »Slovenec«. Kupujte!

— Viš-Glince. Igra »Sv. Elizabeta«, katero uprizori tukajšnja Marijina družba, se ponavlja jutri 4. decembra ob 4. uri popoldne. Prijatelji poštene zabave, pridite v obilnem številu k tej gniljivi in podučni predstavi. V ponedeljek zvečer ob 8. uri priredi tukajšnje Kat. slov. izobraževalno društvo Miklavžev večer v »Društvenem domu«. Društvo se pripravlja na ta večer z vso skrbjo, da bo spored res zanimiv in bo nudil odraslim, posebno pa nedolžnim otročičem dovolj užitka. Tukajšnje konsumno društvo, III. red, Ljudska hranilnica in nekateri drugi prijatelji nedolžne mladine so z znatnimi zneski pripomogli, da se bodo nekateri revnejši otroci obdarovali s toplo obleko. Druga darila z natančnim naslovom, namenjena otrokom po Miklavžu, se sprejemajo v »Društvenem domu« v nedeljo 4. decembra dopoldne od 10. do 12. ure in popoldne od 4. do 6. ure. Člani in prijatelji društva, udeležite se tega večera gotovo!

Kat. slov. izobraževalno društvo za Selo-Moste vabi k prireditvi, ki bo v nedeljo, 4. decembra t. l., ob 4. uri popoldne v salonu g. Oražma na Selu. — Spored: 1. Petje. 2. Deklamacije. 3. Govor. Govori vlč. gosp. dr. Josip Jerše. 4. »Sveta Cita«, igra v treh dejanjih. 5. »Za letovišče«, šaloigra v enem dejanju. — Vstopnina: Sedeži I. vrste 80 v., II. vrste 60 vin., stojišča 30 vin.

Sijajen »Miklavžev večer« priredi društvo »Kamnik« v Kamniku v ponedeljek, dne 5. decembra ob 6. uri zvečer v društveni dvorani. K tej prireditvi so vabljeni vsi otroci in spremstvu staršev. Otroci so vstopnine prosti, odrasli plačajo 40 vin.

Kat. slov. izobraževalno društvo v Mostah priredi v ponedeljek ob 7. uri zvečer Miklavžev večer v salonu g. J. Oražma. Po nagovoru nastopi Miklavž. Vstop je prost. Darila za otroke naj starši prinesejo v zavitkih iz Most k gospej Elzi Premrov, iz Sela in Udmata pa k gospej Ravnikarjevi.

Cerkveni letopis.

c Iz Stare Loke. Pretečeni torek se je vršil sprejem novega dekana prečast. g. M. Mraka. Pri prvi hiši Stare Loke so čakali ob slavoloku šolski otroci, v kaerih imenu ga je pozdravila deklica v vezani besedi ter mu podala kito cvetja. K sprejemu je prišel ves občinski odbor z županom g. Trilarjem na čelu. V imenu požarne brambe se je poklonil g. dekanu Iv. Tušek, v imenu Orlov ga je pozdravil predsednik Franc Porenta. Dekliški tamburaški zbor mu je tudi podaril šopek svežih cvetic. V imenu Katol. slov. izobraževalnega društva je pozdravil Josip Žagar in v imenu Marijine družbe Ivana Volgemut. G. dekan se je vsem ljubeznjivo zahvalil. Nato se je razvil spreved v razsvitljeno in okrašeno dekanijsko cerkev. Vse naše hiše so bile okrašene s trobojnicami. Naj še omenimo, da se je sprejema udeležilo lepo število duhovščine iz radovljiške dekanije, na čelu g. kanonik I. Novak. Naj bi se izpolnile g. dekanu pozdravne besede, napisane na slavoloku: O naj bi bila pot Vam sveta, med nami mnoga, srečna leta!

Gospodarstvo.

g Vrednost gnojnice v kmetijstvu. Žal, da naši kmetovalci še vedno ne znajo ceniti vrednost gnojnice. Gnojnica je izvrstno gnojilo za travnike kakor tudi za njive. Gnojnica je boljše gnojilo kakor umetni gnoj in poleg tega dosti cenejša. Gnojnico razločujemo dvoje vrste. Prva je skalnica, katere da goveja živina približno 4000 l na leto. Razen skalnice pride v gnojnico še veliko snovi iz gnoja, ki jih je voda raztopila. Dež, ki gnoj izpira, raztopi mnogo snovi, te napravijo druge vrste gnojnice. Sama skalnica ene velike govede je v primeri z umetnim gnojem vredna na leto približno 40 K. Vsa gnojnica ene živali je vredna najmanj 80 K. Ako računamo, da ima kak posestnik deset goved velike živine, tedaj je dotična gnojnica vredna 800 K na leto. Ves ta denar je še večinoma pri nas izgubljen. V gnojnici so vse redilne snovi, ki jih v umetnih gnojilih drago plačamo, že raztopljene. Da se pri nas na Kranjskem uporablja veliko umetnih gnojil, je sicer lepo, večkrat pa ni gospodarsko. Pomisliti moramo, da dajo naši kmetovalci približno en milijon kron za umetna gnojila; ta velika vsota gre iz dežele in celo v inozemstvo. Vprašanje pa je naposled, ali se toliki stroški tudi vedno izplačujejo. Narodno gospodarstvo to gotovo ni, da takšen kapital izgine vsako leto iz dežele, ko domačini, boljši gnoj tako zanemarjajo. Kmetovalci naj bi s hlevskim gnojem boljše ravnali, kajti ta je najboljši, in gnojnico pridno upo-

rabljali, pa bi imeli boljše uspehe kakor z umetnim gnojem in si prihranili mnogo denarja. Zato naj bi vsak kmetovalec dobro uredil gnojšče in gnojnično jamo; tu je izvir denarja. Gnojnicco se mora pač večkrat izvoziti na travnike in njive, posebno spomladi in po vsaki košnji. Napačno je gnojnico izlivati v preveliki množini na isto mesto; tako je lahko tudi škodljiva. Gnojnica se pomeša nekoliko z vodo, ako ni prišlavlno deževnica. Pri gnojenju je gledati na to, da se dobro in enakomerno razdeli. Zato ne zadostuje, da se naredi v sod luknja, ampak mora biti zato poseben razpršilnik. Najboljše je, ako si kmetovalci napravijo nalašč v ta namen gnojnične vozove. Za manjše posestnike bi bilo priporočati, da jim posojilnice ali druge zadrage nabavijo takšne vozove in jih proti mali odškodnini izposojujejo. Posebno uporabno gnojnični voz je izumil deželni živinorejski nadzornik Legvart. To vrsto gnojničnih vozov izdeluje po zelo nizki ceni kolar Franc Krašovec na Vrhniki. Ta voz je zelo pripraven in prekaša vse dosedanje take naprave. Ima poseben škropilnik, ki deli gnojnico čez tri metre na široko; poleg tega je prav lahak, lahko teče in je prav poceni. Ta voz, »sistem Legvart« zelo priporočamo; naroči naj se pri zgoraj navedenem kolarju. Poleg gnojnice se priporoča zlasti na zelo zapuščenih travnikih, gnojiti še jeseni s po 300 kg Tomažove žlindre na oral.

Slovinci na Dunaju.

— Slovensko kat. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju prav lepo prospeva. To kaže že dejstvo, da so vsako nedeljo društveni prostori natlačeni polni. Zimski čas, popoldanska služba božja in pa zavest, da se dobi v »Straži« dovolj poštene zabave, dela, da je udeležba pri društvenih prireditvah tako velika. In odbor pa tudi vestno skrbi, da se vrše vsako nedeljo zanimiva predavanja, ki jih oskrbujejo ponajveč naši gg. akademiki. Tako je predaval koj, ko so minule počitnice, g. phil. Mazovec o slovenskem romanju v Jeruzalem, ki se ga je sam udeležil. Silno nazorno nam je opisal popotovanje in utise, ki jih nudi katoliškemu romarju Sveta dežela. Spomnil se nas je tudi z odpustki in imel za vsakega kaj za spomin iz teh svetih krajev. Za njim je predaval g. iur. Natlačen o svojem potovanju po Bosni in Hercegovini kaj zanimivo in obširno, tako da smo si lahko ustvarili dokaj jasno sliko o naših bratih Bošnjakih in njihovi slikoviti domovini. G. med. Torkar nam je lepo obrazložil, kaj je spiritizem in kakšno stališče imamo kot katoliki nasproti temu vprašanju. Povodom smrti ruskega filozofa Tolstoja je predaval g. phil. Mazovec o delih in nazorih te zanimive osebnosti v slovenskem kulturnem svetu. In o razvoju slovanskih narodov, kako so propadali in se širili, kako so zgubljali tla in napredovali, sploh o glavnih dejanjih slovanske zgodovine je predaval zadnjo nedeljo g. phil. Stelč. — »Straža« je priredila 13. novembra tudi Martinov večer, ki je jako lepo uspel. Naše igralke so uprizorile tedaj igro »Pri gospodi« in pokazale pri tem, da so že prav dobro verzirane na odru. Poseben užitek je nudilo nastopanje tamburaškega zbora katoliških hrvatskih akademikov, ki so v velikem številu sodelovali. Izkazal se je tudi naš mešan pevski zbor s sodelovanjem gg. pevcev iz »Danice« in žel obilo pohvale. Da ni smelo manjkati igre za Martinovo gos, se razume. — Prihodnjo nedeljo, t. j. dne 11. decembra, pa se vrši zopet Miklavžev večer v znanem lokalu v Gumpendorferstrasse 101; neprisliljene zabave ne bo manjkalo. — Povedano bodi še, da sprejema naročnino za Mohorjevo družbo gospod društveni podpredsednik vsako nedeljo v društvenih prostorih.

Iz rdečega tabora.

Iz socialno-demokratskega gospodarstva. Češki socialno-demokratski urednik rdečarskega lista »Na zdar!«, Budil, je pred časom, kakor smo poročali, izginil iz Moravske Ostrave in z njim tudi list, čegar uredništvo mu je izročilo pred štirimi leti predsedstvo socialno-demokratske rudarske unije. Budil je trdil, da je list njegov, kakor tudi tiskovni fond 50.000 K. Rudarska unija je tožila Budila ter je sodišče razsodilo, da list, ki ga je začel Budil v Kladnem izdajati, ne sme imeti naslova »Na zdar« ter da je tudi tiskovni fond 50.000 K last socialno-demokratske rudarske unije. Budil se bo moral zagovarjati tudi proti obtožbi po § 183. tisk. zakona (sleparstvo), ker je skušal pri-

lastiti si denarje, ki niso bili njegovi. — Rdeči bratci so res čedni ljudje!

Zanimivo priznanje. Socialno-demokratski brnski list »Proletar« priobčuje že dalje časa slike in dogodke z vojaških vaj, da dela s tem propagando proti militarizmu. Med drugim piše o vojaški bolniški oskrbi tako-le: »Nočemo trditi, da vojaški zdravniki ne izpolnjujejo vestno svojega poklica, saj se posveča bolnikom več skrbi kot v naših raznih bolniških blagajnah, vendar pa prinaša država zelo majhne žrtve za vojaške bolnike.« Torej vojaška uprava žrtvuje za reformo zdravstvenih razmer jako malo, kljub temu se pa tozadevno opaža napredek, medtem pa se v bolniških blagajnah, ki so v rokah socialnih demokratov, ničesar ne žrtvuje za bolne delavce. Verjame-mo; dejstva so že dovolj pokazala, zanimivo je le, da tudi kak sodrug to priznava.

+ Za kaj se gre socialnim demokratom. Kakor pri nas, tako socialni demokrati zdaj tudi v Nemčiji ščuvajo na shodih zoper kmete, češ, da so krivi draginje. Kakor pri nas, se tudi v rajhu izrekajo zdaj zoper carino in zagovarjajo načelo popolnoma svobodne trgovine, da bo ljudstvo bolj poceni živila dobilo in da se ne bodo kmetje mogli »mastiti« z dohodki varstvene carine. Koliko pa je socialno-demokratski ljubezni do ljudstva verjeti in kakšni interesi v resnici vodijo to bando, se jasno razvidi iz izjav različnih njenih voditeljev, kadar so sami med seboj. Tako je sodrug Schippel na socialno-demokratskem strankarskem shodu v Stuttgartu 1898. dejal: »Če se vlada zavzema za svobodno trgovino, bomo proti svobodni trgovini, če bo pa za varstveno carino, bomo pa proti varstveni carini: glavna reč je, da bomo pošteno razgrajali!« In general nemških rdečkarjev, Bebel, je leta 1901 na soc. demokratskem strankarskem kongresu v Lübecku dejal: »Vse svoje moči moramo zdaj napeti zoper novo carinsko postavo. Mi moramo ljudstvu v tem oziru razjasnjevati to vprašanje, a tudi ga razburiti, — da — ne bojim se te besede izreči — **maso moramo naščuvati!**« To je glavni namen teh komedijantov, draginja pa jim je postranska reč, saj jo rdeči voditelji najmanj čutijo!

AVSTRO-OGRSKA.

Avstrijska poslaniška zbornica

je pričela razpravljati včeraj o začasnem proračunu. Včerajšnja seja je trajala od 11. ure 15 minut do 6. ure zvečer. Razpravo je uvedel ministrski predsednik Bienerth z govorom, ki je na las enak vsem govorom, s katerimi se Bienerth trudi, kakor sodijo nemški listi. Govoril je celo uro. Uvodoma naglašal, da se je pravzaprav proračunska razprava že pričela z razpravo o draginji, v kateri so se govorniki pečali tudi z drugimi vprašanji. Bienerth se nato peča s socialno-demokratskimi napadi. Ni mu za obstoj sedanje vlade, pač pa za konsolidiranje strank, kar je pa le mogoče po primerni pogodbi med vsemi velikimi meščanskimi strankami, po kateri poti se doseže močna, delosposobna večina. Ministrski predsednik naglašal, da je sklical državni zbor tako pozno z ozirom na potrebo, da so zborovali deželni zbori in delegacije. Zasedanjen deželnih zborov Bienerth ni zadovoljen, dasi ga veseli, ker se bodo nadaljevala praška pravna pogajanja. Glede na draginjo sodi, da je ne odpravi pretirani radikalizem in poulične demonstracije. Nujno je, da se reši trgovinska pogodba s Srbijo, hitro se mora podaljšati statut »Avstro-ogrske banke« in poslovnik. Brani se nato, ker se mu je očitalo, da so bile delegacije nepostavne. Želi, naj pospeši odsek posvetovanja o socialnem zavarovanju. Po Bienerthu govori prvi Rusin Olesnicki, ki očita vladi, da sama obstruira, ker ni tako dolgo sklicala zbornice. Napada Poljake, Rusin Kurylowicz tudi napada Poljake. Socialni demokrat Diamond očita vladi, da prezira državni zbor, ker ga toliko mesecev ni sklicala. Krščanski socialci Guggenberg se pritožuje, da se vlada ne ozira na potrebe Tirolske. Želi, naj bi se kmalu rešilo vprašanje o preskrbi vpokojenih vojakov. Nato se prekine proračunska razprava in se razpravlja o Pacherjevem predlogu glede na poštne oficijante. Med čitanjem interpelacij uprizore socialni demokrati škandale. Medtem ko so se čitale interpelacije, so nabirali socialni demokrati podpise za dveh interpelacij, ki so ju izročili nato zborničnemu predsedniku. Ker pa predsednik ni dopustil, da se interpelaciji takoj prečitata, prično socialni demokrati rogoviliti. Seitz se prereka s predsednikom. Seitzu pomagajo socialni demokrati z medklici, predsedniku krščanski socialci. Predsednik končno

vzame Seitzu besedo. Velikansk ropot, vpitje, ploskanje, celi cirkus. Ko je bila že seja četrta ure zaključena, so se socialni demokrati še prepirali in kričali. Danes se prične seja ob 11. uri dopoldne. Zborovali so včeraj tudi odseki in sicer odsek, ki se peča z živinsko kugo in socialno-zavarovalni odsek, ki je razpravljal o bolniškem zavarovanju.

Demisijska rektorja praške tehnike.

Odstopil je rektor češke tehnike, Hasa.

Štajerske novice.

Š Hofrat, z Bogom! Iz ptujskega okraja se nam piše: Megleni, skrajno slabi časi se bližajo za našega »dičnega« hofrata Ploja. Zavozil je na Dunaju, zavozil doma. Ni več daleč moment, ko se bo za vedno prekucnil njegov intrigantski poslaniški voz. Sedaj že niti več noben »furež« — ki jih tako rad daje Ploj — ne vleče več. Ni še pretekel mesec, kar je vabil v svojo »gorco« politične vinske bratce, a še tako sladak svetinčkan ni vlekel več. Vsiljivost Plojeva preseda poštenim ljudem. Ožji Plojevi somišljeniki govorijo, da bo skušal Ploj kandidirati pri bodočih volitvah v ptujskem in šmarško-rogaškem okraju. Na enem kraju upa zlesti »noter«. Bo res trud zastoj?

Š Zadrugi shod vrši se prihodnjo nedeljo v veliki dvorani ptujske »Čitalnice«. V »Narodnem Dnevniku« je sicer neko človeče hujskalo ptujsko posojilno društvo, da naj odpove Zadrugi zvezi prostor za zborovanje; a revček je pozabil, da je posojilno društvo samo najemnik v čitalniški hiši. Shod se torej vrši, kakor je bilo napovedano. Želimo mu prav obilne udeležbe! — Ob 6. uri zvečer vrši se v isti dvorani Miklavžev večer za naše male. Da bi jim Miklavž dajal le prav koristne nauke!

Š Slovenska Bistrica. Našemu okrajnemu zastopu je že meseca julija 1910 potekla triletna funkcijska doba. A niti njegov načelnik, v Mariboru blizo glavarja stanujoči notar dr. Wiesthaler, še manj pa okrajni glavar pl. Weiss, se ne zmenita za to, da bi se razpisale nove volitve. Znamenito je, da še sedaj v decembru niti računi za leto 1909. niso gotovi, ni se še sestavil proračun za leto 1911. itd. Wiesthaler-Weiss-Stiegerjeva partija bi rada potom sedanje slovenstvu in kmetom nasprotujoče večine poslala v okrajni šolski svet za dobo šest let nove člane, ki bi se izvolili potem nemško-nacionalne meščanske večine. A topot se je nasprotnik hudo urezal. Dobra tretjina članov okrajnega zastopa je odložila svoje mandate in s tem napravila zastop nesklepčen. Odložili so svoja mesta: vsi zastopniki kmečkih občin, od njih izvoljeni okrajni odborniki, en član veleposestva, dva zastopnika trških občin Studence in Makole in celo en zastopnik mesta Slovenske Bistrice. Vsi so poslali c. kr. mariborskemu okr. glavarstvu skupno izjavo, da vsled nepostavnega ravnanja okrajnega načelstva odlagajo svoje mandate. Zanimivo je tudi, da slavno mariborsko okr. glavarstvo niti ni že dozdaj razpisalo nadomestne volitve po meseca junija 1909 umrlem članu okrajnega zastopa gosp. Francu Makarju. Naše poslance prosimo, da na pristojnem mestu opišejo delovanje mariborskega glavarstva in njega zaljubljenost v nemške nacionalce.

Š Volitve v ptujski okrajni zastop. Proti nekaterim poročilom listov se javlja, da niso ovržene volitve za celotni okrajni zastop ptujski, ampak samo one iz trškega zastopa Črne gore pri Ptuj, ki bode nanovo volil svojega zastopnika, nakar se bo šele okrajni zastop zamogel konstituirati. A vprašanje je: Če se bo mogel?

Š V pokoj je stopil s 1. decembrom č. g. J. Černko, župnik v Vuhredu v Dravski dolini. Preseli se v Studence pri Mariboru.

Š V Ptuj je umrla včeraj popoldne po kratki boleznii občespoštovana in znana gospodična Marija Ornič; pokojnica je bila velika dobrotnica cerkve in ubogih. Pogreb bode v nedeljo ob 4. uri popoldne. Blagi duši sveti večna luč!

Dnevne novice.

+ Šibenjska »Hrvatska Rieč« zadnje srede se na uvodnem mestu bavi z izstopivšimi poslanci na Dunaju in utemeljuje njih vstop v »Slovenski klub« naslednje: »Medtem, ko »Zveza južnih Slovanov« nasproti Hrvatoma ni pokazala skoro nobenega zanimanja in nikakega razumevanja njihovih zahtev in potreb, je pa »Slovenski klub« po svojih prvakih, zlasti še po dr. Šusteršiču v zadnjem delegacijskem zasedanju, za ozirom na Hrvate

podal take izjave in nasproti hrv. državnemu pravu in življenjskim interesom hrvaške zavzel tako stališče, da je osramotil mnogoterega Hrvata. »Slovenska Ljudska Stranka« ne samo da zagovarja ustvaritev neodvisne hrvaške države v monarhiji, marveč je tudi izjavila, da sprejema hrvaško državno pravo v svoj program. Tako stališče je več nego prijateljsko nasproti Hrvatoma in nič ni naravnjega, kakor da se pravaški poslanci opro ob ono stranko v parlamentu, ki jim je po vsem najbližja.«

+ Vseučiliško vprašanje. Nemški listi poročajo, da se je vlada z večinskimi strankami dogovorila, da izvoli proračunski odsek pododsek 12 članov, kateremu se izroči ne samo laško, ampak tudi rusinsko in pa slovensko vseučiliško vprašanje glede ustanovitve fakultete v Ljubljani. Laška predloga pa ima prioriteto, tako da bi morala priti nazaj v proračunski odsek po končni proračunski debati, odsek sam pa bi moral specialno debatovati o laški fakulteti končati najmenj do Božiča. — Tako nemški listi.

+ Veliki siromaki na duhu morajo biti pisavci »Sloga«, glasila mnogo prizadevajočega se hofrata Ploja. Zgodilo se je namreč, da sta dr. Korošec in dr. Ploj stavila vsak svoj predlog o eni in isti zadevi v državnem zboru za podporo po toči in ujmi prizadetih Haložanov. A glej! dr. Korošec tozadevni predlog šteje samo 10 vrstic, hofrat Plojev pa 29, je torej skoro trikrat daljši. Gospod hofrat je torej trikrat tako dolgo kakor dr. Korošec pisal, porabil trikrat toliko tinte in trikrat hujše napel svoje možgane. To uporablja njegova »Sloga« v uvodnem članku za dokaz, da se gospod hofrat Ploj trikrat toliko trudi za svoje volivce, da je trikrat bolj vesten kakor Korošec in po svoji modrosti trikrat prekaša celo Vseslovensko Ljudsko Stranko! Kakor se vidi, je gospod hofrat postal silno otročji, kar ni čuda; saj kdor se veliko plazi okoli zlatovezenih frakov, temu se duševni horizont kmalu izožji in tak pomilovanja vreden človek mora tudi svojo pamet trikrat bolj napenjati kakor pa kak poslanec S. L. S., ki diha vedno svež zrak in zato veliko lažje in prožnejše misli kakor taki reveži.

+ Razkrinkani socialnodemokratski draginjski kričaji. Dne 1. t. m. je bil za socialnodemokratske kričaje v dunajski poslanski zbornici usoden dan. Poslanca krščanski socialci dr. Drexel in nemški nacionalci dr. Weidenhofer sta, ne da bi se mogli sodrug opravičiti, razkrinkala komedijo, ki jo v agitačne namene zavoljo draginje uganjajo. Razkrila sta namreč, da **socialni demokratje kot podjetniki konsumente na naravnost nečuden način odirajo**, potem pa imajo še žalosten pogum se zavoljo draginje mesa znašati nad tistimi, ki je niso nič krivi! Stvar je ta: Socialni demokrati so, kakor znano, ustanovili veliko podjetje za izdelavo »cenega« kruha za »najširše sloje«, takozvane »**Hammerbrotwerke**«. Letos so pa vsled ugodne žetve šle cene žitu in moki splošno nazaj. Vsled tega bi bili morali socialnodemokratski »Hammerbrotwerke« prodajati hlebec mesto za 20 h za 16 h. Toda socialnodemokratski prijatelji konsumenta in ubogega delavskega ljudstva niso šli s cenami nazaj, kakor so revni konsumente splošno pričakovali, marveč so si izmislili čisto navadno kapitalistovsko zvijačo, da bodo mesto tega **povišali težo hlebca**. Težo pa, to vsak otrok ve, se najlažje tako, da proizvajalec nič ne izgubi, marveč lahko še veliko več profitira kot prej, poviša na ta način, da se kruh še bolj **povodeni in uporabi več krompirjeve moke**. Dejstvo je, da je vsled manipulacije socialnodem. »Hammerbrotwerke« postal kruh tak, da je konsument **padel**, dokaz, da nobeden rad ne je vodenega kruha iz krompirjeve moke! »Hammerbrotwerke« so se proti očitku, da so mesto da bi kruhu ceno znižali, konsumente tolažili s tem, da bodo za to hlebci težji, odgovorili v nekem ogrskem listu s tem, da so dejali, **da svoje cene za kruh uravnajo po borznih spekulacijah!** Ko je vsled tega v zbornici nastalo splošno ogorčenje, je socialnodemokratski poslanec Nießner odgovoril: »**Saj živimo v kapitalističnem svetu!**« Dobro je na to dr. Drexel odgovoril, da hujšega medklica še ni slišal. Socialni demokrati vpijejo nad agrarce, da draže meso, dočim ti niso nič krivi, ampak so temu krive moderne kapitalistične razmere, sami pa priznavajo, ko se jim očita, kako njihova podjetja kruha kljub ugodnim žetvenim uspehom ne prodajajo ceneje, da je tega kriv kapitalistični svet! Tako so se sami udarili po lažnjivem jeziku. Toda stvar je še hujša. Poslanec dr. Weidenhoffer je namreč takoj

na to pojasnil, da kruh socialnodemokratskih »Hammerbrotwerke« ni samo tako drag kakor je bil, ampak da tudi težji ni postal, kakor so »Werke« naznanili, **marveč celo kljub padajočim žitnim cenam za 10 dek lažji!** To je bilo tako: Socialnodemokratski »Hammerbrotwerke« imajo konkurenčno podjetje v »Ankerbrotwerke«. In slednji so svojemu kruhu težo zvišali od 10. marca t. l. dalje, ko so bile žitne cene še visoke, a so upravičeno sklepali, da bodo cene žitu kmalu padle. Vsled konkurence so morali tedaj tudi »Hammerbrotwerke« svojem kruhu težo zvišati. V času od 24. septembra do 1. oktobra, **ko so žitne cene res padle, so pa socialnodemokratski Hammerbrotwerke težo zopet znižali**, in sicer za 10 dek. Od 1. oktobra dalje pa so šli nazaj na prvotno težo, in sicer zato, ker so se konsumenti začeli pritoževati. Sicer pa je še zdaj kruh socialnodemokratskega »Hammerbrot« za 2 h dražji kakor konkurenčni »Ankerbrot«, dasi sestaja kruh prvih iz cenejše krompirjeve moke, kakor kruh »Ankerwerka«, ki prodaja dražji in boljši žitnomlečni kruh za 2 h ceneje! — Tako odirajo konsumente socialnodemokratska kapitalistična podjetja, sodrugi pa se derjo, da so le oni prijatelji ubogega ljudstva, vsi drugi pa oderuhi in sleparji! Taka je hinavska rdeča družba, ki ima v svoji sredi Schuhmeierje, izvoljene s 50 odstotki volivcev od dunajskih judovskih borzijancev in velekapitalistov!

+ Volitev v delavsko zavarovalnico proti neizgodam v Trstu. Volitve za to zavarovalnico so razpisane za 29. december in bodo volivni opravičenci dobili te dni glasovnice. Letošnje volitve bodo posebno važne, ker se bo volilo razsodišče. Opozarjamo vse opravičence, **naj dobro shranijo glasovnice**. Zeleti je tudi, da bi se delavci za te volitve bolj brigali.

+ Nathan, rimski župan, jud, nezakonski sin republikanec Mazzinija z neko angleško židinj, je zopet govoril in sicer tako nesramno kakor je le v stanu potomec ghetta. Ta mož, ki bi moral biti papežem hvaležen, da so v času najhujših preganjanj jude v Rimu ščitili, da se jim tu nikoli ni skrivil las niti v onih časih, ko so po celi ostali Evropi jude klali in zavoljo njihovega oderuštva smrtno sovražili, ta smrdljivi jud zdaj zopet zoper Svetega Očeta zabavlja, zraven pa se je lotil iredentovskega hujskanja. Ko je namreč 27. pret. meseca znani iredentovec, poslanec Barzilaj, rodem Tržačan, proslavljal svoj srebrni poslanski jubilej, ga je Nathan slavil, pri tem pa obžaloval, da pri slavlju ni zastopan Trst, ki ječi pod tujim jarmom in podobno ter je psoval celo avstrijske postave, ki so Barzilaja svojčas kot dezertarja obsodile. **Mež, ki tako govori, je ljubljeneц kralja Viktorja Emanuela**, ki je, ko so bile volitve, odredil, da ga je šlo vse dvorno osobje od prvega do zadnjega voliti! In če se avstrijski liberalci, ne izvzemši slovenske, zanj potegujejo, je to le dokaz, kako brezdromovski so vobče vsi liberalci.

+ Pokoljenje gospoda državnega poslanca Doberniga. 19. novembra je umrl v Djekšah na Koroškem Jožef Kasl, posestnik. Mož, Slovenec, je bil brat 28. julija v Djekšah umrle Marije Dobernik, rojene Kasl, ki je rodila sedanjega voditelja nemških nacionalcev in državnega poslanca Doberniga, kateri tako strastno sovraži vse, kar je slovensko. Doberniki, oziroma Kasli in tudi nedavno umrli Jožef so bili vsi tudi dobri katoličani. Njihov potomec pa je losvonromovec. Tu velja res: Zalostna mu majka!

+ »Latinska nebesa« so bila dozda neznana, iznašlo jih je pa zdaj laško dijaško podporno društvo v Pazinu, ki razpošilja pisma s pozivom: »Pomagajte, velikodušni domoljubi, ubogim dijakom italijanske gimnazije v Pazinu, zato da bo luč prosvete vedno svetila nad tem kosom latinskega neba!« Bogve kašen Makakovich si je to izmislil!

+ O današnjem vseučilišču piše v reviji »Neue Rundschau« v decemberski številki povodom jubilejske proslave berlinske univerze S. Saenger med drugim izborno takole: »Vseučiliški učenjak je postal danes deloma uradnik, deloma specialist. Znanstveno delo v masah, ki se danes opravlja na univerzah, ni po tem, da bi vzgajalo značaje in osebnosti; to se sicer trdi, a je prazno. Vseučilišče je postalo množica strokovnih šol in veljavnega pojma splošne izobrazbe na njem pravtako ne najdeš več kakor ga ni na srednjih šolah in ogromnemu, zmedenemu enciklopedizmu manjka središča, duše. Profesor se izgubi v svoji stroki, študent ga pa posnema ... Prevladuje naravoznanstvo, tehnika, gospodarske vede, sama tostranska te-

ženja, ali pa znanstvo, ki je otopelo sredi samega komentiranja. Da se na modernih univerzah pojavlja v marsikaterem oziru neke vrste dekadence, so katoliki že zdavna naglašali, seveda so jih zato tista judovska glasila, ki protežirajo svoje sorodstvo na vseučiliških stolicah, prekričala, češ da so nazadnjaki in srednjeveški tepci, univerzitetni profesorji pa same svetovne luči. Zdaj, ko svobodomiselnici sami niso z moderno univerzo popolnoma zadovoljni, pa se utegne v liberalnih možganih nekoliko zasvetiti.

— **Častni dan našega cesarja.** Včeraj je preteklo 61 let, kar je zasedel naš cesar prestol naše monarhije. Na Dunaju se je slavil s slovesno sveto mašo in z zahvalno pesmijo v stolnici. V Rimu je bila ob tej priliki v Animi slovesna zahvalna sv. maša. V Trauu so pa odkrili ob tej priliki spomenik na čast cesarju.

— **V proslavo dr. Mahničeve 60 letnice** se vrši 8. t. m. slavnostna akademija v katoliški kazini v Zagrebu.

— **Resnici na ljubo.** Neki liberalni listič je pred nekaterimi dnevi objavil dopis, katerega ponatiskujemo dobesedno: »Zaradi krivde zidarskega mojstra. Na Viču-Glincah imajo ravnokar dograjeno novo šolsko poslopje. Klerikalci so oddali zgradbo te šole svojemu pristašu, nekemu M. Ker pa možakar ni imel dovolj kapitala, in zato tudi ne dovolj delavcev-zidarjev, se je delo zakasnelo, in mesto letošnjo jesen bo šola dodelana in uporabna šele prihodnje poletje. Vsled tega sta morala krajni šolski svet in občina najeti za tekoče šolsko leto nekatere potrebne šolske sobe v zasebnih hišah, za katere mora občina plačevati seveda okrog 2000 K, opravo ter kurjavo. Tako gospodarijo klerikalci z ljudskim denarjem! Ko bi to lumparijo napravili kje naprednjaki, bi se »Slovenec« drl, da bi njegovim urednikom čreva pri ušesih ven lezla!« — Spreminjamo laž v resnico. Na Viču imajo ravnokar dograjeno novo šolsko poslopje. Liberalci so oddali zgradbo te šole svojemu pristašu, nekemu M. Ali ima ta »možakar« dovolj kapitala ali ne, o tem ne sodimo. Resnica je, da je imel dovolj delavcev - zidarjev in da se delo radi njega ni zakasnelo niti en dan. Glavni vzrok, da bo šolsko poslopje mesto letošnjo jesen dodelano in uporabno šele prihodnje poletje, je oddaja mizarskih del, namesto domačinu, nekemu B. iz Ljubljane, ki se je z delom zakasnil. Vsled tega sta morala krajni šolski svet in občina zopet najeti za tekoče šolsko leto nekatere potrebne šolske sobe v zasebnih hišah, za katere mora občina plačevati seveda znatno najemščino, opravo ter kurjavo. Tako gospodarijo liberalci z ljudskim denarjem. Ko bi kaj podobnega napravili kje pristaši S. L. S., bi se liberalni listi drli, da bi njihovim urednikom — da rabimo fini, salonski izraz — »čreva pri ušesih ven lezla.« — Sedaj pa naj sodi vsak sam, kakšne poročevalce in urednike ima dotični list. Ali so silno zabiti, ali vedno »natrkanji«, ali zaspani, ali že napol zmešani, ali pa — da rabimo zopet njihov izraz — urednikom in poročevalcem že sedaj »čreva pri ušesih ven lezejo«. Drugače trezno misleč človek ne more soditi.

— **Imenovanja.** Gozdarski nadkomisar Karol Jellen v Ljubljani je prestavljen v poljedelsko ministrstvo. — Okrajni zdravnik dr. Oton Papež v Ljubljani je imenovan za deželnosodnega svetnika. — Davčni upravitelj Karl Taučar v Krškem je imenovan za davčnega nadupravitelja v Ljubljani. — Praktikanta tukajšnje tobačne tovarne Pavel Grčar in Franc Golob sta imenovana za asistenta.

— **Društveni koledarček za l. 1911** izide še pred Božičem. Vkljub opetovanim prošnjam, naj društva nemudoma naznanijo, koliko izvodov žele, se jih je tako malo oglasilo, da si niti števila ne upamo povedati. Zato je ta letnik za d n j i poizkus. Dalo se ga je vkljub malemu zanimanju tiskati primerno število v nadi, da se društva vendar le še zganejo. Ako se to ne zgodi, potem »Zveza« smatra to dejstvo kot znamenje, da članom na »Koledarčku« ni nič ležeče in ga bo v prihodnje opustila. — Dolžnike za lanski letnik se enkrat opominjamo; sicer zadnji opomin dobe drugim potom.

— **C. kr. finančno ravnateljstvo in pomožni sluge.** Poroča se nam in priobčujemo: Nedavno je bil odlikovan Ivan Žagar, sluga pri finančnem ravnateljstvu v Ljubljani, z zaslužnim križcem. K temu odlikovanju mu vsi tovariši prav iskreno čestitajo. Iz tega odlikovanja pa se razvidi, da se gospod finančni ravnatelj, dvorni svetnik Kliment, toplo zavzema tudi za svoje nižje služabnike. Zato nai boče dovoljeno, opozriti gospoda dvornega svetnika na veliko število onih slug, ki še

niso stalno nameščeni, bodisi v Ljubljani, zlasti pa po deželi. Ponavadi se izpraznjeno mesto sluge pri kakem davčnem uradu zasede s provizorno nastavljenim slugo, in ta provizorij traja potem dolgo, dolgo. Mnogo provizornih slug pa čaka na stalno nameščenje in dolgo upa, da si ustvari gotovo existenco. Gospod dvorni svetnik naj bi se še v tem oziru zavzel za podrejene nižje služabnike in storil bo veliko dobrega.

— **Nič ni bolj prijetnega** zdaj ob dolgih zimskih popoldnevih, ko je družina zbrana doma okrog tople peči, nego na mizi skodelica okusne kave. Ali vsaka kava ni dobra. Izkušnja nas uči, da je v resnici dobra le tista kava, kateri smo pridejali dobro kavino primes. Taka primes je edino le Kolinska kavina primes iz Kolinske tovarne v Ljubljani. Kolinska kavina primes daje kavi lepo barvo in izvrsten, prijeten okus. Nobena druga cikorijska se v tem oziru ne more kosati z njo. Kdor je poizkusil Kolinsko kavino primes le enkrat, je ne bo hotel nikoli več pogrešati. Opozorjamo, da pripade delobička od prodane Kolinske kavine primesi v korist Slovenske Straže, zato vsem slovenskim rodbinam prav toplo priporočamo Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovincem. Opozorjamo, da mora na škatljicah biti štampiljica Slovenske Straže!

— **Veliko skioptično predavanje v Kamniku.** Društvo »Kamnik« vabi k velikemu skioptičnemu predavanju »Slovinci v Jeruzalemu«, ki bo na praznik v četrtek 8. decembra ob 5. uri popoldan v društveni dvorani »Kamniškega doma«. Sedeži 40 v, stojišča 20 vin.

— **Iz Preske.** V našem izobraževalnem in delavskem društvu bo predaval g. dr. Marinko v nedeljo popoldan. Nadaljeval bo stvarino o Sv. deželi. G. dr. je že dvakrat imel o tem predmetu predavanje.

— **Šmartno v tuhinjski dolini.** Jutri (4. decembra) priredi občina Šmartno, Loke in Hrušovka slavnost na čast priljubljenemu, sedaj vpokojenemu učitelju gospodu Fr. Zoretu. Ob 10. uri bo imel njegov sin č. g. Anton Zore, župnik mirnopoški, slovesno službo božjo z govorom. Po cerkvenem opravi se zbirališče v šolskih prostorih, kjer se proizvajajo sledeče točke: 1. Pozdrav slavljenca, pesem, moški zbor; 2. poklon učenke in izročitev šopka; 3. Slava učitelju, pesem, pojo učenci; 4. župan g. Trebevšek Josip izroči diplomu častnega občanstva občine Loke; 5. bivši učenec vroči v imenu nekdanjih učencev spominski dar (zlatu uro); 6. sklepni govor; 7. Cesarica. — Slavljenec, g. učitelj je domačin ter je poučeval dolgih 53 let uspešno šolsko mladino. Č. g. Anton Zore, župnik v Mirni peči in gospod Rudolf Zore, nadučitelj v Predosljih sta njegova sinova. Slava in spoštovanje katoliškemu učitelju!

— **Bivši krški knezoškof dr. Kahn** se nahaja sedaj v Opatiji.

— **Ustanovni občni zbor hrvaškega časnikaškega društva** se vrši 18. t. m. v Zagrebu.

— **Iz Kranja.** V petek je praznoval v Kranju svoj stoletni rojstni dan vpo-kojeni cestar g. Franc Kosmač, ki je bil rojen 2. decembra 1811. leta. Starosti Radetzky-jevih veteranov želimo, da bi zdrav in čil dočakal tudi sto let svojega življenja!

— **Mažari za bosenske študente.** Budimpeški mestni občinski odbor je ustanovil dve ustanovi po 1200 K za študente iz Bosne, ki bi študirali na tamošnji univerzi. Velika je mažarska ljubezen do Bosne!

— **Izobraževalno društvo v Motniku** hvaležno priznava trud g. Jankota Suštarja, posestnika v Špitaliču, ki ga ima kot bivši organist z našimi 25 pevci in se mu kot neutrudnemu in nesebičnemu sodelavcu za ljudsko izobrazbo priporoča še nadalje.

— **Dvoboj reškega guvernerja.** Listi poročajo, da je novi reški guverner grof Wickenburg pozval na dvoboj bivšega italijanskega poslanca Zanello, ki je poziv sprejel. A stvar se je končno mirnim potom poravnala.

— **Razpisane učiteljske službe.** Na dvorazrednici na Premu (okraj Postojna) nadučiteljska in učiteljska služba v stalno nameščenje do 17. decembra t. l. — Na petrazrednici v Zagorju ob Savi (okraj Litija) učiteljsko mesto v stalno nameščenje do 15. decembra t. l. — Na dvorazrednici v Studenem okraj Postojna) nadučiteljsko mesto v stalno nameščenje do 26. decembra t. l. — Na enorazrednici v Dolenji vasi (okraj Postojna) učiteljsko mesto za moške posojla do 23. decembra t. l. v stalno nameščenje.

— **Požar.** Iz Dobropolj se poroča, da je včeraj ob 4. uri zjutraj začela goriti v vasi Cesta hiša Marije Zupančič. Pogorela je hiša in vsa bližnja gospodarska poslopja. Nevarnost je bila za sosednje stavbe precejšnja, ker je vas v zatišju in šteje 65 hiš s postranskimi poslopji. Sreča pa je bila, da je bila noč mirna ter je bilo po nekaterih strehah še nekoliko snega, vsled česar se je požar omejil samo na zgoraj omenjeno posostvo. Pod vodstvom župana občine Videm in Zdenke vasi je prihitela k požaru ondota požarna bramba, kakor tudi kmalu nato dobropoljska, ki ste obe požrtvovalno in z uspehom gasili. Ogenj je nastal, ker je gospodinja po neprevidnosti raztresla žareč pepel, ko ga je devala iz peči. Previdnosti je pač povsodi treba.

— **Miklavž** se je tudi letos preskrbel z lepimi darili, da razveseli z njimi pridno mladino. Posebno je preskrbljeno za zanimive, vzgojne in poučne knjige, ki nudijo otroku veselo iznenađenje, pa mu tudi največ koristijo. Oglas »Katoliške Bukvarne« v današnji številki našteva te knjige.

Ljubljanske novice.

lj **Jutri v nedeljo v »Rokodelski domu«** kjer priredi »Katoliško društvo za delavke« zabaven večer z zelo zanimivim sporedom. Nove krasne pevske točke, dramatična igra v petih dejanjih »Vestalka«! Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina: sedež I. vrste 1 K, II. vrste 80 v, III. vrste 60 v; stojišča za člane po 20 v, za nečlane po 30 v.

lj **Ta pravi Miklavž.** Otroci te dni ne govore o drugem, kakor o sv. Miklavžu. Ako stopiš za otroci, ko gredo iz šole, čul boš ljubke otroške nedolžne razgovore, polne želja in pričakovanj. Semtertje pa se vrše tudi resne debate. Včeraj je po šoli na Resljevi cesti stala gruča otrok v silno važnem pomenku. Neki paglavček je razkladal svojim malim prijateljskom »skrivnosti sv. Miklavža«. Tisti, ki so globoko verovali, da ponoči prihaja v njihove domove sv. Miklavž noseč sladka darila, so žalostno povešali glave, ko jim je njihov zreli prijateljček trgal te lepe mladostne sanje. Nakrat pa se je tudi zgovorni paglavček zamislil. »Ampak, ampak,« je dejal počasi povdarjajoč vsako besedo, »lani sem pa čul da v »Union« pride vendarle ta pravi Miklavž in tega grem letos gledati!« Nove nade so zasvetile v otroških dušah, zažarele so oči in soglasno je sklenilo »otročja seja na cesti«, da polnoštevilno pride prihodnji ponedeljek zvečer v »Union« gledat »ta pravega Miklavža«. Bo pa res ta uprizoritev taka, da se res lahko trdi, da je to »ta pravi Miklavž«. Zato so pa tudi stroški take uprizoritve ogromni. Kdor hoče svojim dragim napraviti v ponedeljek res pravo veselje, kdor hoče da dobe otroci res lepe vtise o Miklavževem večeru, naj jih pripelje v ponedeljek zvečer k Miklavževemu večeru slov. glasb. društva »Ljubljana« v Union. Pa tudi za odrasle bo dovolj zabave, zato že poskrbe razne skupine. **Začetek večera bo točno ob sedmi uri zvečer. Vstopnice se že dobivajo v Unionovi trafikli in v šoukalovi trafikli.** Prosimo občinstvo, da vstopnice blagohotno takoj kupi, da tako omogoči odboru poskrbeti za največji red. Cene so različne: sedeži I. vrste, (od mize št. 1 do mize št. 8), so za odrasle po 2 K, za otroke po 1 K; sedeži II. vrste, (od mize št. 9 do mize št. 30), za odrasle po 1 K, za otroke po 50 v; sedeži III. vrste, (od mize št. 30 dalje), za odrasle po 80 v, za otroke po 40 v, galerija za odrasle po 40 v, za otroke 20 v. **Oni ki žele, da Miklavž njihovim dragim kaj prinese,** naj pošljejo dobro zavito darila v ponedeljek ob 12. do 4. ure popoldne v veliko dvorano »Uniona«. Na darilih naj bo natančen naslov in pri darilih za odrasle velika črka A, pri darilih za otroke pa velika črka B. Po 4. uri se bo sprejem takih daril radi reda brezpogojno odklanjal.

lj **Javna predavanja S. K. S. Z.** Prihodnje sredo ob pol osmi uri zvečer bo predaval v dvorani S. K. S. Z. gospod profesor Adolf Robida.

lj **Mešani zbor »Ljubljane«** ima danes običajno skupno vajo ob 1/2 8. uri zvečer. Udeležba ima biti redna in točna. — Zborovodja.

lj **Krščansko soc. delavski shod** bo jutri ob 10. uri dopoldne v S. K. S. Z. Govori na njem profesor Dermastija.

lj **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** ima jutri, v nedeljo, 4. t. m., ob 1/2 11. uri svoj redni mesečni shod v dvorani Rokodelskega doma. Na dnevnem redu so važne društvene zadeve.

lj **Katoliškemu mladeniškemu društvu** je daroval A. Alojzij Vodnik, kamnoseški mojster v Ljubljani, 20 K. Bog plačaj!

lj **Ivan Hribarjeva ulica v Ljubljani.** »Narod« se jezi, ker je deželni odbor razveljavil sklep občinskega sveta o Ivan Hribarjevi ulici v Ljubljani. »Slovenskemu Narodu« res ni mogoče ustreči. Sam dr. Tavčar je nedavno govoril in pisal, da je bil občinski svet v dotični seji nerazsoden. Deželni odbor je torej prav storil, da je popravil sklep tiste občinske seje, v kateri je bil po priznanju liberalcev občinski svet »malo moder«.

lj **Na dan so prišle** iz mestne ledenice podgane, odkar nimajo več mesarji spravljenega mesa v njej. V ledenici vlada sedaj lakota in po klancu poleg »Mestnega doma« je oživel na zimo kot še nikdar. Podganji lov bi bil zlasti sedaj zelo plodonosen v tem blaženem kotičku. Sedaj se šele pošteno vidi, kaka svinjarija se je gojila v mestni ledenici z svinjino in drugim mesom. Ljubljancani imamo sedaj edino tolažbo za mislijo, da je tudi bivši župan Hribar jedel meso iz te ledenice, ki so ga vsega oblazile, ponesnažile in obgrizle podgane. Podgane prihajajo na dan ko stari grehi, samo to je križ, ker iščejo sedaj zavetja po vseh hišah v bližini mestne ledenice.

lj **O nedeljskem sestanku ljubljanskih branjevcev in branjev** je prinesel torkovi »Slovenski Narod« neumno klobasarijo, ki ima prozoren namen, begati branjevce in branjevke in ki jasno kaže onemoglo jezo gospodov okoli »Naroda«. Resnici na ljubo povemo, da so bili branjevci in branjevke tisti, ki so, čuteč živo potrebo, dali prvi inicijativno za organiziranje. Je tedaj nesramna laž, ki jo more prenesti samo »Narodov« potrpežljivi papir, trditi, da sta se dr. Krek in dr. Zajec vrgla na ljubljanske branjevce in branjevke, da bi jih pripravljala za prihodnje občinske volitve. Če so se pa branjevci in branjevke obrnili s prošnjo za ustanovitve organizacije do vodilnih mož S. L. S., je pa naravno in mislimo, da se temu ne bo čudil niti strokovni »placrespehtar« Ribnikar, če bo pomislil in se spomnil vseh svojih tržnih grehov. — Da bo »Narod« potolažen, mu povemo, da že danes med ljubljanskimi branjevci in branjevkami prevladuje odločitev: magistratne klike, ki nam pošilja tržne nadzornike à la Ribnikar, in ki ima pri vsakih volitvah polno obljub, sicer pa še obljub ne, ne bomo volili več! — Še nekaj Ribnikarju v album! Pri neki priliki se je mož ta teden izrazil proti branjevki, ki je imela zaradi »prestopka« opraviti pri njem, da branjevka ne bo več gledala skozi prste, kot dosedaj, ampak brez prstov. Svetujemo mu, naj v svojem interesu ne gleda več skozi prste, ker je nevarnost, da bi mu branjevci pričeli gledati na prste. — Toliko, kar se tiče »Narodovih« ljubeznivosti. Končno še pripomnimo, da je ta teden stalo pred okrajnim sodiščem več branjevcev in branjevok. Prodajali so namreč obrezana jabolka. Naše tržno nadzorstvo je zato tožilo branjevke, češ, da se z obrezanimi jabolki povzroča kolera, ki jo gotovo naš tržni nadzornik zelo dobro pozna, ker se razume na kolero toliko, kolikor vsak, ki ni študiral medicinske sodišče je bilo drugega mnenja kakor tržna oblast in je obtožene branjevce in branjevke oprostil. Zdaj pa s stališča preskrbe živil sploh to-le: ljudem, ki prodajajo živila, gredo občinske uprave povsod na roko v vsakem oziru. Pri nas je pa to drugače, ker mislijo nekateri, da se vse opravi s kaznimi. Bodi to-le povedano: Nova naša organizacija bo nastopila prav v vsakem slučaju in dognala tako, kaj da je dovoljeno in kaj da ne. Skrbela bo pa tudi za to, da se preskrba živil v Ljubljani modernizira, ker tega dose-danja ljubljanska občinska uprava ni znala izvesti. Tudi branjevci in branjevke smo ljudje in zato bomo po svoji organizaciji gledali pred vsem na to, da se z nami postopa, kakor se mora postopati z ljudmi in ne slabše, kakor se postopa s tistimi bitji, ki jih zdravijo živinozdravniki, na kar se razumejo, a tržno nadzorstvo jim je še manj znano, kakor španske vasi.

lj **V listu mladincev** kaže svojo veliko zadrego »prejšnji in sedanji človek« raznih neizpolnjenih obveznosti in izdajanih uredniških tajnosti. Mož skače v našo zabavo vedno višje ker se je poživilo nekoliko njegov spomin. Ta spomin je bil še nedavno tako slab, da ni hotel pred sodiščem nič praviti, da je bil že 20. septembra leta 1908 v Ljubljani, ampak se je vrtel samo okoli l. 1909. Zakaj neki? In zakaj je sedaj tako razburjen, če se mu pravi, da je bilo to skrivnostno tajenje. Kako bi se bil imenitnejše postavil, če bi možek povedal, da je eno leto dalj dihal Hribarjev zrak! Ali pa bi poštenjak prišel v zadrego, če bi povedal za kaj vse se je predstavljal po Ljubljani? Sedaj pa skače, ko smo mu osvežili spomin. Pa

naj skače! V kratkem bo še bolj skal . . . Može menda sploh tak, da je jezen, ako mu kdo osveži spomin . . . Časih je to za take možakarje res neprijetno. Menda bo razumel, če mu zato svetujemo, naj pri svojem skakanju preveč ne psuje okoli sebe, — ker nikogar razžaliti ne more.

Ij Promoviral je danes za doktorja prava na praški univerzi g. Franc Zenko, pravni praktikant pri c. kr. okr. sodišču v Ljubljani.

Ij Mesto učitelja za petje je razpisano na c. kr. prvi državni gimnaziji. Prošnje je vlagati do 8. decembra pri ravnateljstvu, ki daje tudi potrebna pojasnila.

Ij Musica sacra v stolnici. Jutri, drugo advento nedeljo, pri veliki maši ob desetih: Missa in Dominicis Adventus et Quadragesimae (koral), graduale: »Ex Sion«, zl. Ant. Foerster, ofertorij »Deus tu conversus«, zl. Witt.

Ij Gremij trgovcev v Ljubljani nanašajo svojim članom, da smejo biti trgovine v nedeljo pred sv. Miklavžem in nedeljo pred Božičem do dvanajstih opoldne odprte.

Ij »Matica Slovenska« priredi danes, dne 3. decembra ob 8. uri zvečer pri »Zlati kapljici« prijateljski sestanek v čast g. prof. M. Pleteršniku, ki obhaja svojo sedemdesetletnico.

Ij Tiskarno v Krškem je prevzel g. Höfler, doslej faktor tukajšnje »Zadružne tiskarne«.

Ij Slovensko deželno gledališče. Danes zvečer velika Wagnerjeva opera »Tannhäuser« (za par-abonente). — Jutri, v nedeljo popoldne ob 3. uri pri znižanih cenah veleabavna komedija »Tat vseh tatov« (izven abonementa, za lože par); — zvečer ob pol 8. uri opereta »Grof Luksemburški« (za nepar-abonente). — V torek prvič H. Ibsena drama »Steбри družbe«. — V četrtek popoldne ob 3. uri opereta, zvečer ob pol 8. uri komedija »Kraljevska Visokost«. — V soboto četrtač operna predstava. — Na repertoarju: Zola: »Ubijač«, Kalman: »Jesenski manever«, Humperdink: »Janko in Metka«.

Ij Nizke cene. V zadnjem času je prinašal na trg mlad kmečki fant kokoši in jih tako nizko cenil, da so mu šle takoj izpod rok. In kako tudi ne. Kokoši, ki so tehtale štiri do pet kilogramov, so dobile kuharice po 2 do 3 K. Lahko si je misliti, kako so se gospodinje čudile, ko so brale v raznih listih o draginji na trgu. Celo zagonetko je pa sedaj rešila policija. Na Privozu se peča g. Franzl s kuretnino. Ima na ograjenem vrtu kurnico, v kateri so najlepše pasme perutnine. In zmanjkalo mu jih je vsak dan nekaj, ne da bi mogel vedeti, kam prehajajo. Ko je pa pred par dnevi kupila gospodinja na trgu od nekega kmečkega fanta tri kokoši za 7 K, so doma te krasne eksemplare pregledali in opazili, da ima ena kokoš na nogi aluminijev obroček z znakom III. b. R. 1909. Takoj je bilo to naznanjeno tržnim organom, ki so drugi dan fanta izsledili. Povedal je, da se piše Jožef Jerina, da je dninar in da je kokoši kradel z pozneje aretovanim 21 let starim Jožefom Skubicom iz Horjula, kateri pa noče o tem nič vedeti. Policija je dognala, da sta pokradla za 206 K kokoši. Oba so izročili deželnemu sodišču.

Ij Devet oseb je aretovala mestna policija v zadnjih 24. urah. Med temi so bili trije cigani zaradi suma goljufije in tatvine, ena oseba zaradi sumljivega stikanja po hišah, dve osebi zaradi postopanja in en vajenec zaradi ubega svojemu mojstru, dve osebi pa sta bili brez sredstev.

Ij Se mu je ustreglo. Predvčerajšnjim je Pred škofijo nalašč porinil 27-letni delavec Štefan Žagar iz Kočevja samotež voziček na tir električne železnice. Ko ga je stražnik stavil na odgovor, se je Kočevjar krepko odrezal, da je to vsled tega storil, ker hoče priti v zapor, kar se mu je tudi ustreglo.

Ij Varnostna oblasta zasledujejo računskega podčastnika 26. domobranskega polka v Mariboru Leopolda Pesenhoferja, kateri je bil zaradi defraudacije v garnizijskem preiskovalnem zaporu, odkoder je pobegnil.

PROTI HRVAŠKEMU JEZIKU V OGRSKI ZBORNICI.

Poročali smo že, da je poslanec Ugrom tudi v seji 1. t. m. nastopil proti hrvaškemu govorom v državnem zboru. Za njim se je dvignil podpredsednik Navay ter izvajal, da je Hrvatoma raba lastnega jezika v zbornici sicer v nagodbi zajamčena, da pa je to privilegij, ki prihaja samo toliko v poštev, v kolikor ne ovira razprav v ogrskem parlamentu in se bo Hrvatoma raba njih jezika tudi le v toliko dovolila, v kolikor ne bo prihajala v navskrižje s praktičnim življenjem. Razpravni jezik v zbornici je po postavi edino-le

mažarski in predsednik ni dolžan biti več kakemu drugemu jeziku. Zato naj se Hrvatje poslužujejo svoje pravice s primerno diskrecijo, kajti on je trdno odločen varovati ogrski značaj ogrske zbornice. — Tako se v Pešti pometa z nagodbo, na podlagi katere hoče Tomašić doma dobiti večino!

Veliki nemiri zaradi hrvaških govorov v ogrsko-hrvaškem državnem zboru.

Ko je govoril včeraj v ogrsko-hrvaškem državnem zboru hrvaški poslanec Lukinić hrvaško, so postali mažarski poslanci nemirni. Končno prekine govornika predsednik in ga prosi, naj govori naprej ogrsko, če pa ne zna, naj kolikor mogoče hitro konča. Lukinić nadaljuje govor hrvaško. Predsednik ga opomni na svoj prejšnji poziv, češ, da mu v nasprotnem slučaju vzame besedo. Lukinić nato konča svoj hrvaški govor. Za Lukinićem govori Bakony, katerega opominja predsednik, naj ostane stvaren. Nato nastane velikanski hrup med pristaši Justhove stranke, ki se še poveča, ker ukori predsednik poslanca Justha zaradi nekega medklica. Justhovi razbijajo po pulatih. Končno se poleže vihar.

IZ VATIKANA.

Trst. Rimski dopisnik »Piccola« trdi, da bi bil imel 1. t. m. iziti napovedani novi motuproprio sv. očeta, glasom katerega se bo baje duhovščini prepovedala vsaka udeležba pri stvarih finančnega značaja. Baje so se v zadnjem hipu nekaj premislili z ozirom na to, da bi bilo mnogo gospodarskih naprav zelo oškodovanih, ako bi morali duhovniki svoje sodelovanje opustiti. — Ker pohajajo vse te vesti iz zelo kalnih liberalnih virov, jih za beležujemo z največjo rezervo.

NASPROTJA MED ITALIJO IN TURČIJO.

Med Italijo in Turčijo so se razmere poostrile. Turčija namreč nagaja Italiji v Tripolisu. Italijansko časopisje zahteva demonstracijo italijanskega brodivja ob Tripolitanskem obrežju.

SRBSKI SMODNIK.

Srbski vojni minister je upokojil podpolkovnika Rajkovića in majorja Popovića, ki sta se morala zagovarjati v štiritedenskem procesu pred vojnim sodiščem, ker sta prevzela od zunanjih tvornic nerabno strelivo, s čemur sta oškodovala državo. S tem pa sta afera še ni končana, ker se bodo morale zagovarjati še druge osebe.

Izpred sodišča.

IZPRED LJUBLJANSKEGA POROTNEGA SODIŠČA.

OBSODBA JOŽEFA KEPICA.

Obdolženec, ki priznava, da je Gorjanca udaril, taji, da bi bil on poškodoval fanta Jožefa Gašpirca. Porotniki so vprašanje glede uboja z osmimi proti štirimi glasovi potrdili, vprašanje glede poškodbe Gašpirca pa zanimali. Sodišče ga je obsodilo na tri leta težke ječe in v povračilo zdravniških in pogrebniških stroškov, kakor tudi za napravo grobnega spomenika v skupnem znesku 465 K 60 v. Z zahtevkom 1000 K odškodnine, ker je bil ubiti edina podpora svojih starišev, zavrnil se je za sebnim vdeleženec v smislu § 366 k. p. r. na civilno pravno pot.

»KLERIKALNO POBOJSTVO.«

Klerikalno pobojsvo, klerikalni ubijalci, sad »farske vzgoje« in taki lepi vzduhi liberalne olike so gomazeli po liberalnih listih, ko se je izvedelo, da je umrl Janez Tušek, posestnik na Martinovem vrhu, nasilne smrti. Ker sta imela popoldne dne 28. avgusta t. l. Ivan Tušek in njegov svak, France Šuštar, posestnik z Ostrega vrha, mal nastop, je začela vsa liberalna banda v Selški dolini neznansko gonjo proti Francetu Šuštarju, ker je odločen pristaš S. L. S. in občinski odbornik. Kričali so: Glejte, svojega svaka je ubil iz samega političnega sovražstva, ker je bil Tušek liberallec. Take ljudi priporočajo duhovniki za občinske odbornike! — »Slov. Narod« je posvetil tej »afere« dva uvodnika, za njim so prikrevali »Gorenjec«, »Slov. Dom« in ostala liberalna ščeneta. Danes se je vršila pri tukajšnjem porotnem sodišču razprava proti Francetu Šuštarju zaradi hudodelstva uboja. Kot priprost gorenjski kmet je s popolnim mirom sedel na zatožni klopi Franc Šuštar, kot zagovornik mu je stal na strani deželni odbornik dr. Pegan, razpravo je vodil dvorni svetnik Pajk, c. kr. državni pravdnik dr. Kremžar je zastopal obtožbo, ki se glasi:

Letošnje leto, v nedeljo dne 28. avgusta t. l. dopoldne je Ivan Tušek, posestnik iz Martinjegavra, s svojim svakom in obdolžencem Francetom

Šuštarjem, posestnikom v Ojstremvrhu, Janezom Češnovarjem in France Trojerjem popival v Kraljevi gostilni v Železnikih. Okoli druge ure popoldne so se podali vsi štirje skupaj proti domu in sicer so hodili po cesti, ki vodi od Železnikov proti Martinjemvrhu in Ojstremvrhu. Šuštar, Čemažar in Tušek. Dočim sta bila Šuštar in Tušek le bolj korajžna, je bil Čemažar precej vinjen. Po preteku kake pol ure je dospela trojica do razpotja, kjer se razcepi pot na Martinovvrh in Ojstrevrh. Pri tamošnjem znamenju so se v travo polegali tako, da sta bila Tušek in Šuštar skupaj, med tem ko je ležal Čemažar bolj zadržan. Do tedaj sta bila vsaka Tušek in Šuštar vedno dobra prijatelja. Vsled vinjenosti vnel se je med njima prepir zaradi neke malenkosti, čemur je sledil pretep, kar je imelo za posledico, da je Tušek še tisti dan zvečer ob deveti uri umrl. Obdolženec Šuštar pravi, da ga je Tušek po svoji navadi začel zbadati, nakar ga je on v svoji nagli jezi, zlasti, ko je Tušek segel po nožu, s plosko roko dvakrat po obrazu udaril, nato pa s pestjo sunil dvakrat v prsa, da se je zvrnil v travo, kjer je obležal. Vsled precejšnje vinjenosti navzoči Janez Čemažar ni natanko celega dogodka opazoval, vendar se ve spominjati, da je videl, kako je Šuštar opetovano svojega svaka udaril po glavi in po ušesih, tako da je na mah padel na pot, od koder se je pobral in šel zopet ležat v travo. Čemažar je odšel za obdolžencem, videl je pa še, da je Tušek po licu krvav. Med tretjo in četrto uro popoldne je pač več ljudi videlo Tuška, opetokaj očega iti po takozvani poti proti domu, moč je tarnal kakor človek, ki trpi velike bolečine. Po obrazu je bil krvav in tudi iz ust mu je tekla kri. Pri Severjevi hiši, ki stoji tik poti, se je mož zgrudil na tla in obležal. Spravili so ga domu, nezvestnega, kakoršen je ostal do svoje smrti, ne da bi mogel povedati, kaj se mu je pripetilo na potu iz Železnikov proti domu. Raztelesba je dognala, da je Tušek umrl nasilne smrti. Na desni strani čela, se je našla obširna krvna potplutba ter enaka poškodba tudi nad levim ušesom. Priče pravijo, da je bilo opazati ob Tuškovi smrti več črnih peg. Nadalje se je našlo nad levim ušesom prebito in udrt senčno kost. Pod tem mestom krvni žunkelj kakor gosje jajce, počila je tudi odvodnica, iz katere se je iztekla in sesedla kri med lobanjsko kostjo in možgansko mrežo, kar je povzročilo močan pritisk na možgane in njih otrpnenje. Dognalo se je tudi, da so tla kjer je Tušek hodil mehka in je izključeno, da bi se Tušek vsled padca ponesrečil. Zvedenci z vso odločnostjo potrdijo, da z golo pestjo ni mogoče prebiti na tem mestu lobanjske kosti. Čemažar pa zopet pravi, da vsled pijanosti ni mogel opaziti, je li imel obdolženec kako orožje v roki ali ne.

Franc Šuštar trdi, da ni kriv in zatrjuje, da je svaka Tuška udaril parkrat z roko po obrazu, ker je imel ta v rokah zaprt nož. S temi udarci ga je hotel toliko premotiti, da ne bi odprl noža. Potem ga je še enkrat sunil v prsa, da si na ta način pridobi nekaj časa, da se umakne Tušku. Tušek je sicer padel, a na travo, ter se takoj pobral. Šuštar in njegov tovariš Čemažar sta šla naprej. Kaj se je zgodilo potem do 4. ure, ko so Tuška našli nezvestnega, Šuštar ne ve. Pravi, da sta bila s Tuškom sicer politična nasprotnika, a to samo v občinski hiši kot odbornika in pri volitvah, drugače pa vedno dobra prijatelja, ki sta si pri gospodarstvu pomagala, kjer sta si mogla. Bilo je zaslišanih dvanajst prič, ki so deloma potrdile zagovor obtožence, izpovedale pa tudi, da je bil rajni Tušek siten in spičast, kadar je bil pijan. O obeh so pravili, da sta dobra gospodarja in dobra človeka. Izvedenci izjavijo, da ni mogoče, da bi bil dobil rajnik smrtno poškodbo po udarcu z golo roko ali s pestjo, pač pa je mogoče, da je vsled padca, ko je Šuštar Tuška sunil, ta dobil smrtno poškodbo. Na zagovornikovo vprašanje potrdita izvedenca, da je tudi mogoče dobil Tušek poškodbo, če je sam od sebe padel in se z glavo zadel ob top kamen. Na posebno daljnjo zagovornikovo vprašanje potrdita zdravnika, sanitetni svetnik dr. Schuster in prosekter dr. Plečnik, da je imel Tušek izredno drobno lobanjo in da ni bilo treba posebno močne sile za smrtno poškodbo. Prečitala se je od vseh občinskih odbornikov v Selški dolini izjava, ki daje Šuštarju najlepše izpričevalo. Po zaključnem dokazovanju je sodni dvor stavil porotnikom zgolj eno glavno vprašanje, glaseče se na uboj. Dr. Kremžar kratko utemeljuje obtožbo. Zagovornik dr. Pegan očita z Lessingom obtožnici »Unsere lieben Behörden tun eher etwas zu viel, als zu wenig«. Stališče, na katero se postavila obtožnica, je silno komo-

no. Za obtožnico državnemu pravdniku zadošča možnost, da je Tušek do bil poškodbo vsled ravnanja Šuštarjevega. Če bi sedel državni pravdnik med porotniki, bi drugače govoril, kajti za obtožbo zadošča možnost, da obsojbo je pa potrebna gotovost. Obširneje dokazuje, da sploh ni verjetno, da bi bil Tušek vsled Šuštarjevega ravnanja prominul in da je danih mnogo možnosti, ki kažejo, da je Tušek ali vsled lastnega padca se poškodoval ali pa je imel pozneje še s kom drugim kak nastop. Predsednik da porotnikom pravni pouk. Po komaj petminutnem posvetovanju razglasi prvomestnik porotnik g. Josip Oražen s Sela, da so porotniki stavljeni jim vprašanje soglasno zanikali. Dvorni svetnik Pajk proglasi nato oprostilno razsodbo.

Ta soglasni izrek porotnikov, izrečen po tako kratkem posvetovanju, je najlepše zadoščenje za po nedolžnem obdolženega našega somišljenika Šuštarja. Enakovredno je to zadoščenje za našo politično organizacijo v Selški dolini, ki so jo liberalci označili kot organizacijo ubijalcev. Če bi imeli liberalci v Selški dolini kako organizacijo, bi jo od danes naprej imenovali obrekovalsko organizacijo. Tudi glede na liberalno obrekovanje velja Lessingov izrek: »Sie tun lieber etwas zu viel, als zu wenig.«

Iredente ni več?

V italijanski zbornici je govoril dne 2. t. m. zunanji minister San Giuliano o razmerah Italije nasproti Avstro-Ogrski. V svojem govoru naglašja, da zasleduje Italija mirovno politiko. Trozveza je temelj te politike. V Florenci, Berlinu, Solnogradu, Išli in v Turinu so se razmotrivala vsa vprašanja, ki se tičejo razmer med zavezniki. Vse tri zvezne velevlasti so edine glede na mirovno politiko. Najvažnejše vprašanje je, da ostane Turčija in ostale balkanske države nedotaknjene. Zelo pristrčno govori o prijateljskih in pristrčnih izjavah Aehrenthalovih. Ni nobenega vprašanja, ki bi povzročilo nesporazumljenje med Italijo in Avstro-Ogrsko. Glede na mala vprašanja, kakor n. pr. obmejni spori, so že dogovorjena načela, po katerih se bo postopalo. Graja izvajanja Brunialtija in Vallija, ki sta se vmešavala v notranja avstrijska vprašanja. Izjavi, da se popolnoma strinja z izvajanjem Bisolatija in Brunialtija, ki naglašata, da iredentizma skoraj več ni. Povzročitelji iredentističnih nastopov ne izražajo pravih čustev italijanskega prebivalstva, ki želi zaupanje in pristrčnost s sosedi in z zavezniki. Inozemstvo pripisuje iredentizmu večjo važnost, kakršno ima. Povzročitelji iredentističnih pojavov bi postopali domoljubno, če bi jih opustili. Z ozirom na oboroženje Italije in Avstrije pravi minister, da se strinja s ponovno izjavo avstro-ogrskje vlade v delegacijah, da oboroževanja Avstrije in Italije nimajo namena, da se obe državi oborožujeta ena proti drugi.

Tako gospod di San Giuliano. Ampak usoda je hotela, da je ravno te dni še v Rimu najglasnejše upila tista iredenta, ki jo di Giuliano boče utajiti. Pri komerzu g. poslanca Barzilaja so se čuli tako strupeno-iredentovski govori, kakor malokdaj popreje in najhujše je govoril ravno rimski župan Nathan. V dneh, ko Nathan proglašja, da Trst in Dalmacija ječita pod suženjstvom in bi najraje priletela v naročje »materji Rimske«, iredento tajiti je zelo smešno.

Kazne stvari.

Grozni viharji na Francoskem. Ob francoski sredozemski morski obali divja vihar, ki je povzročil mnogo škod. Ponesrečilo se je pet parnikov.

Jurist — mesarski učenec. Gejza Tóth, poslušalec prava v Velikem Varadinu, je vstopil kot učenec v mesnico Janeza Fröhlichja. Na vprašanje mesarjevo je odgovoril, da se hoče naučiti rokodelstva, ako bi z odvetništvom ne šlo. Za odvetnike so baje sedaj nastopili slabi časi, zato si je izvolil še mesarstvo, da bi imel od česa živeti.

Milijonarjeva hči med cigani. Iz Cincinnatija se poroča o smrti 25-letne Jessy Haversham, ki je bila hči petkratnega milijonarja v Baltimoru. Ko je bila stara 19 let, izginila je iz domače hiše; pobegnila je namreč z neko cigansko družbo. Mlado dekle je ostalo pri ciganih ter se poročilo z nekim ciganom. Šele ob njeni smrti so zvedeli starši, da je pobegnila s cigani.

Črnc — državni pravdnik. Iz Washingtona se poroča, da je predsednik ameriških Združenih držav Taft imenoval Črnca Williama Lewis za prvega asistenta generalnega državnega pravdnika Združenih držav. To se je

zgodilo prvič v zgodovini Združenih držav, da je črnc dosegl tako visoko čast.

Novi smodke v prometu. V prihodnjih dneh hosti prišli v promet sledeči novi vrsti smodk: »Cigarillos« in »Virginios«. Prve se bodo prodajale v popirnih zabojčkih po 20 kosov in sicer bo veljala posamezna 5 v. Virginiosa se bodo prodajale po 8 v v zavojih po 50 kosov. Obe smodki ste iz lahke vrste tobaka.

Novi naslovi za avstrijske zdravniške. »N. Fr. Presse« poroča, da se je v zadnji seji najvišjega zdravstvenega sveta stavil predlog, naj se za zdravniške v Avstriji navedejo naslovi medicinski svetnik, med. nadsvetnik, tajni medicinski nadsvetnik.

Samoumor gledališkega igralca. V Freilassingu na Bavarskem se je obesil gledališki igralec Randolph iz Draždan vsled pomanjkanja.

Na Dunaju se je ustrelil v svojem stanovanju stotnik 31. topničarskega polka v Stanislavu Zdenko Brzina.

Umor z zastrupljeno britvijo. V Bukarešti je brivec Jonel Molescu urezal častnika Popeanu za zastrupljeno britvijo, ko ga je bril. Častnik je namreč lažil za lepo brivčovo ženo. Predno so zdravniki spoznali položaj, je zastrupljeni častnik že umrl. Ko so brivca aretovali, je smehljaje priznal svoj čin ter izrazil zadovoljnost, da se mu je posrečilo. Baj je slaboumen.

Turški vohun v Sofiji. Pred nekaj dnevi je policija v Sofiji aretovala na cesti nekega civilno oblečenega turškega vojaka. Načelnik policije je izjavil, da je aretovanec več dni vohunil po vojašnicah, ko pa je opazil, da se ga zasleduje, je hotel pobegniti. V pravem času so ga še aretovali.

Parada pijancev v New Yorku. Leta 1865. je ustanovil Amerikanec Edwin Booth v Ameriki nekako splošno dobrotvorno društvo, ki ima zlasti v severnih ameriških Združenih državah jako mnogo pristašev in je podobno organizaciji »Rdečega križa«. Zadnje čase se ta zelo razširjena organizacija zelo bori proti alkoholizmu, ki kljub številnim temperenčnim društvom v Združenih državah močno gospodari. Nekdo je hotel živahno pokazati občinstvu, kako grda in pogubna je pijanost, in je napravil lep načrt, ki ga je omenjeno društvo mnogim in smeh in mnogim in jezo tudi izpeljalo. Pred par dnevi so namreč newyorški abstinenti priredili parado pijancev. Iz vseh kotov in koncev, iz vseh gostiln in beznic so vlačili člani tega blagotvornega društva na neki trg ljudi, od katerih so bili mnogi pijani do nezavednosti. Od tamkaj je priredila organizacija sprevod po newyorških ulicah, na čelu mu je bila seveda godba. Člani so vlekli v sprevodu pijance — moške in ženske. Velika množica policistov, častnikov te organizacije, je skrbela za red. Sprevod je vzbudil velikansko zanimanje in je vzbujal med gledavci gromovit smeh, ker so pijanci v sprevodu protestirali na vse mogoče načine z vpitjem, suvanjem, pretepanjem in brcanjem proti temu, da se jih proti njihovi volji kaže vsemu svetu. Ko so jih tako vlačili precej časa po cestah v zabavo in pouk ljudem, ki jih ni malo po velikomestnih newyorških ulicah, so jih končno pripeljali v neko veliko dvorano, kjer jim je pridigal major Olivier Tommedy o pogubnosti alkohola. No, in med to pridigo se je zgodilo, da so marsikateri pijanci, ki so jih pretresle govornikove besede, potegnili iz žepa steklenice žganja in jih razbili ob tleh ter se odrekli slovesno za vedno uživanju alkohola. Bili pa so seveda med njimi tudi taki, ki jih niso ganile lepe besede, ker so jih našli še isto noč pijane in brez zavesti ležati po ulicah.

Nov telefonski red. Na zborovanju društva avstrijskih telefonskih interesov je tajnik industrijske zveze poročal o svojem razgovoru z trgovskim ministrom Weiskirchnerjem, pri katerem je bil včeraj dopoldne. Minister je izjavil, da bo novi telefonski red, ki bo stopil v veljavo s 1. januarjem, spremenjen kolikor mogoče po nasvetih industrijskega sveta. Minister je izjavil, da resno stremi po dosegu potrebnih sredstev, da se more izpopolniti telefonsko omrežje, kar se bo zgodilo v prihodnjih petih letih, ne da bi se pri tem zvečale tozadevne ozko omejene vsote v proračunih.

Boji proti Druzom. Carigrajski listi poročajo o novih bojih turških čet z Druzi, ki so se vršili pri Keraku. Druzi so izgubili 500 mrtvecev in ranjenec. Turški vojaki so izgubili vsega skupaj samo 50 mož.

Oropan poštni urad. Iz Bukarešte se poroča, da so pred par dnevi udri ponoči roparji v poštni urad v kraju Bustonari, umorili uradnega predstojnika ter oropali za 140.000 frankov denarja in poštne vrednosti. Žena uradnega predstojnika se je rešila, ker je skočila skozi okno na prosto. Zjutraj so jo našli nezavestno ljudje na cesti ter se sedaj bori s smrtjo. Za zločinci ni sledu.

Umor in samoumor v gledališču. V Mesini je 29. t. m. ustrelil v gledališču ravno pred začetkom predstave 25 letni Frilleppi pevko Hamilton v garderobi, nato pa samega sebe. Frilleppi je živel dalje časa s Hamiltonovo v ljubavnem razmerju ter je ž njo napravil vse svoje premoženje, nad milijon lir. Ko ni imel več denarja, tudi lepa pevka ni več marala zanj, kar ga je privedlo do groznega čina.

Berač kot milijonar. Iz Peterburga se poroča, da je prišel pred nekoliko dnevi nek revno oblečen Tatar k nekega odvetniku v Kazanu, ter mu povedal, da je dedič velikih posestev, ki so jih moskovski carji podarili njegovim prednikom. Prosil je odvetnika, naj mu pomaga do dedščine. Eden izmed pradedov beraškega Tatarja, knez Išuvaj-Murfa, je dobil od ruskega carja za neke zasluge, 2000 desjatin zemlje v sedanjem gubernementu Simbirsku, poleg tega pa še 500 desjatin v gubernementu Kazan ter veliko posestvo v bližini mesta Kazan, ki se razteza od brega Volge do vasi Savinov. Zadnje posestvo je sedaj v rokah mestne uprave, vojnega in drugih ministrstev. Ostala posestva križa železnica Moskva-Kazan. Tatar je izročil odvetniku pravomočne listine moskovskih carjev, na podlagi katerih zahteva dedščino. Zanimiv je zlasti dokument iz leta 1613., iz časa prvega carja dinastije Romanov, Mihaela Fedoroviča. Nekateri dokumenti so tako stari, da jih je komaj mogoče brati. Tatarjev odvetnik bo izročil dokumente prej v preiskavo univerzi, da se dožene njihova pristnost. Ako se bo to dognalo, bo postal revni Tatar večkratni milijonar.

: Naročajte „Slovenca“ :

Telefonska in brzojavna poročila.

NOVO KONSTRUIRANJE »SLOVENSKEGA KLUBA« V DRŽAVNEM ZBORU.

Dunaj, 3. decembra. Glede na pristop hrvaške Stranke Prava se je »Slovenski klub« nanovo konstituiral. Izvoljeni so soglasno: Za načelnike z nova g. dr. Ivan Šusteršič, za namestnike načelnika gg. D. Dulibić, dr. Korošec, Povše; v parlamentarno komisijo poleg članov načelstva še gg. Grafenauer, Gregorčič, Ivanišević, Krek; zapisničarji gg.: Demšar, Ivanišević, Verstovšek.

POSLANEC VERSTOVŠEK ZA SLOVENSKE PRAVICE V DRŽAVNEM ZBORU.

Dunaj, 3. decembra. Danes se je v državnem zboru nadaljevala debata o prvem branju proračuna. Danes je govoril poslanec Verstovšek, ki se je s svojim prvim govorom jako dobro vpeljal. Govoril je najprej slovensko ter izjavil, da noben narod v Avstriji nima proti baronu Bienenrothu toliko upravičenih pritožb kot slovenski. Pod nobenim ministrstvom se ni dogodilo Slovencem toliko krivic kot pod Bienenrothovo vlado. Slovenci se zato že tri leta bore proti Bienenrothovi vladi in se bodo borili toliko časa, da ta vlada izgine. Nato je govornik našteval slovenske pritožbe in nadaljeval nemški s kritiziranjem meritornih strani proračuna. Nadalje je govornik očital Bienenrothovi vladi, da ima sovlado v nemškem narodnem svetu. Kar nemški »Volksrath« reče, to se zgodi in naj bo to še taka krivica Slovencem. Po pravicah Slovencev na štajerskem in Koroškem hodi Bienenrothova vlada z nogami posebno v zadevi šolstva. Obstrukcija v štajerskem deželnem zboru ni hipni izbruh razburjenosti, ampak je izbruh nejevolje slovenskega ljudstva proti nasilstvom. Slovensko ljudstvo na Spodnjem štajerskem noče več trpeti, da bi se mu kot beraču metale drobtine. Slovensko ljudstvo je inteligentno in sposobno dovolj, da v svojih šolskih zadevah samo odločuje in urejuje. Kriva obstrukcija v štajerskem deželnem zboru je vlada, ki je na vse načine podpirala nemške nacionalce na Spodnjem štajerskem. Član te vlade grof Stürgkh je tudi član štajerskega deželnega zbora. (Nemec Stransky:

Tega vam podarimo!) Tudi on je skriv razmer v štajerskem dež. zboru. (Medklici.) Nekateri primerjajo obstrukcijo v štajerskem deželnem zboru z obstrukcijo v češkem deželnem zboru, mi pa pravimo, da bi bili veseli, če bi imeli deseti del tistih pravic, ki jih imajo Nemci na Češkem. (Odobranje med slovenskimi poslanci.) Če meni vlada, da bomo od obstrukcije v štajerskem deželnem zboru odnehali, se moti. Mi imamo naročila od svojih volivcev, naj od obstrukcije ne odnehamo prej, dokler se ne loči štajerski deželni šolski svet in se osnuje slovenska sekcija in dokler ne dobimo deželnega kulturnega sveta za Spodnje štajersko. (Živahno odobranje med slovenskimi poslanci.) Pri sodiščih na Spodnjem štajerskem so turške razmere. (Slovenski poslanci ploskajo. Nemški nacionalci kriče. Hrup. Malik kliče: V nobenem okraju se ne zgodi toliko umorov, kot v mariborskem okraju. — Dr. Korošec: Ker je nemška kultura na Spodnjem štajerskem v šnopsu. — Stransky: Sramujte se, da psujete Nemce. — (Velik hrup.)

TRŽAŠKI ŽUPAN PRED PREISKOVALNIM SODNIKOM.

Trst, 3. decembra. Tržaškega župana dr. Valerija je tržaško sodišče citiralo pred preiskovalnega sodnika, ker je prisostvoval znanim demonstracijam zoper Slovence septembra meseca. Lahi so zelo razburjeni, ker nima sodišče ozira na tako imenitnega moža.

NESREČA V ZAGORJU.

Zagorje, 3. decembra. Iz Zagorja ob Savi nam poročajo: V kamenolomu se je danes dinamit razpočil. Ubit je Franc Češnovar odlični naš somišljenik. Pogreb bo v ponedeljek. Nevarno ranjenih je šest delavcev.

SODNI PISARNIŠKI OFICIANTI IN PISARNIŠKI POMOČNIKI.

Dunaj, 3. decembra. Odposlanstvo sodnih pisarniških oficijantov in pomočnikov iz vse Avstrije je bilo včeraj pri mnogih poslancih s prošnjo, naj se zavamejo pri justičnem ministrstvu, da se izpremeni dosedanje zasebno pravno službeno razmerje sodnih oficijantov in pomočnikov v stalno državno pravno razmerje in da se vsa pri sodnih oblastih sistemizirana mesta pisarniških oficijantov kakor tudi mesta več kot tri leta služečih pisarniških pomočnikov preosnuje v stalna uradniška mesta. Poslanci so priznali upravičenost teh zahtev ter so obljubili, da se bodo zanje ob proračunski razpravi primerno zavzeli.

ARETOVAN RAVNATELJ KREDITNE ZADRUGE.

Praga, 3. decembra. Tukajšnja policija je aretovala ravnatelja kreditne zadruge »Zaupanje«, Frana Svoboda in nastavljenca Kosina radi sleparstva. Kreditna zadruga, ki ima centralo v Kraljevem Gradcu, ima v Pragi tudi filialko. Pri reviziji blagajne so našli samo 50 K denarja.

BAN TOMAŠIČ ZA HRVAŠKO ŠOLSTVO V ISTRI.

Zagreb, 3. decembra. Tomašič je podaril iz sredstev hrvaške vlade Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro 5000 K.

VOLITVE NA ANGLEŠKEM.

London, 3. decembra. V City je izvoljenih doslej 11 unionistov in 4 liberalci. Izvoljeni so Balfour, J. Chamberlain. Danes voli 70 mest.

VIHARJI NA KASPIŠKEM MORJU.

Peterburg, 3. decembra. Viharji na Kaspiškem morju, ki so zahtevali nad 300 človeških žrtv, so povzročili na milijone denarja škode.

Vodovod za Suho Krajino in za kočevsko-ribniško dolino.

Najbolj trpe na pomanjkanju vode žužemberški, kočevski in ribniški okraj. Dolgoletno proučevanje tega vprašanja je privedlo do spoznanja, da se tej potrebi ne da ustreči z majhnimi, nepopolnimi napravami, ampak da se mora izvesti vodna preskrba teh krajev skupno z veliko napravo.

V deželnem stavbnem uradu sta se izdelala splošna načrta za dva velika vodovoda, katerih vsak bi bil dolg čez 100 km.

I. Za prvi vodovod bi se zajeli studenci za vasjo Rob v Kobiljem curku, ki merijo skoraj 125 sekundnih litrov. Iz tega vodovoda bi dobila vodo najprej velikološka skupina. Od tod pojde glavna cev v Struge, druga na Videm, Podgoro in Kompolje. Iz raztežilnika v Strugah gre glavna cev čez sedlo v Su-

ho Krajino v rezervar pri Zvirčah. Od tod se vodovod deli v dve skupini: Za Hinje bo rezervar v Prevalih in za Ambrus nad Primčo vasjo. Voda v ceveh bo neprenehoma v teku, kar bo jako dobro vplivalo na njeno svežost. Vodovod je proračunjen za 12.000 prebivalcev.

II. Drugi vodovod bi zajel studenec Pod steno nad Zigaricami, ki je pri največji suši imel 16 sekundnih litrov. Vodovod pojde skozi Sodražico, križa že izvršena vodovoda za Vinico-Sušje in za Jurjevico - Breže - Dolenje Laze, ki naj bi se pri tej priliki podaljšala in dobila v nadomestilo vodo iz glavnega vodovoda. Iz rezervarja pri Bukovici gre glavna cev za kočevsko okrožje v rezervar na Strmcu. Ribniška skupina obsega občine Ribnica, Dolenja vas in Dane. Tu se računa vode za 6800 ljudi, po 60 litrov na dan na glavo. Iz nabiralnika na Strmcu gre glavna cev skozi Gorenjo vas, kjer se deli vodovod v dva dela. Odcepi se tudi pri Kovlerjih stranska proga, ki vodi čez Slovensko vas, Breg in Mooswald. Ena glavna proga gre od Gorenje vasi proti Suhi Krajini. Pred Malo goro je projektovan raztežilni rezervar, od koder gre vodovod ob okrajni cesti čez Kleče v Stari log in Novi log. Druga glavna proga gre iz Gorenje vasi do nabiralnika pod Dolgo vasjo in odtod čez Lienfeld do Črnega potoka.

Tako pridemo od dveh strani z vodo v Suho Krajino. Ker so studenci izborni in je množina vode zadostna, bi bilo torej po teh dveh projektih, katerih vsak je proračunjen na približno poldrugi milijon kron, rešeno vprašanje vodne preskrbe za Suho Krajino.

Projekta sta izdelana od deželnega stavb. svetnika Sbrizaja.

Državni prispevek je že dovoljen. Glede višine se še vrše pogajanja, kajti deželni zastop zahteva za Suho Krajino vsaj 50odstotni državni prispevek.

Obravnave v občinami se bodo vršile prihodnji teden. Deželni odbor je sklical občinske zastope Sodražica, Sušje, Dane, Ribnica, Dolenja vas za ponedeljek v Ribnico. V torek bodo sklepali v Kočevju občinski zastopi Stara cerkev, Sele, Kočevje, Lienfeld, Črni potok, Mala gora, Stari log. Občinski zastopi Velike Lašče, Turjak, Videm, Podgora, Kompolje, Struge pridejo v petek v Dobropolje; občinski zastopi Žužemberk, Ambrus in Polom pa v soboto v Žužemberk. Obravnave bo vodil deželni odbornik dr. Lampe, projekte pojasnoval bo stavbni svetnik Sbrizaj.

Ako se dosežejo te dni občinski sklepi za prispevek interesentov, potem je država pripravljena takoj pričeti z vplačevanjem državnih letnih doneskov za stavbni zaklad.

Kupujte in zahtevajte povsod drože samo iz Prve jugoslovanske tovarne droži Josip Košmerl, Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 8. Kruh, zamešen z njimi, je visok, potice najboljše in take, da jih je veselje gledati. Slovenske gospodinje, Vaša je skrb dober kruh, Vaša je skrb — Slovenska Straža in Vaša skrb bodi, da se ta domača industrija krasno razvije. Prej ko za druge, skrbimo zase! Kupujte le drože v korist Slovenske Straže!!!

Kdor želi kupiti cenen in izvrsten gramofon najnovejšega sestava, naj se obrne na »Slovensko Stražo«. Tudi gramofonske plošče naj se naročajo potom »Slovenske Straže«.

Protest jezuitov.

Papež je sprejel pred par dnevi v avdijenci portugalskega provincialnega predstojnika jezuitov, p. Cabrala. Tu pred Kristusovim namestnikom je slovesno protestiral provincialni predstojnik proti dejstvu, da se v stoletju svobode ljudi, ki se bahajo z liberalnim mišljenjem, v imenu enakosti hipoma izžene iz portugalskih pokrajin nad 300 Portugalcev, ki so bili porazdeljeni v 20 redovnih hišah na kontinentu in po prekmorskih kolonijah v Afriki, Aziji in Avstraliji, ne da bi zakrivali najmanjši pregrešek, ne da bi se jim dovolila besedica v lastno obrambo, ne da bi se jim dalo časa, da vzamejo s seboj svoje stvari, svoje knjige in spise — sadove večletnega resnega dela. »V imenu svobode« je dejal Cabral pred papežem, »so nam vse vzeli: znanstvene zbirke prve vrste, muzeje, fizikalne kabinete, laboratorije, semenišča v Campolidi in San Fielu, kjer se je zbralo v teku 50 let vsled radodarnosti naših prijateljev in nesebičnega dela patrov študijskega materiala, ki je bil absolutna last jezuitov.« Dalje je

Božična darila!

orodja itd., itd., vse v najmodernejšem slogu.

Preden si nakupite božičnih daril, blagovollite si ogledati še moje izložbe in presodite cene! — Potrudite se potem v mojo trgovino, kjer se Vam daje drage volje vsaktera pojasniti, da se prepičate in odločite se bodele takoj, da si nabavite svoje potrebščine le pri domači izvrsti.

H. SUTTNER, LJUBLJANA, Mestni trg ali Sv. Petra cesta. Specialna trgovina najnovejših predčizilskih ur moje lastne tovarne ur v Svi. l z znamko 1K.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine, petelov ter briljantnih nakitov itd., istotako ogromna izbira kina-srebrnega blaga kakor nastavkov, jedi, ga.

Postrežba strogo solidna! Cene najnižje! Telefon 273. Brzojavni naslov: H. SUTTNER. Na pisarni varovanja se odgovarja z obznanjenimi petic. Cenik got. pošta preste.

prpovedoval, kako so jih ko zločince vlačili oboroženi vojaki in meščani v ječe in vojašnice, kako so preganjali one, ki so hoteli ubegniti, koliko so jih ustrelili, kako jih je psovala ter pretepalah nahujskana in podivjana množica. Provincialni predstojnik je tožil papežu, da so mu framazoni odvzeli vse na njegovo ime vpisano premično in nepremično imetje, razun obleke, ki jo ima na sebi. Ko je sedel v ječi 1. topničarskega polka, mu niso nekoč dovolili niti žlice rabiti, da bi zaužil bomo jed. V drugih ječah so jezuiti trpeli še več. Tako se jih je zbasalo v en prostor 23, kjer je bilo komaj za tri osebe zadosti prostora, in v taki luknji so morali spati pet dni, ne da bi jim dovolili le za trenotek iti iz ječe. Še je nekoliko dobrih ljudi na Portugalskem. Ko so morali zapustiti jezuiti svojo domovino, niso imeli nobenih denarnih sredstev za pot. Tedaj so se našla usmiljena srca, ki so zbrala med seboj za potnino izgnancem. Pred njihovim odhodom pa so jih osramotili framazonski mogočnjaki ko kake zločince. Častiljivi starci, sloveči učenjaki, zaradi svojih čednosti spoštovani redovniki, nedolžni gojenci, določeni za duhovski stan, — vsi so se morali kakor kaki zločinci podvreči anthropometričnemu merjenju. Vse, kar se očita jezuitom po nasprotnem časopisju, se more deliti v sledeče točke: 1. Orožje in podzemeljski hodniki; 2. bogastvo in nepostavno pridobljene dedščine; 3. zapeljevanje ljudi v duhovski stan; 4. tajne organizacije; 5. politično mišljenje in nasprotje proti republiki; 6. reakcionarni vpliv. Na te točke je odgovarjal p. Cabral. Nikoli niso imeli jezuiti orožja, niti niso eksistirali v njihovih hišah podzemeljski hodniki. Podzemeljski hodniki v Campolide n. pr. niso ničesar drugega kakor kanali, ki preskrbujejo krasni vodomet z vodo. Očita se nadalje bogastvo, ali pa je upravičeno izganjati ljudi radi tega. Patri so živeli od mašnih ustanov in miloščine. Dolgov vsled dobrega gospodarstva sicer niso imeli na svojih hišah, a v izobilju tudi niso živeli, ker je znano, da je portugalsko katoliško ljudstvo revno. Vse druge točke so take, da jih more ovreči vsak nekoliko pameten človek. Z različnimi primerami je p. Cabral dokazal, da jezuitska družba nima ničesar proti republikanskim napravam kot takim, toda podpira pa vedno, kakor tudi cerkev, priznana avtoriteto, kar je bila na Portugalskem monarhija. Papež je končno sprejel od p. Cabrala prostestno noto, v kateri so opisane vse krivice, ki so jih prizadeli framazoni na Portugalskem jezuitom ter bo ta protest priobčila tudi »Civiltà Cattolica«.

Uvažujte! Ponovno prosimo vse podružnice „Slovenske Straže“ in vse somišljenike, naj skrbje v svojih krajih, da se povsod razširijo naše vžigalice v korist obmejnim Slovencem. Rabite samo naše vžigalice. Opominjajte znanca na rabo naših vžigalic, odločno zahtevajte od trgovcev, naj jih naročajo pri „Gospodarski zvezi“ v Ljubljani. Če bi vsak naš somišljenik v tem oziru kaj storil, bi bil dobiček iz vžigalic velik.

Kurzi efektov in menjic.
dne 1. decembra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9340
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9335
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9695
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9695
Avstrijska zlata renta	11605
Avstrijska kronska renta 4%	9335
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	83
Ogrska zlata renta 4%	11150
Ogrska kronska renta 4%	9195
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8105
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1875
Kreditne delnice	67050
London vista	24045
Nemški drž. bankovci za 100 mark	11752 1/2
20 mark	2350
20 frankov	1906
Italijanski bankovci	9490
Rublji	253 1/4

Meteorologično poročilo.
Višina n. morjem 300·2 m, sred. zračni tlak 736·0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padevina v 24 urah v mm
2. 9. zveč.	735·9	5·0	sl. jug	oblačno	
7. zjut.	736·2	4·3	brezvetr.		0·0
2. pop.	736·5	5·9	sr. jzah.		

Srednja včerašnja temp. 5·74, norm. 0·2°.

Anton Šarc Ljubljana
Šelenburgova ulica šte. 5
na vogalu Knafove ulice (nasproti glavne pošte).
Znano najboljšo platno za rjuhe, bombaževina, brisalke itd. — Svičarske vezenine. — Znano najboljšo perilo. — Najcenejši nakup.
— Opreme za neveste! —
2965

MARIJA CERAR
posestnikova soproga,
v 29. letu svoje starosti, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, danes popoldne ob 4. uri po dolgi in mučni bolezni v Gospodu zaspała.
Zemski ostanki predrage rajnice se prenese v nedeljo dne 4. grudnia t. l. ob 3. uri popoldne na tukajšnje pokopališče v Moravčah.
Svete maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Moravčah.
Nepozabno rajnico priporočamo v blag spomin in molitev.
Moravče, dne 2. grudnia 1910.
Anton Cerar soprogo.
Anton, Marija, Ana, Franc, Ivan otroci.
Jožef in Marija Klopčič, starši.
Jožefa, Ivanka, Terezija, Franciška, Ana in Jožef, sestre in brat.
3534

BILINSKA
KISLA VODA
Izborna dietična namizna pijača.
O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravnik.
Dobi se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani. 2990

MOTOR najnovejšega sistema s 30 P. H. za vsako gnilino moč, tudi elektr. razsvetlj. porabljiv s posebno težkim mah. kolesom, prec. regulacijo, komaj jedno leto v porabi, se poceni proda v Ljubljani, Resljeva cesta št. 30. 3295 0—1

MATTONIJEV GIESSHÜBLER
naravna alkalična kislina
kot zdravilni vrelec že stoletja znana v vseh boleznih
sapnih in prebavnih organov,
pri protin., žolodčnem in melurnem kataru. Izvrsna za otroke, prebolele in meji nosečnostjo.
Najboljša dietična in usvojujoča pijača.
Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovi vasi Prospekti sastonj in franko.
V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.
Zaloga pri Mihael Kastnerju, Peter Lassniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana. 11452—49

Izjava!
Jaz podpisani **Tomaž Kos**, posestnik na Blejski Dobravi, obžalujem in preklicujem vse, kar sem rekel žaljivega dne 18. oktobra 1910 na cesti na Savi gospodu Francu Verwegerju, oskrbniku obrtne družbe na Javorniku in zahvaljujem, da je na mojo prošnjo od tožbe odstopil.
Na Blejski Dobravi, dne 29. nov. 1910.
3506 **Tomaž Kos l. r.**
!! Proda se !!
več moške obleke
oziroma klobukov in čevljev po zelo nizki ceni v Streliški ul. 22. 3533

Elektro radiograf „IDEAL“
SPORED! Od sobote, 3. do torka, 6. t. m.:
1. Pritlikavcu se sanja o ženski. (Komično.) —
2. V Fjordih najsevernejšega Norveškega. (Zanimiv naraven posnetek.) — 3. Lili Barella. (Varietetni posnetek.) — 4. Pepita. (Drama.) —
5. Gospodar se ne oženi. (Jako komično.) —
Dodatek ob 7. in 1/2. uri zvečer.: 6. Pia di Tolomei. (Zgodovinska drama.) — 7. Od Lugana v Italijo do mostu Trosa. (Naravni posnetek.) 3530

Na najvišje povelje Njegovega c. in kr. Apostol. Veličanstva.
40. c. kr. državna loterija 3082
za civilne dobrodelne namene v drž. zboru zastopanih kraljevin in dežel.
Ta denarna loterija edina v Avstriji zakonito dovoljena, vsebuje:
20.738 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 620.000 kron.
Glavni dobiček znaša **200.000 kron**
Srečkanje nepreklicno 15. decembra 1910. — Ena srečka stane 4 K.
Srečke se dobe pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollmstrasse 7, v loterijskih kolekturah, tobakarnah, davčnih, poštnih, brzajavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrt za kupce brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštne prosto.
Od c. kr. loterijskega ravnateljstva. (Oddelek za državne loterije.)

Za belokranjsko železnico!
Naprodaj:
HIŠNA POSEST
obstoječa iz 1 enonadstropne ter 1 pritlične hiše z vrtom, v zelo prometnem kraju pri Novem mestu, se zaradi prese-litve pod zelo ugodnimi pogoji **proda.**
Naslov pove upravnistvo „Slovenca“. 3535
Rljučavničarski pomočnik
18 let star, želi vstopiti pri krščanskem mojstru v službo. Ponudbe naj se blagovolijo prijaviti upravništvu „Slovenca“. 3531 3—1

Fattinger-jeva pogača za pse
nedvomno najboljša piča za pse vseh pasem. 3215
Zaloga v Ljubljani:
Peter Lassnik.

Posredovalnica za službe
Th. Novotny
si usoja cenj. p. n. naročnikom vljudno naznaniti, da je **premestila posredovalno pisarno v hišo Dunajska cesta št. 14** (vis-à-vis dosedanji pisarni) in se priporoča tudi nadalje za cenjena naročila.
Istodobno priporočam svojo bogato **zalogo sladkarij za Miklavža in Božič**
v dosedanji trgovini Dunajska cesta 11 in Kongresni trg 3.
S spoštovanjem 3463 **Th. Novotny.**

Mož srednje starosti, več slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi **želi službe**
kot paznik, sluga, strežnik ali kako drugo primerno službo. — Več pove upravnistvo Slovenca. 3529

Združeni čevljarji v Ljubljani
Wolfova ulica šte. 14 3517
priporočajo za zimsko sezono svojo **bogato zalogo obuval**
vseh vrst moških, ženskih in otroških, domačega in tujega izdelka. — Gumi za pete, vrvice, zaponke, čistila itd. vedno v največji izbi. — **Specialisti za nepremočljive louske in turistične čevlje.** — Izdeluje se tudi po meri v lastni delavnici, ter se sprejemajo tudi popravila. — Postrežba točna, cene solidne. — Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenovnike!

Kdor se hoče preskrbeti za starost 3528
se vabi v pisarno, katero je otvorila z mesecem decembrom letošnjega leta:
Prva zavarovalnica za vojaško službo
pod pokroviteljstvom Njega c. in kr. Visokosti gospoda nadvojvode Jožefa.
Zavaruje vse osebe za življenje brez razlike stanu z udeležbo pri dobičku. — Slavno občinstvo se posebno opozarja na zavarovanje **otrok** po najugodnejšem plačevanju.
Opozarjamo slav. občinstvo posebno tudi na **hranilnike**, po katerih se z lahkoto preskrbi svojemu nedoraslemu otroku poljuben znesek.
Natančna pojasnila v pisarni **Slomškova ul. št. 23**, nasproti vojašnice pošp. št. 27.

Oklic.

Podpisani upravitelj konkurznega sklada naznanja, da se bode v konkurzni sklad **Franceta Krenerja** v Kranju spadajoče in na Stari Pošti v Kranju hranjeno različno, na 886 K inventirano in cenjeno manufakturno blago v **pondeljek**, dne

5. decembra 1910 od 10. ure dopoldne

naprej v skladišču na Stari Pošti v Kranju potom javne dražbe razprodajalo. Inventurni zapisnik z dne 5. svečana 1910, št. S 1/10/42 od zapisnika št. 643—695 je med uradnimi urami na c. kr. okrajnem sodišču v Kranju, soba št. 9 na vpogled.

Konkurzna masa ne jamči niti za kakovost, niti za množino inventiranega blaga.

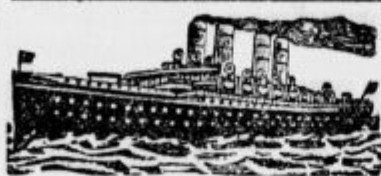
Kupljeno blago je takoj plačati in odnesti.

V Kranju, dne 19. novembra 1910.

Dr. Josip Kušar,

odvetnik kot upravitelj konkurzne mase.

3418

V Ameriko in Kanado
zložna,
cena
in varna

vožnja s **Cunard Line**
H 544 52 Bližnji odhod:

iz Trsta, domačega pristanišča: Carpathia, 20. dec. 1910, Pannonia 18. jan., Ultonia 17. febr. 1911. iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 17./12. 1910, Mauretania, 10./12. 1910. Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odlaseku**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega. Cena vožnji Trst-New-Jork III. razr. K 180— za odraslo osebo všteti davek in K 100— za otroka pod deset let všteti davek.

V najem se odda takoj v sredini mesta

skladišče

ki je tudi pripravno za delavnice, ter

prodajalna

z dvema lokaloma, s prvim januarjem 1911. Vprašati naj se blagovoli v **Selenburgovi ul. 6. II. nadst. desno.** 3521

Išče se za Dalmacijo 3525

KLETAR

ki bi oskrboval klet. Prednost imajo oženjeni, posebno pa **sodarji**. Plača po dogovoru. Stanovanje prosto. Ponudbe je pošiljati na naslov **Filip Ivanišević, Krilo — Dalmacija.**

Novo! novo!
Ravnokar so izšle za solo, zbor in orgle

božične pesmi

zložil **Alojzij Mihelčič**, op. 11. Prodaja **Katoliška Bukvarna** v Ljubljani. 3520

Za Božič!

Čvetero Božičnih pesmi za solo, mešan zbor in orgle, op. 18, četrti natis, cena 80 vin.

Petero Božičnih za solo, meš. zbor in orgle, op. 44, cena K 1'20.

Dva Božična slavospeva za solo, mešan zbor in orgle, op. 53, cena 1 K.

Božične pred in poigre za orgle ali harmonij, op. 40, cena 1 K.

Dobe se pri skladatelju:

Ign. Hladniku v Novem mestu, Dolenjsko.

Oklic.

Vsled sklepa c. kr. okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 25. novembra 1910 A I 646/10/24 se vrši

dne 9. decembra 1910,

začenši ob 9. uri dopoldne, v novem Ranzingerjevem skladišču Cesta na južno železnico, t. j. za vojašnico c. in kr. 27. pešpolka prostovoljna sodna prodaja v zupuščino po g. **Amaliji Vilhar**, roj. **Luckmann** spadajočih premičnin: pohištva, obleke, dragotin i. t. d.

Kupljeni predmeti se morajo takoj plačati in odnesti. Cenilni zapisnik je na vpogled v pisarni podpisanega.

3527

Dr. Fran Vok

c. kr. naj kot sodni komisar.

Za žene in dekleta

2796 (19)

je lepo sukneno in modno blago v veliki izbiri v rjad 40 let obstoječi gvanjni trgovini.

R. Miklauc, Ljubljana
Stritarjeva ulica št. 5.

Vzorci na zahtevo poštine prosto.

Edina slovenska kislavoda

Tolstovrška slatina

je po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katere v griu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezn v ledvicah in mehuru ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravilna, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislavoda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomestu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri **oskrbništvu Tolstovrške slatine**, pošta **Guštanj** (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislavodo. 2921

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. Škarda v Brnu.

Izdeluje zlasti:
cer. vena okna
različne izvirne,
svet brezplacno,
brazo odlikovane s prvimi deli.

Sprejme se kontoristinja

izvežbana ali pa tudi začetnica, ki je popolnoma zmožna slovenskega in nemškega jezika in ima lepo pisavo. Nastop takoj. Ponudbe pod šifro: **Kontoristinja II.** na upravnishvo „Slovenca“. 3513

Kdor rabi

3348

dobre in pristnobarve zimske barhante, flanelo za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste kanafaso, cefire, platno, Inlet, brisača, rjuhe, zimsko blago za dame in gospode, žepna robca in druge tkanine, naj se obrne zaupno na kršč. tvrdko

Jaroslav Marek ročna tkalnica št. 45, v Bistrem pri Novem mestu ob Met. (Češko). V zalogi imam tudi veliko množino ostankov zimskega barhanta, flanela, kanafasa itd. in razpošiljam v zavojih po 40 m za 18 K, prve vrste za 20 K franko po povzetju. Vzorci se pošiljajo zastoj in poštine prosto. Od ostankov se vzorci ne pošiljajo. — Dopisuje se slovensko.

Prodajo se takoj prostovoljno

DVE HIŠI

na zelo ugodnem kraju v Ljubljani. Kje se izve v upravnishvu tega lista. 3422

3425 Odda se takoj dobro vpeljana

trgovina

Pripravna je za kako gospodičino, ki zna šivati. Kie. pove uprava tega lista.

Najcenejše in najbolj učinkujoče odvajalno sredstvo! 3373

Filipa NEUSTEINA

poslajeno odvajalno kroglice

(Neusteinove Elizabetne kroglice.)

Pred vsemi drugimi podobnimi izdelki imajo prednost te kroglice, proste vsakih škodljivih primesi, uporabljajo se z največjim uspehom pri boleznih v spodnjem delu telesa, lahno odvajajoče, kri čisteče; nobeno zdravilno sredstvo ni ugodnejše in obenem povsem neškodljive — izvor prevoznij, da bi preprečilo zaprtje mnogih bolezni. Radi poslajene oblike jih radi uživajo otroci. Škatlica s 15 kroglicami stane 30 vin., ovoj z 8 škatlicami — torej 120 kroglic — stane le 2 kroni. Če se pošlje naprej K 2'45, se pošlje franko 1 ovoj.

Svarilo! Nujno se svari pred ponarejanji. Zahtevajte **Filipa Neustaina odvajalno kroglice**. Pristne le, če nosi vsaka škatla in navodilo našo zakonito varstveno znamko v rdečem črnem tisku »Sv. Leopold« — podpis: **Filip Neustein, Apotheke.** — Naše trgovsko sodniško zavarovane embalaže morajo imeti našo tvrdko

Filipa Neustaina lekarna
„pri sv. Leopoldu“
Dunaj I., Plankengasse 6.

Zalege v Ljubljani: **Rihard Sušnik**, lekarnar, in v več drugih lekarnah.

F. K. Kaiser, puškar v Ljubljani,

Selenburgova ulica 6. - Najstarejša domača tvrdka

Priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih pušk in samokresov kakor drugih lovskih potrebin. V zalogi imam tudi palice za ribji lov, vrvice, truke, umetne muhe, mreže in sploh vso pripravo za ribištvo in umetniški ogenj.

- Ceniki -

zastoj in poštine prosto.

2238

Sode iz belega hrasnovega lesa, trpežni, močni

Sode od finega špirta vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hrasnovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne špirta za fini špirit in za vino pripravljeni, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držeče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

Iv. A. Hartmanna naslednik
Av. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne, točna postrežba.

Zaradi prostora se prodasta

dva križeva pota

eden 100 cm za K 140—, drugi 150 cm poprej K 500—, sedaj za K 320— pri **FRANC TO MANU**, podoborju in pozlatarju, Valvazarjev trg št. 1. 3007 Ljubljana.

AGENTE

išče velika banka za prodajo srečk in papirjev trajne vrednosti proti visoki pro., viziji in nagradi. Ponudbe naj se pošljejo na „Neue Fortuna“ Budapest, V., Börse, Postfach 78. 3468

Na Spodnjem Koroškem v lepi legi se takoj prodaja 3524

POSESTVO

z vsemi pripadninami (to je: gospodarskim poslopjem, njivami, travniki ter 14 parcel gozda) za ceno 24.000 K. Več pove posestnica **Katarina Zilan** v **Peračici**, p. **Škocijan** v Podjuni, Koroško. Železniška postaja: **Sinčaves**.

Pozor!!

Najnovejši in
najfinejši
pletilni stroj
za jopice, no-
gavice itd.
nudi vsakomur

dober in trajen zaslužek

Glavno zastopstvo in prodaja za
Kranjsko, Primorsko itd. 2168

Frane Kos, Ljubljana, Sodna ulica 3

mehanična industrija pletenja modne konfekcije.
Prospekti in ceniki brezplačno.

Prodajalka z učno dobo in 3510 (2) dva učenca

s primerno šolsko naobrazbo se sprejme.
Polzve se pri upravnistvu SLOVENCA.

CenoPosteljnoPerje

1 kg sivnega skubljenega perja K 2, polbe-
lega K 2-80, belega K 4, finega K 6, naj-
boljšega skubljenega K 8, sivnega puha K 8,
belega K 10, prsnega puha K 12, od 5 kg
nadaleje poštne prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene,
iz zelo gostega jako trpežnega rdečega,
modrega, belega ali rumenega inel-manking-biana i per-
ja vel. 180x116 cm z blazinama, velikost 80x58, napol-
njene z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom
K 20, s puhom K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16,
vzglavnica K 3, 3-50, 4. — Pernice 180x140 cm velike K 15,
18, 20; vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4-50, 5, 5-50.
Spod. pernice iz gradla 180x116 cm K 13, 15. Razpošilja
proti povzetju pošta, prosto pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1009. Češki les.
Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. — Ce-
niki o žimnicah, odejeh, prevlekah in vsem drugem po-
stelnem blagu zastoj in poštne prosto. 2293

AUSTRO - AMERICANA

Patniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati, naj se obrnejo
na
Simona Simetelka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kakovostni Pojasnili daje se brezplačno.

Stavbeni prostori

v večjem kraju na Dolenjskem tik želez-
niške postaje **hiša** z lepim vrtom, lede-
in prostorna nico in gospodarskim
poslopjem, urejena za gostilno, pripravna tudi
za drugo obrt, prodaja se zaradi odpoto-
vanja. — Dopisi s številko „100“ na uprav-
ništvo „Slovenca“. 3324 1

3077 1

J. KORENČAN

Ljubljana, Stari trg 5

trgovina norimberškega
in galanterijskega blaga
na drobno in na debelo

Velika zaloga pletenin

kakor: srajce, spodnje
hlače, nogavice, maje,
otročje obleke itd. itd.

Za jesen in zimo:

3013 1

Bluze, spodnja krila, hišne halje, pletene jopice, zimsko
perilo, rokavice, kožuhovine, dežnike, moderce in vse
moderne nakitne predmete. Damske klobuke in čepice
kakor tudi za otroke. Vse športne predmete.

V oddelku za gospode:

Klobuki, cilindri, čepice, kravate, zimsko perilo, roka-
vice, dežniki, palice, pleteni telovniki, kakor tudi vedno
najnovejše potrebščine za gospode.

Modna in športna trgovina **P. Magdič, Ljubljana**
nasproti glavne pošte.

Cerkvena slikana okna

v pravem slogu, umetno in navadno izvršena izdeluje
specijalist **Maks Tušek** stavbni in umetni
v tej stroki **steklar, Sv. Petra**
nasip št. 7 v Ljubljani. Skice ter proračune na željo.

VAJENEC

poštenih staršev
se sprejme v
večjo trgo-
vino na
Dolenjskem.

3454

Ponudbe je poslati pod „št. 100“
na upravnistvo „Slovenca“

Za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočano črno Dalmatinsko vino najboljše sredstvo 2501 **„Kuč“**

4 steklenice (5 kg) franko K 4—
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Toni Jager, Ljubljana, Židovska ul. 5

Specialna trgovina
finih ročnih del.

Bogato opremljena zaloga šivalnih potrebščin,
pričetih in izgotovljenih veznin kakor tudi k
temu pripadajoči material, namreč: volna, su-
kanec, svila, platno, juta, kongresno in šved-
sko blago. Montiranje, predtiskarija, tamburi-
ranje in plisiranje. Izvršba točna in jako ceno.

Županstvo občine Šmihel-Stopiče razpisuje službo

občinskega tajnika

z nastopom 1. januarja 1911 z letno plačo 1200 K in z nekaterimi
postranskimi zaslužki. — Prošnje je vložiti do

15. decembra 1910.

Zupanstvo Smihel-Stopiče

3504

dne 28. novembra 1910.

Jos. Zurec
župan.

Po lastni ceni zaradi pomanjkanja prostora za Miklavža in Božič

prodajam narejene obleke, zimske sukne, pelerine za gospode
in dečke kakor tudi najnovejšo

konfekcijo za dame in deklice
A. Lukič, Ljubljana, Pred škofijo 19.

Orehove tropine

IVANCIC v Medvodah. Orehove tropine vsebujejo
56% proteina in maščobe, torej trikrat več kakor pše-
nični otrobi. Cena zmletim tropinam je K 18.— z vrečo
vred. Zahtevajte vzorce in navodila. 3308 1

kot najboljšo, najizdatnejšo
in najcenejšo krmo mlečni
živali, konjem in prešičem
priporoča tovarna olja M.

**Okusite pivo iz Češke
delniške pivovarne
v Čeških Budejevicah**

Je izborno, na plzenjski način
varjeno.

Zaloga v Ljubljani:
V. H. Rohrmann.

ZALOGE:
Postojna: Emil pl. Garzaroli;
Trnovo: Rudolf Valenčič;
Reka-Sušak: Ante Sablich;
Trst: Schmidt & Pelosi;
— Pulj: Lacko Križ —

Vaša žena

bo sila zadovoljna, če ji preskrbite
**Pilnačkovega specialnega
toaletnega mila**

LANOL

ki ustvarja in ohranja krasno
in zdravo polt.

LANOL se dobiva v Ljubljani pri
sledenih tvrdkah:

Fran Česnovar, Dolenjska cesta; B. Čvančar, Selen-
burgova ulica; Emil Dobrič, Prešernova ulica; Fr.
Iglič, Mestni trg; Ivan Jelčič, Rimska cesta; Anton
Kanc, Zidovska ulica; Ant. Kraper, Mestni trg; J.
Krivic, Dunajska cesta; Leskovic & Meda, Jurčičev
trg; T. Mencinger, Sv. Petra cesta; M. ej. Oršek,
Kolodvorska ulica; Vaso Petrič, Me. in trg; Ivan
Podbolj, Sv. Petra cesta; Fran Sark, Marije Terez-
je cesta; Beria Sevar, Sv. Jakoba trg; M. Ph. R. Sata k,
Marijin trg; A. Sata k, Zidovska cesta; A. Sarabon,
Zalovska cesta; Anton Sket, Dunajska cesta; Josip
Sporn, Sv. Petra cesta; Andrej Verbič, Turjaš trg;
V. GORICI: Ivančič & Kuričič, Toroš, Drobnič in drug.
V KAMNIKU: Anton Slatnar. V KRANJU: Z. Kranjc,
Peter Majdič, J. E. Potrešin. V TRSTU: Vekoslav
Plesničar. V POSTOJNI: Jernej Kogej. V TRBOV-
LJAH: Ivan Kramar. V ZAGORJU OB SAVI: R. Ahčan.

Edini iz- **J. Pilnaček**, c. in kr. dvorni zalaga-
delovatelj, delj. stara čisto češka to-
varna za toaletno milo, parfume, voščene in povoščene
sveče za cerkve, stearinove in parafinove sveče za
domačo rabo. Krailj, Gradec, Češko. 3129

Sodi.

Več vrst sodov ima
na prodaj **A. REPIO**,
sodarski mojster v Ljub-
ljani, Trnovo. 2325 32

Singer-jevi šivalni stroji

so najbolj sposobni
za vsako gospodinjstvo
in
: za vsako delavnico :

484 24-1
Udobno enopopu

Pri plačilu v gotovini
popusti.

Dobe se v vseh naših prodajalnah
v Ljubljani samo
4 Sv. Petra cesta 4
SINGER Co.
akc. družba za šivalne stroje.

C. kr. oblastveno potrjeno učilišče
za krojno risanje
Franja Jesih
Ljubljana, Stari trg št. 28.
Dobi se tudi kroj po životni meri.

BOJ proti draginji

zahteva odločno, da
kupite blago za
moško in žensko
obleko naravnost iz tovarne v lastno korist.

Zahtevajte tedaj naše najnovejše vzorce
za jesen in zimo. Odreže se poljubna mera.
Prva šleska razpošiljalnica: tovarniških izdelkov

„SUDETIA“

Krnov IV (Jägerndorf), Avstrijska Šlezija.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Augusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečistiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzete in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 3314

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

Na sedmih javnih razstavah odlikovane s prvimi darili.

Samo
pristine

3269 10—1

če
na
podplatih

Šent Peterburške
GAŁOŠE
čevlji za sneg

Vsak dan jih izdela
tovarna
60.000 parov!

Edini kontrahenti: Messtorff, Behn & Co., Dunaj, I.

Prodaja na drobno v vseh boljših trgovinah za čevlje, gumi in modno blago.

UČENCA

za krojaško obrt sprejme takoj Jakob Mavec, krojaški mojster, Studenec-Ig. 1511 (3)

Perje za postelje in puh

2587 priporoča po najnižjih cenah 52—1
F. HITI pred Skofijo 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Najnovejša trgovina glasovirjev

G. F. Jurásek

2711

prvi in edini češko-slovenski ugleševalac glasovirjev in trgevec

v Ljubljani, Poljanska cesta 13

priporoča glasovirje, pianine, harmonje nepre-
sežne v dobri kakovosti glasu in solidni sestavi
edinele slovanski izdelki od 450 K višje, har-
moniji pa od 150 K višje. Vsa v to stroko spa-
dajoča popravila, kakor tudi ugleševanja vseh si-
stемов glasovirjev izvršuje po jako nizkih brez-
konkurenčnih cenah. Imenovana trdka vzame stare
glasovirje v račun za najvišjo ceno, ako se pri nji
kupi nov glasovir. Za vsak pri njej kupljeni instru-
ment jamči imenovana trdka 10 let.
„Glasbeni Matici“ in drugim slov.
zavodom uglešuje glasovirje edinele
koncesionirana trdka Jurásek.

Edina

je
najokusnejši
in edino
pristni slovenski izdelek

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Spillmannove povesti:

Zanimivo pisane Spillmannove povesti so obče priznane kot berilo ne samo za mladino, temveč tudi za odraslene, in kakor malokatero druge navajajo k čednostnemu in npravo-lepemu življenju. Te povesti imajo tudi mnogo poučnega jedra.

1. zvezek: **Ljubite svoje sovražnike.** Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. K —40, vezano K —60.
2. zvezek: **Maron,** krščanski deček z Libanona. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja kristjanov po Druzi. K —40, vezano K —60.
3. zvezek: **Marijina otroka.** Povest s kavkaških gora. K —40, vezano K —60.
4. zvezek: **Praški Judek.** povest. K —40, vezano K —60.
5. zvezek: **Ujetnik morskega roparja.** K —40, vezano K —60.
6. zvezek: **Aramugam,** sin indijskega kneza. Dogodljivi spreobrnjenega indijskega prince. K —40, vezano K —60.
7. zvezek: **Sultanovi sužnji.** Carigradska povest iz 17. stoletja. K —60, vezano K —80.
8. zvezek: **Tri indijske povesti.** I. Namameha in Vatomiko, II. Tahko, mladi misijonar, III. Zadnja pot O. Renéja. K —60, vezano K —80.
9. zvezek: **Kraljičin nečak.** Zgodovinska povest iz japonskih misijonov. K —60, vezano K —80.
10. zvezek: **Zvesti sin.** Povest za vlade Akbarja Velikega. K —40, vezano K —60.
11. zvezek: **Rdeča in bela vrtnica.** Rdeča vrtnica ali mladi mučenec iz Singare. Povest iz jutrove dežele. — Bela vrtnica ali mlada spoznavalka. K —40, vezano K —60.
12. zvezek: **Korejski brata.** Črtica iz misijonov v Koreji. K —60, vezano K —80.
13. zvezek: **Boj in zmaga.** Povest iz Anama. K —60, vezano K —80.
14. zvezek: **Prisega huronskega glavarja.** Povest iz starejših misijonske zgodovine kanadske. K —60, vezano K —80.
15. zvezek: **Angel sužnjev.** Brazilski povest. K —40, vezano K —60.
16. zvezek: **Zlatekopi.** Povest iz misijonskega potovanja po Alaski. K —60, vezano K —80.
17. zvezek: **Prvi med Indijanci** ali voznja v Nikaragui. Povest iz časa odkritja Amerike. K —60, vezano K —80.
18. zvezek: **Preganjanje indijskih misijonarjev.** K —60, vezano K —80.
19. zvezek: **Mlada mornarja.** Povest iz Kajene. K —60, vezano K —80.

Za našo mladino. - Koristno berilo je najboljši pripomoček

dobri vzgoji. - Najbolj priporočljive so dobre povesti za mladino, ki imajo pa poleg zanimive pripovedne vsebine tudi to prednost, da blažijo in vzgajajo srce, bistrijo um in vzbujajo zdravo domišljijo; med najboljše v plemenitem, nepokvarjenem krščanskem duhu pisane spise prištevamo sledeče:

Robinzon starši. Povest s podobami za otroke. K 1:40. To je stara krasna povest o Robinsonu v novi obliki z okrajšanim besedilom in izredno dobro pogodeni večbarvni slikami; lepšega berila in bolj priporočljive knjige za nazorni pouk naše mladine ne poznamo.

V zverinjaku. Knjiga s podobami za otroke. K —90, nalepljena na trdem kartonu K 1:50. Lepa knjiga, ki nudi otrokom ne le mnogo zabave, temveč tudi zanimiv nazorni pouk iz naravoslovja. Lahke pesmice nudijo kratek opis naslikanih živali.

Hitra voznja po železnici. Knjiga s podobami za otroke. K 1:60. Lepe večbarvne slike in poleg njih kratke, otroškemu razumu primerne pesmice, so otrokom v pouk in jim napravijo veselo iznenadenje.

Slovenski A B C v podobah. K —80, vezano K 1:20. S pomočjo te knjige se nauči otrok igrati brati. Lepo izvršene slike služijo otrokom tudi za nazorni pouk.

Krasno darilo odrasleni mladini:

Knjiga o lepem vedenju. Spisal Urbanus. Cena: K 3.—, elegantno vezana K 4.—. To je izredno važna in koristna knjiga za ves slovenski narod.

Smida Krištofa spisi:

1. zvezek: **Ljudevit Hrastar. — Golobček.** Poslovenil P. Hugolin Sattner. (Drugi natis.) Mehko vezan K —60, trdo K —80.
2. zvezek: **Jozafat, kraljevi sin Indije.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. (Drugi natis.) Mehko vezan K —60, trdo K —80.
3. zvezek: **Priddni Janezek in hudobni Mihec.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezano K —80, trdo K 1—.
4. zvezek: **Kanarček. — Kresnica. — Kapelica v gozdu.** Poslovenil P. Hugolin Sattner. Mehko vezan K —40, trdo K —60.
5. zvezek: **Slavček. — Nema deklca.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan K —40, trdo K —60.
6. zvezek: **Ferdinand.** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
7. zvezek: **Jagnje. — Starček z gore.** Poslovenil P. Flor. Hrovat. Mehko vezan K —70, trdo K —90.
8. zvezek: **Pirhl. — Ivan, turski suženj. — Krščanska obitelj (družina).** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
9. zvezek: **Hmeljevo cvetje. — Marilina podoba.** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
10. zvezek: **Ludovik, mladi izseljenec.** Poslovenil P. F. Hrovat. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
11. zvezek: **Najboljša dedščina. — Leseni križ.** Posl. P. F. Hrovat. Mehko vezan K —40, trdo K —60.
12. zvezek: **Roza Jelodvorska.** Izdalo „Katol. tiskovno društvo v Ljubljani.“ Mehko vezan K —60, trdo K —80.
13. zvezek: **Sveti večer.** Poslovenil Fr. Salezij. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
14. zvezek: **Povođenj. — Kartuzijanski samostan.** Poslovenil Fr. Salezij. Mehko vezan K —60, trdo K —80.
15. zvezek: **Pavlina.** Poslovenil Fr. Salezij. — Mehko vezan K —60, trdo K —80.

Taras V. Iz raznih stanov. Pesmice (ponatis iz „Vrtca“) K —25.

Angelček. Otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. (Anton Kržič.) — Vsak letnik je zase celota in zelo primeren za darilo otrokom; velja vezan samo K 1—, Dobi se še 15 raznih letnikov in sicer od l. 1894. do l. 1909.

Vrtec. Casopis s podobami za slov. mladino. Vsak letnik je zase celota in velja vezan K 4—. Dobe se letniki od l. 1905. do 1909.

Vojska na daljnem vzhodu. Spisal E. Lampe. K 480, vez. K 6—.

Use te knjige se dobe v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, „knjižarni „Mirija“ v Kranju in I. Krajec nasl. v Novem mestu.

M. Drenik

Ženska ročna dela in
: pripadajoči materijal :

Ljubljana

Predtiskanje, vezenje na roko in stroj, tanburiranje, plisiranje itd. Največja zaloga telovadske obleke. Naročila vestno in poceni.

Vedno velika zaloga klobukov,
kakor tudi čepic asnega izdelka

POZOR!

Kupite kože vseh divjačin po
najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolarjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbero vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

J. Wanek Ljubljana,
Sv. Petra cesta 21.

Zaloga oblek A. KUNC

Ljubljana, Dvorni trg števil. 3

priporoča:

velikansko izber priznane solidnih izdelkov iz lastne delavnice.

Strogo solidna postrežba po najnižjih stalnih cenah.

3312

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana Turjaški trg št. 7 Ljubljana

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vožički itd.

Ustanovljena 1847.

Najnižje cene.

3304

Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.

C. kr. izvedenec in učitelj „Glasbene matice“

LJUBLJANA

ALFONZ BREZNIK

3464 (1)

Kongresni trg št. 13

Največja, najstara in edina domača tvrdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev. Velikanska zaloga vsega glasb. orodja, kakor: violina, citer, kitar, tamburice, harmonik, klarinet itd., najbolj stran (tudi Weicheld) ter muzikalij. Prodaja na čudovito majhne obroke tudi brez zadatka, tako, da je vsakomur dana prilika, izogniti se vsiljivemu »pofelnju« ter si na najugodnejši način odplačevanja nabaviti instrument prve vrste. Dvorna firma klavirjev Czapka, Hözl & Heitzmann, Stelzhammer in Rösler ter Hörigeli in Mauborg (amer. harm.) so svoje zastopstvo za Kraljstvo meni poverile in imajo le jaz izključno edini te znamenite instrumente v največji zalogi in izbiri. 10-letno pisarno jamstvo. Popravila in uglaševanja klavirjev in vseh glasbil po najnižjih cenah. Stari klavirji se najugodnejše jemljejo v zameno. Najnižja izposojevalnica.

Slaščičarna R. Kirbisch

Ljubljana, Kongresni trg 8

priporoča svojo bogato zalogo raznih

Miklavžev in parkljev

Zunanja naročila se izvršujejo točno.

3509

(4)

Največja božična okazijska prodaja

v konfekciji za dame in deklice ter izgotovljenih oblek za gospode dečke in otroke.

Primerna koristna darila!

Angleško skladišče oblek

O. Bernatovič, Ljubljana

3472

Mestni trg števil. 5.

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**

Ceniki zastoj in franko.

Ivan Jax in sin

Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffnerad.

Šivalni stroji

Šampanjec Bouvier

izborna tuzemska znamka.

Štajerska vina

v steklenicah, izvrstne kakovosti!

„Rizling“

„Murski biser“

„Traminec“

Dobi se v Ljubljani
v vseh boljših restavracijah.

(3 3493)

Tovarna za stroje Andritz akc. dr.

Andritz pri Gradcu (Štajersko).

2657

gradi kot specialitete

52

parne stroje, vodne turbine, sesalke, škripce in transmisije najmodernejshe vrste in najsolidnejše izpeljave.

Livarna za železne, jeklene in kovinske predmete po lastnih ali vposlanih modelih.

Ponudbe vsak čas radevolje in brezplačno.

Zastopnik: J. Mikula, ingen., Cigaletova ulica 7, Ljubljana.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij, - izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Ormož, Dux, Gablonz, N. Gratič, Krakov, Litomerice, Moravski Zumburg, Mödling, Meran, Novi Jicin, Pízen, Praga, Livorno, Dunajsko Novo mesto, Cvilava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnih, sreč. i. t. d., i. t. d.
Zavarovanja proti izgubi pri državljihi sreči in vrač. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Pohištvo vsake vrste
od najenostavnejših do najumetnejših.
Skladišče tapet, oboknic
in okenskih karnis, zaves
in preprog
Ustanovljeno leta 1857

: **Zavod za pohištvo in dekoracije** :

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 10

Velika izbira pohištve-
nega blaga itd.

Enostavne in razkošne žinitne
opreme v najsolidnejši izvršbi.
Uredba celih hotelov in
kopališč.

Telefon št. 97

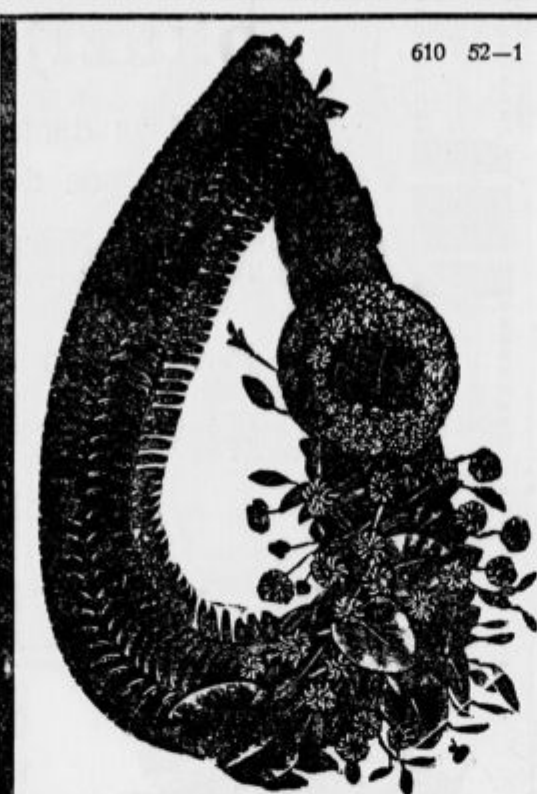
921

! POZOR !

Kdor želi imeti dobro uro,
naj zahteva z znamko
„**UNION**“
ker te ure so najbolj trpežne
in natančne, dobe se pri
Fr. Čudna
ararju in trgovcu v Ljubljani
delničar in zastopnik švi-
carskih tovarov „Union“ v
Bielu in Genovi.

700 **Ukani, prstani, briljanti.** (1)
Svetovnoznano najfiniješe blago po najnižjih cenah.

610 52-1

Ustanovljeno leta 1900.

Odlikovan v:

Tvrdka Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg št. 11
priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobnihi venčev
in trakov z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 K do 60 K
komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Ilustrovani ceniki zastoj in franko.

Marijin trg šte. 1.
Največja zaloga najfiniješih
barv

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.
Fine oljate barve za študije, akvarelne trde in
tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve.
Raznobarvna kreda. Zlate in raznobarvne bronze.
Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminij
v listih. Štampilijske barve. Oglice za risanje.
Raznobarvne tinte in tuši. Silikarsko platno in
papir. Paleta, škatlje za študije. Copiči za
umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši
slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji
ceni, najnovejše in moderne suhe, kemične
prstene in rudniške barve.

Priznana najboljša in najizdatnejša
oljate barve
za pleskarje, stavbe in pohištvene mizarje
in hišne posestnike itd., priporoča

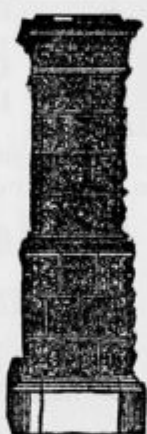
Adolf Hauptmann
prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarškega
lima
po najnižji ceni,

karbolineja
samo boljše vrste,

gipsa
alabastra in stukaturnega za podo-
barje in zidarje. 52-1

Ustanovljeno 1832. Zahtevajte cenike.

Najstarejša domača slovenska tovarna peči.
Ustanovljena leta 1888.

Založnik
zveze
ces. kralj.

avstrijskih
državnih
uradnikov

A. VEČAJ, LJUBLJANA

Trnovo, Opekarska cesta - Veliki stradon št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogo naj-
trpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpri-
prostejših prstenih peči različnih vzorcev, kakor: renaissance, barok, gotske,
secesion itd., kakor tudi štedilnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka
po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

26-1

Za samostane in župnišča zlasten popust.

1222

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„**Severouemškega Lloyd**“

BREMENA

NEW-YORK ::

s cesarskimi brzoparniki
:: Kronprinzessin Cäcilia ::
Kaiser Wilhelm II, Kron-
prinz Wilhelm, Kaiser Wil-
:: helm der Große ::

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori nave-
denega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških že-
leznic dobite v Ljubljani edino-le pri 2886-58

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča
pojasnita točno in brezplačno. Postrežba poštna, rečna in solidna.
Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona
Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno
izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.
Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor:
Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

3 8 52

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk-štambiljev
LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta št. 6.
Ceniki franko.

192 52

Tovarna za čevlje

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegancije in priljubljenosti torej najboljši
izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar
ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Samoprodaja za Kranjsko:

Julija Štor, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Znamka F. L. P.

Znamka F. L. P.

830 52 1

Abstinenci vestnik.

a **Abstinentno gibanje v Krakovem.**
Dne 1. maja 1910 se je slovesno blagoslovila zastava prve katoliške abstinentne zveze v Krakovem. Na praznik sv. Stanislava škofa 8. maja 1908 se je ustanovila abstinentna zveza kot poseben odsek društva pojskih rokodelskih učencev. Navdušenje je bilo veliko. Prekrasno zastavo so darovale poljske gospe. Na eni strani je poljski grb, na drugi strani pa podoba čenstohovske Matere božje. Slovesnost se je vršila v piaristovski cerkvi ob 9. uri. Sveto mašo je daroval abstinent kanonik profesor Marcel Slepicki, ki je koncem svete maše blagoslovil zastavo in navdušeno govoril pred 1600 rokodelskimi učenci. Pri slovesnosti je bila razna visoka gospoda, mnogi tovarnarji itd. Trije trakovki, ki jih nosijo zastavonoša in tovariša čez ramo, imajo napis: 1. Abstinentje — dika mladine; 2. Abstinentje — veselje cerkve; 3. Abstinentje — podpora domovine.

a **Morilec alkohol.** Nebroj človeških žrtev zahteva alkohol vsako leto. Bavarska je dežela, kjer se popije veliko piva, vina in žganja pa bolj malo, vendar je tudi v tej deželi število alkoholovih žrtev zelo veliko. Državni pravnik Hetter je izračunal, da je na Bavarskem od leta 1888 do 1908 bilo 3492 umorov in pobojev vsled alkohola. Nad 2000 umorov se je zgodilo ob nedeljah in praznikih, torej ob dnevih, ki so Bogu posvečeni. Dalje je od leta 1888 do 1908 znorelo 2407 ljudi vsled alkohola, 1573 se jih je v pijanosti ponesrečilo in vsled tega umrlo, 1039 so si sami sebi vzeli življenje. Torej je bilo vseh smrtnih slučajev 8510, okrog 400 povprečno na leto. Leta 1905 je bilo na Bavarskem 22.323 nevarnih telesnih poškodb, v 20 tisočih slučajih je to težke telesne poškodbe zakrivil alkohol. — Interesantno bi bilo, ako bi imeli statistične podatke o alkoholovih zločinih tudi za slovenske dežele. Številke več povedo in bolj prepričajo človeka, kakor pa dolge protialkoholne razprave. Gotovo bi se prestrašili velikih števil umorov, pobojev, nesreč itd., ki jih alkohol pri nas povzroči.

a **Novo leto je pred durmi.** Prijatelj, ob tej priliki na delo za »Zlato Dobo«. Število naročnikov ni ravno malo, a razširiti se mora le še bolj. — Vsak duhovnik, vsak slovenski inteligent, vsaka šola, vsako društvo, vsaka Marijina družba, vsaka resnično napredna in zavedna slovenska hiša jo mora imeti! Mi napredujemo brez dvoma; napredovali pa bomo toliko bolj in toliko hitreje, čim več bo glasila med ljudstvom. Prijatelji, pomagajte! Priporočamo se pa ob tej priliki tudi za sodelovanje. Podpirajte list z dopisovanjem, s članki, ali pa vsaj s poročili iz raznih krajev, da bo list bolj mnogovrsten, zanimiv in spodbuden! Poslej bo list izhajal malo bolj redno; če ne bo kakega zadržka, vsak mesec okoli 10.

Podjetje betonskih stavb!

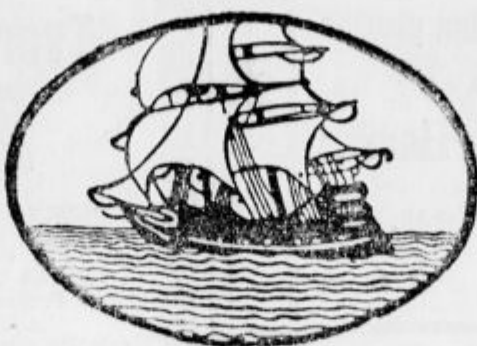
BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tiskanje, vodometrov, korit in vodovodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in stropne. — Zaloga kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjsko izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patent „Thru!“

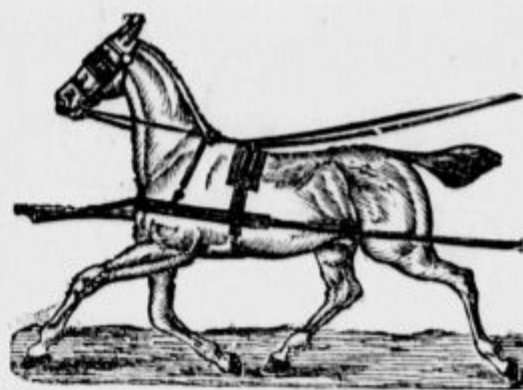

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave

Veležgalnica kave

JOSIP STUPICA

Jermerar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica številka 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših konjskih oprav kakor tudi krasno opremljene kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opravo, katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebščine kakor tudi že obrabljene vozove in konjske oprave.

3699

52-1

Hotel Liburnija

(Narodni dom v Voloskem)

Edini popolno slovenski hotel v zdravilišču Opatija, stoji ob državni cesti v bližini postaje električne železnice. Oskrbljen je z vodovodom in električno razsvetljavo. Sobe imajo krasen razgled na morje. V hotelu se nahaja restavracija z izvrstno kuhinjo. Točijo se znamenita istrska in dalmatinska vina. Cene zmerne. Priporočila se

Marija Medved, najemnica.

Najizvrstnejše in najboljše tamburice izdeluje in razpošilja

Prva sisaška tovarna tamburic

J. STJEPUŠIN

Sisak, Hrvatsko.

Odlikovan na pariški razstavi 1900 in milanski 1896.

Poleg tamburic in skladb za tamburice, ima v zalogi tudi razna druga godala (glasbila), kakor: gosli, citre, kitare, mandoline, harmonike, okarine itd., za katere se pošlje poseben cenik s slikami.

Velik ilustrovani cenik se pošlje vsakemu zastopniku in poštini prosto.

V isti tovarni izhaja tudi strokovni tamburaški mesečnik (časnik) z naslovom »Tamburica«, ki prinaša poleg pouka tudi krasne tamburaske skladbe ter velja na leto samo 8 kron.

3425 (6)

Gramofone

najboljše vrste po najnižji ceni, posebno izvrstne avtomatične za gostilničarje pripravne, priporoča

Ivan Bajželj, Ljubljana

Marije Terezije cesta 11 (Kolizej).

Ravnokar so izšle najnovejše plošče 25 cm. premera po K 3.50, 1000 igel samo 2 K. — Ceniki na zahtevo franko.

1 1

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 27

v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. — Priznana fina kuhinja. — Izborne pljache. — Nizke cene. — Lepi restavracijski prostori.

VLASTNI IZDELEK CRKVENIH PARAMENTOV, ZASTAV CRKVENIH IN DRUŠTVENIH VSE CRKVE POTREBŠČINE. **FRANC STADNIK** V OLOMUCI (MORAVA) ELIŠČINA CESTA 43

VZORCI IN PRORAČUNI ZASTONJ IN FRKOGOTOVO BLAGO POŠILJAM NA ZBIRO Z OBRATNO POŠTO NOBENA PRODAJALNA, TOREJ MALA REŽIJA IN NIZKE CENE

Zlatnino

v najraznovrstnejših, priznanih okusnih vzorcih in po nizkih cenah za darila o priliki

Sv. Miklavža

se dobi pri zlatarju

I. Vecchiet

Ljubljana, naspr. glavne pošte.

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani, Prešernova ul. 44.

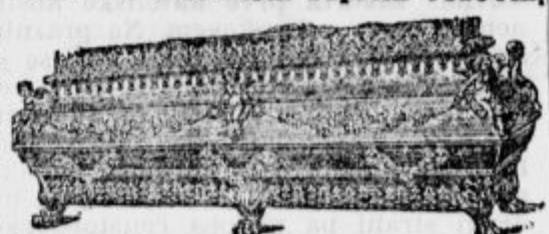
Prilaga pogrebe od najpreprostejše do najelegantnejše vrste v odprtih kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebščin za mrliča, kakor: kovl-naste in lepo okrasene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetilce. Najnižje cene.

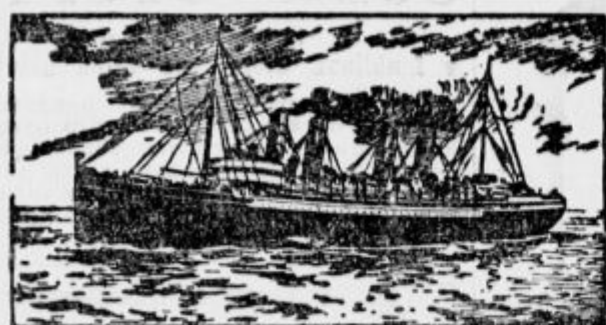
Za slučaj potrebe se vljudno priporočajo

51 52 1

Turk in brata Rojina.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijoni-rana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

Najcenejša vožnja v Ameriko.

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani

prilaga svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi glede strela vse druge puškarske izdelke.

Posebno dobre so lahke trocevke in puške z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika izbira pušk brez petelinov (Hammerles). Najnovejši topiči, velika zaloga vseh lovskih potrebščin, kakor tudi potrebščin za ribiče, strelivo po najnižjih cenah na razpolago.

2301 20 Popravila

izvršujem najceneje, točno in zanesljivo v lastni delavnici. Od zunaj naročene stvari odpošiljam s povratno pošto.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Delniška glavica:
60 milijonov kron
Rezervni in var-
nostni zaklad:
16 milijonov kron

Centrala v Pragi.

Ustanovljena l. 1868.

Podružnice v:
Brnu,
Budjevicah,
Iglavi,
Krakovu,
Lvovu,
Moravski Ostravi,
Olomucu,
Pardubicah,
Plznju,
Prostějovu,
Taboru,
na Dunaju,
L. Herrengasse 12

PODRUŽNICA ŽIVNOSTENSKE BANKE OBRTNA BANKA

Bančni prostori: **v TRSTU** Menjalnica:
Via S. Nicolo 30 Telefon št. 2157 Via Nuova 29

izvršuje vse bančne posle
obrestuje vloge na vložne knjižice po 4%
na tekočem računu po dogovoru.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje, devize in valute. Daje pred-
vzjeme na vrednostne papirje in blago. Dovoljuje stavbne in carin-
ske kredite. Daje promese za vsa zvebanja. Zavaruje srečke proti
kurzni izgubi. Oskrbuje inkaso na vseh tuzemskih in inozemskih trgih.

Sprejema borzna naročila

ter se rada vdeležuje s svojim kapitalom na dobrih in napredujočih
industrijskih podjetjih.

Brzjavni naslov: Živnostenska Trst.

Največja in
najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na

štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

Telefon 237.

Betonsko podjetje.

Telefon 237.

Tvornica umetnega kamena in marmorja

ZAJEC & HORN

izvršuje vsa v to stroko spadajoča kamnoseška dela, kot: stopnice, klepane in brušene,
postamente, balustrade, ornamente za fašade, vrtno ograje, bangerje, krasne nagrobne spo-
menike in okvirje, korita in žlebove, cevi za kanale (6-100 cm premera), okvirje za stene
v vodnjakih (Sternathov sistem) i. t. d.

Prevzema kanalizacije in fundamenteranje strojev.

Gospode duhovnike in stavbenike opozarjamo na Carralythov umetni marmor za
obhajilna mize, oltarje, votivne table, obkladanje sten v cerkvah in vestibulih — lepota brez
primere pri nizki ceni.

Xylolith je eden najboljših tlakov za cerkve in zakristije, za hodnike in kuhinje, delav-
nice in pisarne: tlaš hvoja, topel, higijeničen, brez spranj, neugorljiv, se lahko snazi;
v poljubnih barvah, preprosto ali prav elegantno izvršen. — Tlakovanje cerkev in vož s
cementno-mozaičnimi in hidravličnimi ploščami v raznih ličnih vzorcih. — Terrazzo tlakovi!

Mesto drugih glaziranih plošč za obkladanje sten pri vodovodu, v kuhinji, v ko-
palnici, kakor tudi za fašade pri lišah priporočamo izredno lepo in ceno nadomestilo v
caolitu, ki je trd kot marmor, v raznih barvah.

Projektiranje in izvrševanje železobetonskih stavb: stropov, mostov, rezervarjev in celih
poslopij po inženirju-strokovnjaku, ki
daje na željo tudi strokovna mnenja. — V zalogi cement na debelo in drobno ter „izolirna
masa“ zoper vlažnost zidov, na katero posebno opozarjamo.

771 1-1

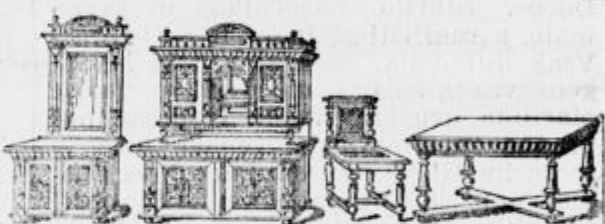
Ljubljana, Dunajska cesta 73.

Ivan Dogan

mizarski mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša) :

priporoča svojo bogato
zalogo hišne opreme :

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce,
žimnice na peresih, podobe, ogledala, otročje vozičke itd. : :

Naročila se točno izvršujejo. : :

Cenik s podobami zastoj in franko.

1539 1

Najcenejša zaloga. : :

Cene brez konkurence.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.

je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Finland“, „Kronland“,
„Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menomi-
na“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in
„Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskr-
bujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so svažnost, izborna hrana, vljudna
postrežba in spalnice ponovno urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Nasa proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tisljerju“ 188 (52-1)

Telefon šte. 16.

2767

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Telefon šte. 16.

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhi-
tekturo in stavbenotehniška dela; tesar-
stvo in mizarstvo s strojnim obratom za
stavbena in fina dela; opekarne s stroj-
nim obratom v Kosezah in na Viču;
kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Pri-
poroča se za stavbena dela vsake vrste.

Fotografski umetni zavod

V. Berthold

v Ljubljani, Sodna ulica št. 11

XXXXXXXXXX

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih naročil kakor: povečevanje, reproduciranje, fotografiranje tehničnih predmetov, interjerjev itd. itd. 52

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

Globin

Knjižgovodja

zmožen slovenskega in nemškega jezika, ki je že služboval v trgovini, se sprejme takoj ev. pozneje.

Adolf Hauptmann, Ljubljana

Šentjanška premogokopna družba otvorila

je v Ljubljani, Selenburgova ulica 7, I. nadstr. svojo

prodajno pisarno

kjer se sprejemajo naročila na domači priznani najboljši in najcenejši

karmeljski premog

Družba hoče na ta način preprečiti, da bi se pri sedanji dragini poljubno zvišale premogu cene — obenem pa olajšati odjemalcem nabavo premoga. — Ona razprodaja premog tudi

na drobno

ter stane isti za kurjavo **K 1.20 pri 50 kg** franko v hišo postavljen. — Razen prodajne pisarne v **Šelenburgovi ulici št. 7, I. nadstr.** sprejemajo naročila sledeče tvrdke:

Ivan Babič, Dolenjska cesta
I. Buzzolini, Stritarjeva ulica
Ed. Kavčič, Prešernova ulica
Leskovic & Meden, Pod trančo
I. Mencinger, Sv. Petra cesta.
B. Sevar, Sv. Jakoba trg
Anton Sušnik, Zaloška cesta
Fran Trdina, Stari trg
Ivana Tonih, Tržaška cesta
Uradniško gospodarsko društvo
Kongresni trg 3344 1

Za Šiško sprejema naročila in denar za
premog: **g. L. Kofnik, trgovec, Šiška.**

Pristno platno
Damast
Bombazasto blago

od
SPY

brez konkurence

Permanent, cefir K 4'50

9 m za 8 srajc K 8'60

18 m za 6 srajc po 3 m sortir.

Rekordla, posteljina, (kanavas) K 10'60

kos 23 m K 4'50

18 s, bela tkanina za srajce, 9 m za 3 srajce K 11'—

1 kos 23 m K 11'—

3480 **Vzorci** 10

od brokatov, barbenta, garnitur itd.

razpošilja brezplačno

gorska tkalnica

Starek & Machanč

Spy, št. 27, Geško.

Nepovolno se vzame nazaj.

HIŠA se odda v najem staro gostilno

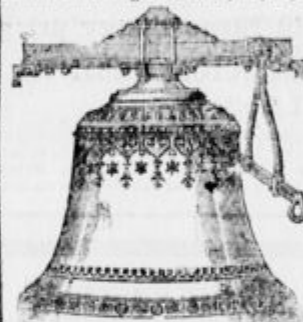
s hlevom in velikim gospodarskim poslopjem ležeče tik velike ceste. Pripravno za vsakega obrtnika, kot: mesarja, kovača, kleparja, voznika, kolarja, mizarja in enake samostojne obrtnike, katerim se nudi lepa prilika. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo „Slovenca“.

Tovarna za kovinsko blago in zvonolonica

J. HILZER & KO.

Dunajsko Novomesto. Telefon 145.

se priporoča za nabavo zvonov, melod. in harmon. zvonila vsake velikosti in glasu. Jamstvo za določen in poln glas, najčistejšo vglasitev in najboljši material. Stojala za zvonove iz kov. železa ali lesa. Lahkotno zvonjenje, najboljši način teka. Nagla izvršitev, najnižje cene. Ugodni plačilni pogoji. Stari nerabni zvonovi se sprejmo v prelitje, ravnotako se izdelujejo železna stojala najboljše konstrukcije z dolgoletnim jamstvom. Proračuni in projekti vsak čas zastoj in franko na razpolago, enako tudi priporočila kakor tudi priznala pisma. 2075

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet do 31. dec. 1901:

čez 83 milijonov kron

Lastna glavica K 503.575-98

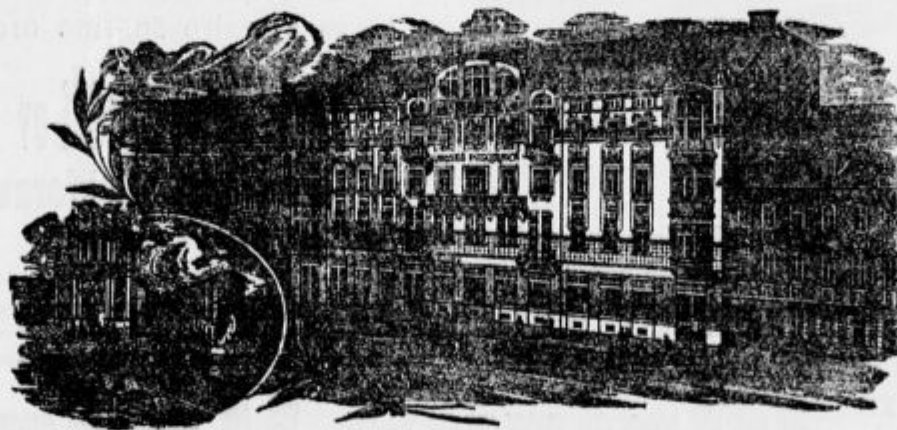
Stanje vlog dne 31. marca 1910

čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta št. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 %

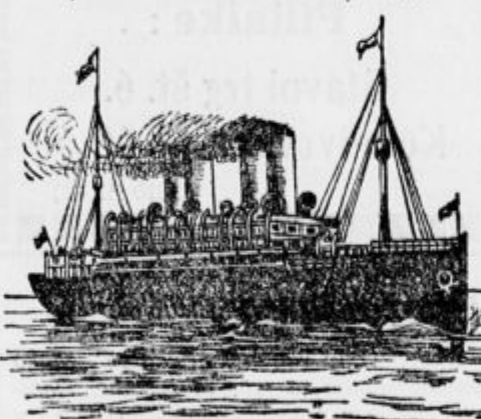
brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadrušnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvu) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantneje eskomptujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. Josip Šiška, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v St. Vidu nad Ljubljano; Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik Ljudske posojilnice. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Silbar, župnik na Rudniku.

Izvrstna prilika za potovanje V AMERIKO

je in ostane z novimi parniki

VELIKANI:

Kaiserin Auguste Vik-	1704	1-1
torla	25.000	ton
Amerika	24.000	„
Cleveland	20.000	„
Cincinnati	20.000	„
President Lincoln	20.000	„
President Grant	20.000	„

Brezplačna pojasnila daje:

FR. SEUNIG

Ljubljana, Kolodvorska ul. 28.

Zaščitna znamka „Sidro“
Liniment. Capsici comp.
Nadomestek za Sidro - Pain - Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoča in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v., K 1.40 in K 2.— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel orig. izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna pri „zlatem levu“ v Pragi.
Elizabetna cesta 7. nov.

TOIFLOV

TALANDA

CEYLON
ČAJ

3395

Pletene srajce

hlače, jopice in nogavice za moške, ženske in otroke v veliki izbiri pri Miklavžu, Ljubljana, Medarska ulica. 2799

3700 SRAJC ZA DAME

od konkurzne licitacije. Iste so iz najfinjšega sifona s švicarsko vezeno in ajour solidno izvršene in se pošilja po povzetju komad po K 1.85. Nadalje 2 pernice, previehe in 6 prevlek za vzglavnice iz najfinjšega tkanine, obrobjene, v vseh velikostih, cela garnitura K 14.30, kakor rjube brez šiva v najboljši kakovosti 150 široke, 230 dolge, kom. K 2.35. Hlače za dame iz najfinjšega sifona, z pristno švicarsko vezeno, komad K 1.75.

2825 Priložnostna prodaja
EM. ROTHOLZ

Dunaj VII., Neustiftgasse 77.

Cenik zastoj in franko.

Modna trgovina Anton Schuster

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 7, Ljubljana.

Solidno blago.

Nizke cene.

2641

Vzorci poštnine prosto.

Novosti konfekcije za dame in deklice, bluže, modno blago za dame in gospode, tirolski loden, flanela, parhent, platno, šifon, gradl, preproge, zavese, garniture, odeje, pleti, šerpe, rute in žepni robci.

K Ljubljani-hemu gradu!

Solidno blago!

Emil Dobrič, Ljubljana

Prešernova ulica št. 9
poleg glavne pošte.

Povodom blizajočega se Miklavža in bežičnih praznikov priporočam svojo vsestransko bogato založeno trgovino

galanterije, igrač

ter predmetov za darila, srečolove in spomine. Priznana najokusnejše solhe (kupi), vaze, slike in drugi predmeti za ozaljšanje domov. 3370 4

== Zmerne cene! ==

Istnik prve največje slovenske svečarne

v Gorici

ulica sv. Antona šte. 7.

Priporočam prečastiti duhovščini, slav. cerkvenim oskrbnikom in p. n. slavnemu občinstvu 3315

čebelno-voščene sveče, zvitke, kadilo, med itd. itd.

Kakovost izdelkov in nizke cene izključujejo vsako konkurenco.

Za Božič 1910!

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati svojo zalogo zgolj proti najhujšemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

K 14-40 in sicer:

- 6 kom. najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 kom. amer. pat. srebr. vilic iz enega komada;
- 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
- 12 kom. amer. pat. srebrnih kavinskih žlic;
- 1 kom. amer. pat. srebrno zajemalico za juho;
- 1 kom. amer. pat. srebr. zajemalico za mleko;
- 6 kom. ang. Viktorija čašice za podklado;
- 2 kom. elegantnih namiznih svečnikov;
- 1 kom. cedilnik za čaj;
- 1 kom. najfinjša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo K 14-40. Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo K 90—ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni K 14-40. Američansko pat. srebro je znano, je skozinskozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da je-ta inserat ne temelji na nikakršni slepariji, zavežem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

božično darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v **A. Hirschberg-a** eksportni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstrasse 19, S. L. Telefon 14597. Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje. — Čistilni prašek za njo 20 vin. — Pristno le z zvrsteno natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina). — Izvleček iz polval. pisem: Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana, Otton Bartusch, c. kr. stolnik v 27. pešpolku. — S pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen. Tomaz Ržanec, dekan v Mariboru. — Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še eno. Senti Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik. — S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen. Mihael Kovatevič, ravnatelj pomož. uradov dež. pri vladi v Sarajevu. Sarajevo, 22. oktobra 1904. 3108

Delo si prihranite

pri nakupu dobro doma izdelanih predpasnikov za otroke in za odrasle, katere najdete v veliki izbiri okusno narejene v Ljubljani, Medarska ulica pri Miklavžu. 2800 (10)

„Andropogon“

je najboljša, vsa pričakovanja prekašajoča sredstvo za rast las, katero ni nikakoli sleparstvo ampak skozi leta z nenavadnimi uspehi, izkušena in zalajeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahitje. — Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade in imajo novo zrastle lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno barvo. — Mnogoštevilna priznanja. — Cena steklenice 3 krone. — Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Preprodajalci popust.

Glavna zaloga in razpošiljatev pri g. Vaso Petričiča nasl. v Ljubljani.

V zalogi imajo tudi gg: U. pl. Trnkoczy in A. Kanc v Ljubljani, lekarna pri zlatem jeleni in Ant. Adamič v Kranju, lekarna „pri angelju“ v Novem mestu in Ivan Omerzu v Zagorju ob Savi.

Dež. lekarna pri „Mariji Pomagaj“

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jožefa jub. mostu priporočam ob sedanjem času za jemanje najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko prebavljivo. Mala steklenica 1 K., večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepčujo preprečuje izpadanje las. Cena steklenici z rabilnim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje izborno proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust. — Steklenica 1 K. 3092

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil, katera se priporočajo po raznih časopisih in cenikih. Med. Cognaca, Malaga, ruma itd. razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

V modni trgovini **Peter Šterk** Ljubljana, Stari trg 18

dobite

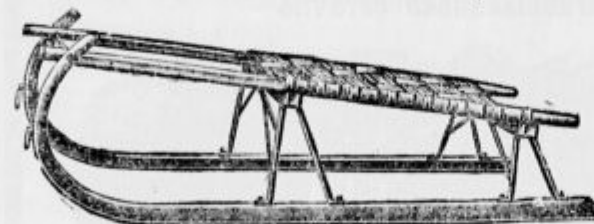
587

lepa koristna Miklavževa darila

in po že znano najnižjih cenah

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, 1^a kakovosti moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklice i. t. d., i. t. d.

Prvovrstne sanke, bobsleji, skiji itd. itd.

dobavlja specialna tovarna za zimsko športno orodje

Val. Jadrniček-ov sin
Freistadt S., Morava.

Največja tovarna te vrste na evropski celini!

Zahtevajte zastoj najnovejši cenik št. 24.

3372

Pekarija, slaščičarna in kavarna

JAKOB ZALAZNIK

Stari trg šte. 21.

Filialke:

Glavni trg št. 6.

Kolodvorska ul. št. 6.

1810 (52-1)

Opozorjamo

na novo vrsto valjanih „Pekate“, enako doma delanim za juho in prikuho. Dobi vajo se le v rumenih ovojih po 1/2 kg v najfinjših kakovostih z napisom in sliko:

„Stiri rumenjaki“

„Osem rumenjakov“

637

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave, spominki iz marmorja, granita ali sijemita, apno živo in ugašeno se dobi pri

Alojziju Vodniku

kamenarskem mojstru

:: Ljubljana ::

Kolodvorska

:: ulica ::

3695

Daje po

4³/₄ 0/0

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje

po 4³/₄ 0/0

brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vložnih 100 K čistih 4 K 75 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak i. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan i. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik i. r.,
podpredsednik.

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.